Serie nouă
MAI 2018
5
(CCII)
48 pagini
ISSN
1220-742X

ACTUALITATEA MUZICALĂ

REVISTĂ LUNARĂ A UNIUNII COMPOZITORILOR ŞI MUZICOLOGILOR DIN ROMÂNIA

Din sumar:

✓Alegeri la UCMR
✓International Grand Prix of Romania
✓Timişoara Muzicală - Zilele muzicale Remus Georgescu
✓Eurovision 2018
✓Remember Mădălina Manole
✓Un model de viață - Jolt Kerestely

În imagine:
Adrian Iorgulescu,
preşedintele reales al UCMR
(foto: Cristina Ardelean)

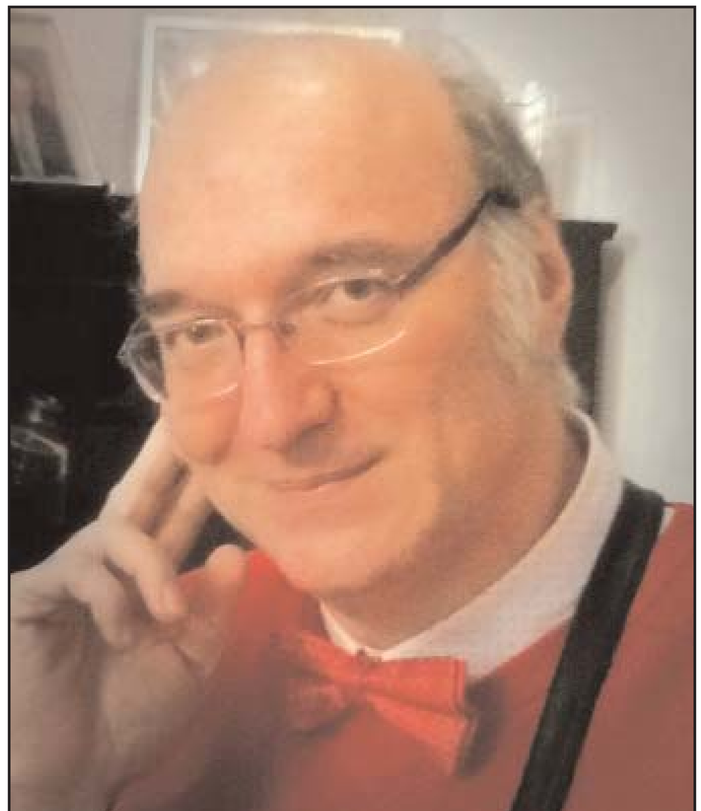
Privitor la opera de artă...

Opera de artă este acel ceva care mă pune pe gânduri. Nu atât despre rostul obiectului privit, cât despre un *cum* în realizarea propriului destin. Abia prin această reflecție, orientată în fond asupra unui mod de parcurs întru devenire, obiectul artistic mi se deschide ca operă. Căci opera se depune în obiect precum o bijuterie într-o casetă. Câtă vreme rămâne ascunsă acolo, valoarea ei nu se edifică. Abia când este purtată, podoabei i se relevă strălucirea. Asemănător, reuşind deschiderea obiectului în care opera este pusă la păstrare, aceasta ni se iveşte în putința propriei realizări.

Audiem o simfonie. La acest nivel, dincolo de auzirea sonorității şi de fascinația urmăririi ei ca transformare şi schimbare, poate că vom fi ştiind câte ceva despre ceea ce ne-ar putea califica în audiție: formă, mod, formule de limbaj, în general aspecte de structură. Dar performanța recunoaşterii unor tipare de alcătuire încă nu ne pune în mână cheia desluşirii operei din obiectul sonorității ei. Mai trebuie încă să ne putem situa vederea audierii la scara întregului. Acolo de unde începutul, parcursul şi sfârşitul se contopesc asecvent, ca într-o monadă. Vom survola astfel sensul muzical al acelei simfonii.

Relevarea sensului artistic, care nu mai implică o sferă noțională de concepte întrupate verbal, o putem sinonima cu obținerea cheii (codului) de decasetare a operei din obiect. Procesul se petrece lăuntric, prezumabil unor virtuți catarctice. Căci, pe măsură ce *ascultăm* sensul muzical, ne adâncim în ceea ce numim substanța în care opera se conține. Spre deosebire de obiect, menit să păstreze opera în ascuns de vederea care alterează (impresia), sensul e totodată transparent şi nutritiv (iluminativ), conferind operei calități vietudinale, asemănătoare particularelor de ființare. Prin desluşirea (nonverbală a) sensului muzical avem acces la o posibilitate de *fiire* a operei ce tocmai ne transpare astfel.

Sensul muzical nu se trăieşte (simte) şi nu se exprimă (cugetă). El se relevă doar ca pleromă a operei conținută lui. Altfel spus, el se „soarbe" prin contemplare. Este tainicul demers către *deschisul operei*, fiindul ei autentic, acolo unde *spiritul* nostru se poate aşeza spre locuire. Iar a locui este un acordaj pentru a construi. Ambele simultaneizează însă într-un prezent continuu, căci nu e vreun când anume ca acordajului să-i succeadă construcția şi nici vreun sfârşit probabil al acesteia. Este un stadiu necontenit academțial. Locuind (acordându-ne) în opera căreia îi devenim conținut, ne construim totodată destinul căruia îi devenim chip. Destinul este chiar opera pe care ne-o asumăm. O operă a nesfârşirii vieții noastre.

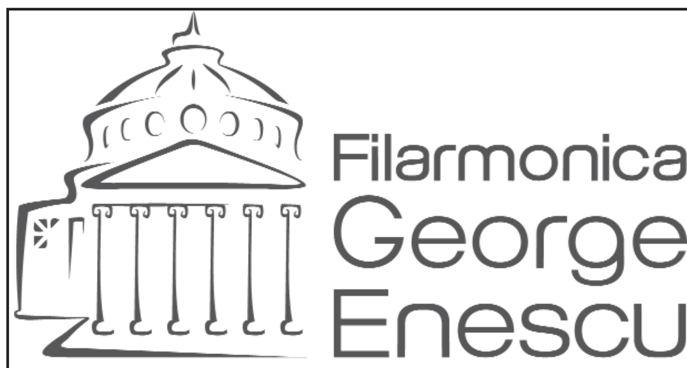

George BALINT

DIN SUMAR

Simfonicele Filarmonicii "G. Enescu"......2-4
Pe scena Ateneului................................4-10
Pe scena Studioului "Mihai Jora"..........11-13
Premieră la ONB - *Cav & Pag*................13-15
Queen Classics by Vlad Maistorovici..........16
Timişoara Muzicală - R. Georgescu........17-18
Apariții editoriale - Dan Dediu.............20-21
Workshop de muzicologie în Bulgaria..23-24
Eurovision 2018.................................32-33
Dialog muzical european.....................38-39
Remember Mădălina Manole...............40-42
Jolt Kerestely - un model de viață........44-45
Punctul pe j ...azz...............................46-47

Recviemul de Brahms la Ateneu

Filarmonica bucureşteană a programat în 4 şi 5 aprilie două concerte cu repertoriu şi distribuţie de excepţie. La pupitrul orchestrei şi corului instituţiei s-a aflat apreciatul dirijor Claus Peter Flor, căruia i s-au alăturat două nume de rezonanţă ale artei vocale româneşti: soprana Irina Iordăchescu şi baritonul Ionuţ Pascu. În deschiderea programului a fost prezentată lucrarea ***Ave Verum Corpus, KV 618*** de W.A Mozart, în semn de omagiu adus memoriei a doi muzicieni valoroşi ce au activat decenii de-a rândul în orchestra Filarmonicii: Dan Enăşescu concertmaestru şi şef de partidă vioara I şi Nicolae Lipoczi, şef de partidă corn.

A urmat impunătoarea creaţie vocal-simfonică a lui Johannes Brahms, ***Un Recviem German, pentru solişti, cor şi orchestră, op. 45.*** Inspirată din textul biblic, lucrarea de ample dimensiuni evidenţiază calităţile de simfonist ale genialului compozitor, precum şi originalul transfer (în dublu sens) pe care acesta îl realizează între sonoritatea instrumentală şi cea vocală. Elaborarea *Recviemului* într-o perioadă întinsă (1857-1868), corespunde procesului desăvârşirii artistice şi al maturizării spirituale a muzicianului. Moartea lui Schumann în 1856 şi a mamei autorului în 1865 au accentuat tendinţa sa de introspecţie (chiar dacă lucrarea nu a fost dedicată memoriei niciunuia dintre aceştia). Titlul ales corespunde plenar caracterului generalizator al muzicii şi dorinţei de a evoca trăsăturile spiritualităţii germane. Concepţia filosofico-religioasă a compozitorului a cunoscut prin această creaţie o întruchipare artistică remarcabilă, legată de tendinţa de umanizare a preceptelor religioase. Spre deosebire de *messa funebră* din cadrul slujbei catolice, scrisă pe text latin, autorul preferă textul în limba germană; el preia din modelul tradiţional prima şi ultimele două părţi: *Kyrie*, respectiv *Sanctus* şi *Agnus Dei*. Selectând pasaje din Biblie care corespundeau intenţiilor sale, compozitorul doreşte să accentueze latura umană de compasiune şi încurajare pentru cei care au pierdut fiinţe dragi.

Lucrarea este o amplă cantată funebră pentru cor mixt, solişti şi orchestră, structurată în două mari secţiuni: prima, alcătuită din 3 mişcări, evocă dramatismul şi spaima în faţa morţii, a doua, cuprinzând 4 mişcări, are un pronunţat caracter consolator, îndemnând semenii la acţiune. Versiunea oferită de artiştii de pe scena Ateneului a valorificat plenar frumuseţea muzicii şi nobleţea sentimentelor pe care aceasta le întruchipează. În acest context, evaluarea separată a prestaţiei dirijorului, soliştilor, corului şi orchestrei este extrem de dificilă. Pe toată desfăşurarea *Recviemului* a existat o colaborare şi o fuziune sonoră şi expresivă de excepţie între protagoniştii evenimentului.

Maestrul Flor a avut meritul excepţional de a îngemăna cu măiestrie sonorităţile vocale cu cele instrumentale; a realizat subtile diferenţe agogice şi dinamice, a asigurat continuitatea discursului muzical, marcând expresiv momentele de culminaţie, cât şi pe cele cu caracter meditativ. A evidenţiat specificul fiecărei mişcări în parte, dialogul original dintre cor, orchestră şi solişti, precum şi construcţia unitară a lucrării. A avut în vedere de asemenea reliefarea caracterului ciclic al lucrării, subliniind motivele şi ideile muzicale prezentate mereu noi înveşmântări. În epilog (ca şi în prima mişcare a *Recviemului*), textul este inspirat dintr-una din fericirile creştine, dar mesajul nu mai are caracter mistic, ci profund uman. Dirijorul a realizat convingător dialectica continuităţii într-un traseu circular inedit, în care, în ultima parte se revine la punctul de plecare, pe alte coordonate, privind retrospectiv evenimentele de la înălţimea spirituală cucerită. Am admirat cele două intervenţii ale baritonului Ionuţ Pascu, prima cu caracter dramatic, ce sugerează spaima apropierii morţii, a doua, contrastantă din punct de vedere expresiv, când predicatorul rosteşte cuvintele: ”Vă voi spune o taină”. Intervenţia sopranei Irina Iordăchescu (chiar dacă pe parcursul desfăşurării acţiunii are o durată mai redusă), a impresionat adânc publicul prin sinceritatea şi nobleţea sentimentelor pe care le-a transmis. A evocat profunzimea mesajului textului ”Voi aveţi acum întristare”, ce sugerează sensibilitatea pură şi blândeţea mângâierii materne. O menţiune specială trebuie acordată prestaţiei de excepţie a corului pregătit cu pasiune şi profesionalism de maestrul Iosif Ion Prunner; aşa cum se ştie, corul deţine un rol crucial pe parcursul întregii lucrări.

Claus Peter Flor

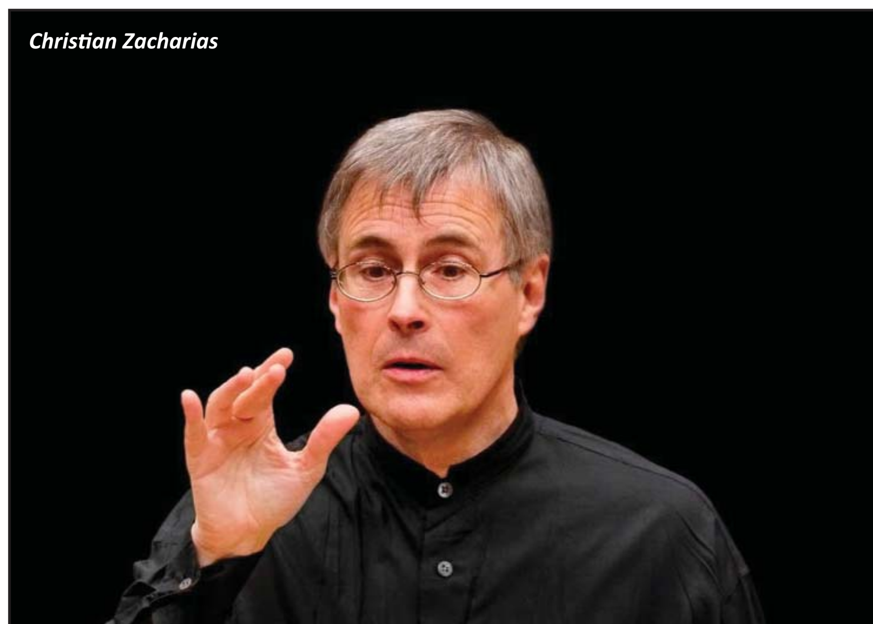
Pe scena Ateneului, *Recviemul German* de Brahms a sunat înălţător şi a transmis un mesaj de caldă solidaritate umană. Dacă viaţa este trecătoare, acţiunile şi realizările oamenilor nu se irosesc, ci vor supravieţui. Interpretarea de

referință a creației monumentale a evidențiat știința componistică, geniul inspirației, respectul tradiției și tendința spre modernitate, varietatea expresivă și profunzimea semantică a capodoperei inegalabilului creator romantic.

Carmen MANEA

Christian Zacharias

Primăvara a venit brusc în acest an, în Aprilie, aducând cu ea un program de concerte la fel de irezistibile la Ateneul Român. Astfel, Filarmonica l-a invitat din nou pe Christian Zacharias, pianist și dirijor foarte iubit la București, în urma unor concerte memorabile de la Festivalul Enescu. Pare un miracol în contextul ultranaționalist al stagiunilor românești, dar explicația este că, odată încheiată colaborarea cu orchestra din Lausanne, Zacharias are acum o carieră de invitat și, spre norocul nostru, nu a refuzat să revină în România. A propus un program subtil, coralele lui Brahms, *Nänie* și *Schicksalslied* (Cântecul destinului, adică), nu sunt deloc notorii pe la noi, însă redescoperirea lor s-a făcut târziu și în alte țări.

Christian Zacharias

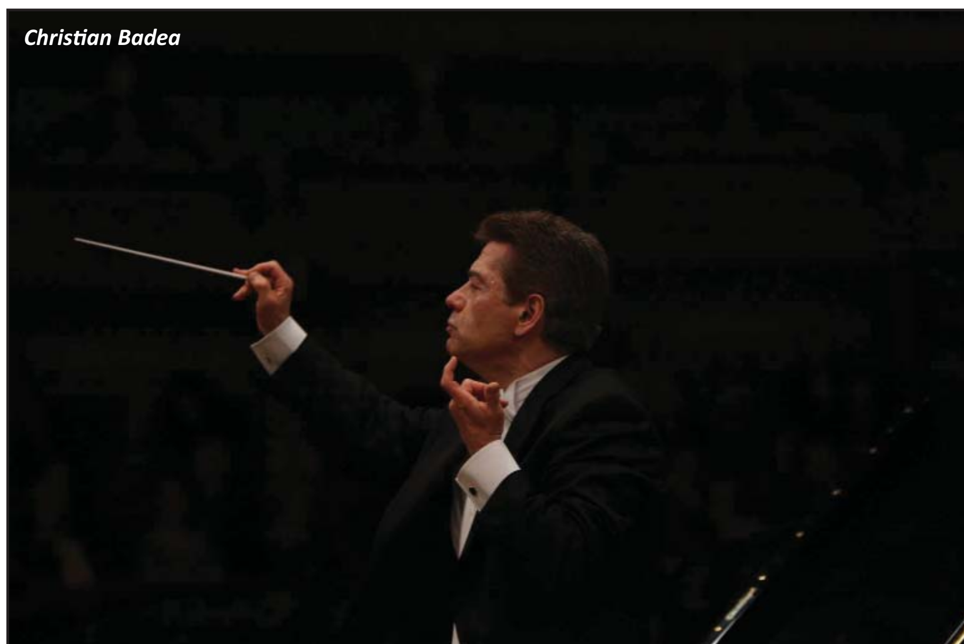
Nänie e o lucrare superbă, o odă plină de tandrețe și de regrete dedicată de Brahms prietenului său Anselm Feuerbach, pictor neoclasic german, cu contururi statuare și imaginație fotografică, un omagiu pe versuri de Schiller, sporite în semnificații de muzică. Un sfert de oră de puritate, în care singurul reper din memorie de care mă puteam agăța era doar Mozart, *Ave verum corpus.* Orchestra filarmonicii a răspuns bine, secțiunea de suflători din instrumente de lemn preluând delicatețea indicațiilor dirijorului, iar corul a fost emoționa(n)t și temperat, chiar dacă era imposibil să înțelegi cuvintele pe care le intonau, o slăbiciune care s-a simțit și în a doua lucrare. Pentru că atmosfera consolatoare, cu valoarea unei pomeniri, din *Nänie* găsește o continuare în promisiunea paradisului din *Schicksalslied*, un fel de coda la *Ein Deutsches Requiem*, însă pe versuri de Hölderlin. Prima parte a serii s-a încheiat cu Zacharias concertând în dublul rol de pianist și dirijor în *Introducere și Allegro appassionato* de Schumann, o compoziție scurtă și bine alăturată coralelor de Brahms. Atât de scurtă, încât latura artistică de pianist a lui Zacharias a părut bifată, pentru că nu este o compoziție de virtuozitate. Aici balansul dintre orchestră și pian e important, din fericire cornul a sunat bine și momentul a căpătat valoarea sa revelatoare. Însă dificultatea de a dirija și a cânta la pian are un cost, în primul rând în dauna expresivității.

Totul a fost frumos dar distant, iar tendința de a favoriza ritmul și articulația în dauna emoției s-a putut observa mai bine în *Simfonia scoțiană* a lui Mendelssohn. Viziunea lui Zacharias a fost luminoasă și idilică, mozartiană aproape, pierzând ceva din melancolia și dramatismul primei părți (*Andante*), însă câștigând în suplețe în partea a doua (*Vivace*) și în ultima (*Allegro maestoso*). O interpretare de bună calitate, cu o orchestră destul de bine legată, fără subtilități remarcabile, dar coerentă.

Alexandru PĂTRAȘCU

Simfonicele în serie - un real beneficiu!

Iată o formulă pe deplin funcțională privind construcția unei stagiuni de concerte, o formulă care dă roade. Pentru publicul bucureștean, pentru abonații Filarmonicii, pentru majoritatea membrilor ansamblului, constituie un real beneficiu faptul că anume șefi de orchestră invitați își iau răspunderea specială a se ocupa de starea de bine a primului colectiv simfonic al țării. Temeinicia lucrului extins - iată! - pe parcursul a două programe simfonice, a două săptămâni, a patru concerte,

Christian Badea

se dovedeşte a fi utilă. Recent, dirijorul Christian Badea a condus două lucrări fundamentale ale repertoriului simfonic al primei jumătăţi a secolului XX, anume *Simfonia a II-a* de Serghei Rachmaninov şi *Simfonia Alpilor* de Richard Strauss. Sunt valorile simfonismului continuator al datelor Romantismului muzical de secol XIX; în ce priveşte consistenţa şi grandoarea gândirii simfonice, construcţia amplă purtătoare a unui mesaj umanist deloc maculat de orientările angoasate ale expresionismului epocii. Dintre acestea, opusul marelui compozitor rus a beneficiat de acea susţinere amplă extinsă pe spaţiile largi ale unui excurs simfonic excelent condus de şeful de orchestră; ...cu eficientă angajare din partea membrilor ansamblului. În bună parte sunt date ce au putut fi regăsite şi în marele opus straussian, acest imens poem simfonic structurat pe douăzeci şi două de tablouri; cărora le-a lipsit însă acel rafinament timbral al moliciunii alămurilor care în viziunea autorului se doresc a fi topite în sonoritatea cumpactă a corzilor, a ansamblului. Imaginea unei plimbări montane nu este nouă în literatura cu sens programatic a epocii. Nou este faptul că abilitatea orchestrală a autorului, simţul său coloristic exceptional, au putut nuanţa imaginea muntelui de o manieră diferită în ascensiune, în razele răsăritului de soare şi, de asemenea, în sens invers, în lumina

Martin Owen

caldă a apusului. Sunt echilibre ale sonorităţilor strussiene pe care Badea ştie a le solicita, pe care membrii ansamblului au menirea a şi le însuşi drept un dat profesional important.

Dar pentru publicul bucureşten momentul inedit l-a constituit evoluţia solistică a minunatului cornist englez Martin Owen, artist de largă circulaţie internaţională. Am recunoscut în evoluţia domniei sale datele unei tradiţii extinse privind cântul cultivat în cazul alămurilor; de asemenea datele unui talent solistic autentic sprijinit de un profesionalism imbatabil; am în vedere controlul nuanţelor, al culorilor timbrale, de asemenea forţa, elocvenţa frazării în cazul susţinerii părţii solistice *a celui de al patrulea Concert mozartian în mi bemol major*. Este o veritabilă bijuterie muzicală a *Rococo*-ului vienez, lucrare pe care solistul a oferit-o cu generozitatea unei fireşti adresări.

Construit admirabil, concertul a programat în deschidere un majestuos *Te Deum pentru cor şi orchestră*, lucrare comandată lui Joseph Haydn pentru a comemora personalitate împărătesei Maria Teresa. Realizată cu participarea Corului Academic al Filarmonicii - ansamblu condus de maestrul Iosif Ion Prunner - în cazul concertului la care am asistat lucrarea a fost marcată de datele începutului de program, de o acomodare treptată privind intrarea în starea de comunicare specifică; în partea mediană a lucrării, o sporită coeziune în cazul suflătorilor de lemn ar fi fost de dorit; de asemenea o atenţie firească privind dicţiunea în cazul textului latin al lucrării vocal-instrumentale.

Dumitru AVAKIAN

Pe scena Ateneului

Concert cameral cu Barock Orchestra şi Ion Bogdan Ştefănescu

Luni, 2 aprilie 2018, sub genericul *Forever BMV*, am fost invitaţi să ascultăm un concert susţinut de Barock Orchestra (ansamblu autohton înfiinţat în anul 2006) şi Ion Bogdan Ştefănescu în care am putut audia lucrări aparţinând unora dintre cei mai reprezentativi compozitori ai Barocului şi Clasicismului într-o seară dedicată muzicii de factură camerală.

Programul acestui eveniment a debutat cu *Concertul pentru două viori şi orchestră* în re minor de Johann Sebastian Bach, unul dintre şlagărele repertoriului baroc, interpretat de această dată de muzicienii niponi Hitomi Nakamura şi Kimitoshi Nakamura. Alegând să construiască o versiune ce a amintit din punct de vedere scenic de spiritul concertelor grossi din epoca barocă, prin absenţa dirijorului şi dialogul tipic dintre grupul soli şi tutti, Hitomi şi Kimitoshi Nakamura s-au remarcat mai ales prin precizia tehnică şi acurateţea intonaţională evidente îndeosebi în mişcările de început şi de final ale concertului. În schimb am remarcat

anumite alegeri în zona expresivităţii ce au influenţat într-o oarecare măsură modul în care au fost subliniate ţesătura polifonică tipic bachiană sau arcuirile melodice ale părţii mediane, acestea neavând expresivitatea aşteptată şi contribuind la aspectul corect dar fără momente de sclipire al versiunii prezentate în această seară.

Strălucitor a fost însă, o dată în plus, flautistul Ion Bogdan Ştefănescu (fondator al Barock Orchestra) care a impresionat în cele două lucrări interpretate alături de Barock Orchestra şi dirijorul Ciprian Marinescu. Mai întâi i-am aplaudat demonstraţia de virtuozitate din *Concertul pentru piculină (flaut piccolo) şi orchestră* de Antonio Vivaldi, unde a făcut dovada unei agilităţi tehnice deosebite în

Ciprian Marinescu

pasajele allegro completate şi cu un desen ritmic dinamic. Efervescent în prima şi în ultima parte a lucrării, Ion Bogdan Ştefănescu a fost cuceritor în cantilena serafică a mişcării mediane unde, deşi întregul discurs solistic se desfăşoară în registrul acut, am remarcat sunetul cald şi luminos dar şi eleganţa frazărilor, acestea completând atributele unei versiuni de ţinută a concertului lui Vivaldi. Apariţia lui Ion Bogdan Ştefănescu în acest eveniment a fost completată de interpretarea părţii a III-a, *Rondo Russo*, din *Concertul nr. 2 în mi minor* de Severio Mercadante, una dintre cele mai cunoscute pagini ale repertoriului concertant pentru flaut, în care s-a evidenţiat din nou agilitatea tehnică a muzicianului, alături de această caracteristică putând fi menţionat şi rafinamentul melodiei marcat prin frazări inspirate ce au evidenţiat caracterul clasico-romantic al muzicii lui Mercadante.

A doua parte a concertului din Sala Mare a Ateneului a aparţinut integral ansamblului Barock Orchestra care a interpretat două opusuri din perioada Clasicismului vienez ce au evidenţiat sonoritatea compartimentului corzilor şi expresivitatea întregii orchestre. Aflată sub bagheta dirijorală a lui Ciprian Marinescu, Barock Orchestra a prezentat Uvertura *Creaturile lui Prometeu* de Ludwig van Beethoven într-o variantă echilibrată şi eficientă din punct de vedere al evidenţierii sensurilor semantice ale muzicii acestei pagini orchestrale, partitura beethoveniană fiind urmată în program de *Simfonia nr. 35 „Haffner”* de Wolfgang Amadeus Mozart. Dedicată uneia dintre cele mai prestigioase familii nobiliare din Salzburgul sfârşitului de secol XVIII, Simfonia nr. 35, care a dominat ultima parte a serii, a fost construită de Ciprian Marinescu într-o versiune de ţinută în care s-au detaşat vivacitatea şi ludicul primei părţi, eleganţa şi preţiozitatea mişcărilor interioare ale lucrării ce amintesc de atmosfera specifică saloanelor Curţii de la Salzburg şi precizia şi rapiditatea ultimei părţi. Toate aceste elemente cheie au fost punctate de Ciprian Marinescu printr-o gestică bine aleasă şi potrivită contextului muzicii mozartiene, prin logica frazărilor, echilibrul nuanţelor şi omogenitatea ansamblului cu care a avut o bună comunicare.

La finele concertului susţinut de Barock Orchestra şi Ion Bogdan Ştefănescu şi dirijat de Ciprian Marinescu reţinem ca repere calitatea artistică a muzicienilor români şi perenitatea unor lucrări baroce şi clasice care se impun atât prin anumite aspecte pur muzicale cât şi prin elemente estetice a căror valabilitate trece proba timpului, impunându-se şi într-un prezent alert şi nu tocmai atent la detalii rafinate.

Mădălin Alexandru STĂNESCU

Recital de harpă

În cadrul ”stagiunii de marţi seara”, pe scena sălii mici a Ateneului s-a desfăşurat în 3 aprilie un recital de harpă care i-a avut ca protagonişti pe **Viktor Hartobanu** şi pe invitaţii săi: **Miruna Vidican** (harpă) şi **Andrei Olaru** (pian şi harpă). **Viktor Hartobanu** (n. 1990) este un tânăr muzician valoros de origine română ce activează cu succes în dublă ipostază de interpret şi compozitor.

A început studiile muzicale timpuriu sub îndrumarea mamei sale, apoi la 9 ani a intrat la Conservatorul din Leipzig în ”clasa tinerelor talente”. Studiile sub îndrumarea maestrului Max Koch (2008-2009), i-au conferit dubla specializare în harpă şi pedagogie. A obţinut Premiul I la prestigiosul *Concurs Internaţional de harpă “Félix Godefroid“* din Belgia şi Premiul al II-lea la *Concursul asociatiei “Franz Josef Reinl”* din Viena; în calitate

Viktor Hortobanu

de interpret şi compozitor participă la festivaluri internaţionale din Europa, America şi Asia. A urmat stagii de perfecţionare la Geneva şi Bruxelles.

După terminarea studiilor a activat la Capela de Stat din Berlin, unde a cântat sub bagheta unor dirijori iluştri ca D. Barenboim, sir S. Rattle, Z. Mehta, G. Dudamel.

În cadrul recitalului de la Ateneu, am avut bucuria să-l cunoaştem în ipostaza de interpret şi compozitor. Programul a cuprins aranjamente ale unor lucrări celebre

scrise de G. Enescu şi W. A. Mozart, dar şi creaţii proprii. În deschiderea recitalului am ascultat ***Rapsodia română nr. 2,*** *op. 11* de George Enescu/Viktor Hartobanu. Aranjamentul realizat a urmărit să evidenţieze bogăţia expresivă şi profunzimea semantică a capodoperei enesciene. Am admirat în egală măsură nivelul înalt al prestaţiei artistice, dar şi fantezia componistică. Temele enesciene au fost prezentate în diferite ipostaze (pe o voce, în octave, în acorduri plasate în diversele registre ale harpei), iar în anumite momente instrumentul a fost abordat orchestral. Ceea ce ne-a impresionat pe tot parcursul recitalului a fost muzicalitatea excepţională (dublată de o tehnică ireproşabilă), capacitatea de a crea imagini cuceritoare şi a transmite emoţii puternice. Interpretul a urmărit să evidenţieze nu doar frumuseţea lucrărilor ci şi sensurile lor adânci. În continuare, au fost prezentate câteva creaţii

Vasily Petrenko , European Union Youth Orchestra

proprii, diverse ca formă şi conţinut. Am apreciat originalitatea discursului din ***Sheherazade-Fantasie, op. 3,*** *nr. 1* precum şi rafinamentul interpretării pieselor intitulate ***Chants, op. 3, nr. 2-4*** (diverse ca surse de inspiraţie şi procedee componistice). Nu în ultimul rând am remarcat varietatea sonoră, efectele instrumentale originale şi bogăţia inspiraţiei din ***Palmyra, op. 3, nr. 5.*** Viktor Hartobanu s-a prezentat nu doar în postura de excelent interpret şi creator, ci şi aceea de intelectual cultivat şi avizat.

Dacă lipsa programului de sală a părut iniţial un impediment, faptul că muzicianul şi-a prezentat singur lucrările din recital a fost un avantaj. Intr-un limbaj colorat şi elevat, tânărul muzician a cucerit publicul prin relatările sale pline de farmec şi fantezie. Programul a continuat cu un aranjament inspirat al mişcării ***Adagio*** din ***Concertul nr. 23 pentru pian şi orchestră, KV 488*** de Wolfgang Amadeus Mozart. Lui Viktor Hartobanu i s-a alăturat harpista Miruna Vidican, la rândul ei o excelentă interpretă. Amândoi au dialogat într-o manieră firească şi armonioasă, realizând o colaborare artistică de înalt nivel. În încheierea recitalului, Viktor Hartobanu (în ipostază de compozitor şi interpret) şi pianistul Andrei Olaru au prezentat *Fantezie pentru harpă şi pian după o temă de Haydn în stilul lui Parish-Alvars, op. 4, nr. 1.* Lucrarea a evidenţiat convingător calităţile duo-ului instrumental, precum şi ingeniozitatea componistică a autorului. La bis, am ascultat ***Cântece evreiesti pentru trei harpe*** (scrise de Viktor Hartobanu), interpretate cu dăruire şi virtuozitate de participanţii la recital - de data aceasta, Andrei Olaru, în postură de harpist

Întregul program s-a desfăşurat sub semnul calităţii şi al creativităţii. Publicul care a umplut până la refuz sala de concert, a fost cucerit de nivelul înalt al prestaţiei artistice, şi de talentul incontestabil ale lui Viktor Hartobanu în calitate de compozitor şi prezentator al unei manifestări muzicale de succes.

Carmen MANEA

European Union Youth Orchestra –
Prospeţime artistică şi profesionalism

La capătul turneului internaţional Capital Sounds ce a marcat împlinirea a 40 de ani de existenţă a ansamblului, European Union Youth Orchestra (Orchestra de Tineret a Uniunii Europene) a susţinut un concert extraordinar şi la Bucureşti, pe scena Ateneului Român. Organizat de ICR, evenimentul de duminică, 15 aprilie 2018, a fost unul special şi prin suprapunerea aniversării celui mai ambiţios proiect european dedicat tinerilor muzicieni cu cea a centenarului Marii Unirii, acest detaliu contribuind la sublinierea vocaţiei europene a culturii româneşti şi a României în general. De altfel, acesta a fost şi principalul reper al discursului introductiv al doamnei Liliana Ţuroiu, preşedintele ICR, care a punctat şi rolul instituţiei pe care o conduce în sprijinirea participării tinerilor muzicieni români la EUYO începând cu anul 2010.

Din punct de vedere muzical, seara a debutat cu prima audiţie a lucrării *Rustic Quartet* de Victor Savca, un tânăr compozitor şi contrabasist, fost membru al EUYO, în interpretarea Admusicam Ensemble alcătuit din Ioana

Alexandra Dariescu, Vasily Petrenko

Tudor (vioară), Alex Spânu (violă), Victor Sandu (violoncel) şi Victor Savca (contrabas). *Rustic Quartet*, ce poate fi asociat stilului neoromantic, este o lucrare miniaturală camerală bine articulată în care compozitorul exploatează, prin intermediul unora dintre mijloacele specifice limbajului contemporan, anumite linii melodice de sorginte folclorică, al căror melos rustic rezidă din caracterul lor.

Momentul culminant al serii l-a constituit prezentarea *Concertului nr. 2 pentru pian şi orchestră* de Serghei Rahmaninov, de către European Union Youth Orchestra la pupitru căreia s-a aflat apreciatul dirijor rus Vasily Petrenko şi pianista de origine română Alexandra Dariescu. Una dintre paginile celebrissime ale repertoriului destinat claviaturii, *Concertul nr. 2* de Rahmaninov, i-a oferit prilejul Alexandrei Dariescu să ne reamintească

câteva dintre calitățile artistice prin care s-a impus în lumea muzicală internațională. Astfel, Alexandra Dariescu a impresionat prin muzicalitatea naturală a interpretării sale în care regăsim deopotrivă expresia victoriei forței creatoare asupra fricii dar şi sugestia imaginilor sonore de cele mai multe ori de tip cinematografic. Sensibilă şi rafinată în partea mediană a concertului, Alexandra Dariescu a realizat în mişcarea finală un travaliu pianistic de ținută în care am remarcat virtuozitatea şi tehnica instrumentală de înalt nivel, amplitudinea frazărilor şi eleganța tuşeului. Cu o prezență scenică captivantă, Alexandra Dariescu a avut o bună colaborare cu orchestra şi dirijorul Vasily Petrenko, discret dar eficient în punctarea temelor prezentate de ansamblu, acest aspect completând particularitățile unei variante dinamice pline de prospețime artistică a unuia dintre cele mai iubite concerte din repertoriul pianistic.

Dacă acordurile muzicii lui Rahmaninov ne-au purtat în lumea filmelor romantice de tip hollywoodian, ultima lucrare din programul serii ne-a propus o călătorie sonoră în lumea fascinantă a Orientului prin intermediul suitei simfonice *Şeherazada* de Nikolai Rimsky-Korsakov. Orchestra de Tineret a Uniunii Europene şi Vasily Petrenko ne-au reamintit astfel legendarul basm ce o are în prim-plan pe tânăra Şeherazada, ce se constituie ca punct de plecare pentru suita lui Rimsky-Korsakov, alcătuită din patru mari tablouri. Această lucrare impresionează la fiecare audiție a sa prin construcția armonioasă, culoarea exotică a liniilor melodice şi fantezia orchestrației, toate aceste atribute fiind subliniate în varianta realizată de Vasily Petrenko, care s-a evidențiat prin gestica sugestivă ce i-a ajutat pe tinerii membrii ai EUYO să surprindă complexitatea imaginilor muzicale dar şi prin modul în care a construit, asemenea unui arhitect, o structură solidă în care sonoritățile diafane ale viorii şi cele cameleonice ale violoncelului, inițiază un fascinant dialog ce cunoaşte deopotrivă momente de linişte dar şi izbucniri aproape terifiante.

Petru Soleanu

Impresionați de măreția muzicii ascultate dar şi de calitatea tinerilor membri ai European Union Youth Orchestra am plecat din sala de concert cu gândul că acest eveniment muzical a reliefat o dată în plus un adevăr de netăgăduit: atunci când cele mai bune resurse artistice de pe întreg continentul european sunt puse laolaltă, rezultatul nu poate fi decât unul foarte bun şi de înaltă ținută. De aceea, ne exprimăm speranța ca pe viitor să putem aplauda prezența cât mai multor muzicieni români în cadrul acestui ansamblu mereu tânăr, ardent şi cu o frumoasă dorință de a comunica prin sunet o paletă diversă de stări.

Mădălin Alexandru STĂNESCU

Tinere speranțe ale pianului

Contactul oricărui interpret cu publicul este unul de o importanță covârşitoare şi capătă dimensiuni noi mai ales atunci când evoluția pe scenă aparține unor foarte tineri instrumentişti.

Doi tineri artişti au reuşit să transmită cu multă sensibilitate în interpretarea pianistică sensurile muzicii pe scena Ateneului Român, în Sala Mică, duminică, 15 aprilie 2018. Este vorba de Anita Stoica, elevă din clasa a V-a de la Şcoala Gimnazială de Arte nr. 1 „Iosif Sava" din Bucureşti şi de Petru Soleanu, elev în ultimul an la Colegiul Național „George Enescu" din Bucureşti; amândoi îndrumați cu tact de profesor Gabriela Stepan.

Cei doi tineri interpreți au abordat stiluri muzicale deosebite, publicul fiind cucerit de firescul interpretării, fie că e vorba de muzică clasică, de marele repertoriu romantic sau de operele compozitorilor moderni. Cu o cultură muzicală variată, spectatorii recunosc în spatele fiecărei creații muzicale interpretate paleta unui anumit maestru, amprenta unei anumite şcoli, tiparul unui anumit secol.

Recitalul de pian din această seară a debutat cu evoluția tinerei interprete Anita Stoica, ce s-a remarcat în concursurile naționale şi internaționale, precum olimpiada națională de profil, *Transylvanian International Piano Competition*, *Craiova Piano*, *Pro Piano*, *Rovere d'Oro Giovani Talenti*, *Paul Constantinescu*. Ea a participat la recitaluri pe scene de prestigiu ca Piața Festivalului „George Enescu", Palatul Şuțu, Palatul Mogoşoaia, Casa Memorială „George Enescu" Sinaia.

Din repertoriul tinerei interprete am audiat compoziții dragi mie, descoperind o exprimare pasionată a discursului muzical, dar şi o parcurgere destinsă, obiectivă, cu o transparență deosebită a sonorităților muzicii interpretate.

Recitalul a debutat cu interpretarea *Concertului italian, BWV 971*, creație a compozitorului Johann Sebastian Bach, destinată potrivit compozitorului însuşi "pentru iubitorii de muzică, pentru bucuria lor", nu numai în scopuri tehnice. Interpretarea a oferit publicului noi contraste muzicale şi gradații dinamice.

Jocul plin de farmec şi grație din Adagio din *Suita op. 3*, compoziție a nemuritorului George Enescu, este redat de tânăra pianistă în mod creator. Din repertoriul lui Benjamin Britten publicul a audiat *3 Valsuri op. 3*, pline de muzicalitate, recitalul Anitei Stoica încheindu-se cu o compoziție a lui Felix Mendelssohn, *Cântec fără cuvinte op. 117 nr. 6*, piesă ce ne-a cucerit prin claritatea stilistică şi perfecțiunea formei, dar şi prin interpretarea ireproşabilă a tinerei pianiste.

Terminarea unui ciclu de studii constituie un moment hotărâtor în viața oricărui tânăr. Pentru tinerii muzicieni interpreți, precum Petru Soleanu, aflat în ultimul an de liceu, cariera artistică se îndreaptă cu paşi repezi spre Universitatea Națională de Muzică.

A evoluat pe scene precum Sala Mică a Ateneului Român, Muzeul Naţional „George Enescu” din Bucureşti, Sala ARCUB, Casa Memorială „George Enescu” din Sinaia. A primit distincţii la concursuri naţionale şi internaţionale precum *W.A. Mozart* Târgovişte, *Pro piano*, *Gradus ad Parnassum* Bucureşti, *Victor Giuleanu*, *Tinere Talente*, *Iosif Sava*, *Brave Claviaturi*.

Tânărul pianist cu mari perspective, sensibil, înzestrat cu fantezie şi mult lirism, reliefând însă şi latura temperamentală plină de muzicalitate ne-a arătat că posedă o interpretare plină de luciditate şi strălucire pianistică.

Un mare compozitor se defineşte, fără dubiu, prin datele certe ale stilului, care reprezintă esenţa gândirii lui creatoare. Istoria muzicală a acordat marca de genialitate creatorilor ce s-au distins prin pregnanţa individuală a contribuţiei lor muzicale. Un astfel de compozitor este Johann Sebastian Bach, cu a cărui lucrare *Preludiul şi fuga nr. 9, în mi major, BWV op. 78* îşi deschide recitalul tânărul Petru Soleanu.

Substanţa muzicii lui Bach i-au oferit interpretului variate posibilităţi de exprimare instrumentală. Simplitatea severă, dinamismul creaţiei, măiestria formei sunt magistral ilustrate aici.

Genul miniaturii romantice pentru pian abordat de compozitorul francez Gabriel Fauré în *Nocturna nr. 6 op. 63* este admirabil interpretat în această seară de tânărul pianist. Selecţia pieselor pentru recital a cuprins şi *Waldesrauschen Harmonies du soir*, a compozitorului Franz Liszt, lucrare îndrăzneaţă în care observăm prezentarea clasificării tonale şi dinamice, o compoziţie de un remarcabil efect asupra publicului.

Una dintre cele mai populare piese ale lui Aleksandr Scriabin, apreciată pe scară largă, în care regăsim romantismul lui Chopin dar şi elemente de impresionism, *Sonata nr. 2, op. 19*, foarte solicitantă pentru pianist, alternează elemente de crescendo şi decrescendo, partea a II-a (Presto) fiind în contrast puternic cu prima parte (Andante).

Recepţionat din lăuntrul structurii lui, întregul repertoriu abordat de Petru Soleanu este înţeles şi restituit în subtila lui decantare a sonorităţii instrumentale.

Nu în ultimul rând îmi revine cinstea de a aminti cu reală emoţie de profesoara care mi-a îndrumat paşii în studiul pianului, îndrumătoare şi celor doi tineri interpreţi de astăzi, profesoara Gabriela Stepan, o adevărată personalitate, pe care o admir profund, atât ca muzician cât şi ca om, un model pentru cei din jur. Dacă viaţa muzicală românească a avut în ultimele decenii o atât de frumoasă evoluţie în domeniul interpretării pianistice, datorăm acest lucru faptului că există personalităţi de prim rang în pedagogia interpretativă, precum îndrăgita profesoara Gabriela Stepan.

Tinerii noştri artişti au realizat în această seară un adevărat spectacol la Ateneul Român, demn de aprecierea publicului, ce ilustrează cât de rodnică este metoda promovării îndrăzneţe a tinerilor interpreţi.

Adina POPESCU

Recital de pian – Mădălina Paşol

Dedicată în mod frecvent recitalurilor camerale în cadrul stagiunii Filarmonicii George Enescu, seara de marţi s-a dovedit a fi una deosebită şi pe 17 aprilie 2018 când scena Sălii Mari a aparţinut pentru aproape două ceasuri Mădălinei Paşol. Cu puternice tradiţii muzicale în familie, pianista Mădălina Paşol şi-a desăvârşit pregătirea de specialitate în Germania, unde a avut şi o apreciată activitate concertistică, bucurându-se de recunoaşterea valorii sale atât în rândul melomanilor cât şi al specialiştilor care au răsplătit-o cu premii şi distincţii.

Artistă cu o experienţă deja importantă pe scenă, Mădălina Paşol oferă de fiecare dată publicului şansa de a asculta repertorii deopotrivă complexe şi accesibile din punct de vedere al mesajului transmis într-o interpretare echilibrată şi minuţioasă. Aşa s-a întâmplat şi marţi seara când ne-a propus un program în care au figurat două sonate de Ludwig van Beethoven şi una de Franz Liszt care ilustrează perfect cele mai importante particularităţi ale bogatului repertoriu clasico-romantic destinat pianului.

Pentru început, Mădălina Paşol a interpretat *Sonata nr. 21 în Do major, op. 53 „Waldstein”*, într-o variantă al cărui flux continuu de energie i-a atras pe spectatori spre descoperirea unora dintre cele mai profunde sensuri ale acestei partituri beethoveniene. Lucrare ce avea să revoluţioneze modul de gândire componistică a genului în următorul secol, *Sonata Waldstein* i-a oferit Mădălinei Paşol cadrul sonor în care şi-a putut etala tehnica interpretativă de înalt nivel, pasajele de mare dificultate fiind realizate fără greşeală atât la mâna dreaptă cât şi la cea stângă, aceasta din urmă remarcându-se şi prin fermitatea sa.

Mădălina Paşol

Acestor atribute li se adaugă rafinamentul frazărilor şi eleganţa tuşeului Mădălinei Paşol care a reuşit astfel să surprindă profunzimea mişcării mediane ce pare a se constitui într-o adevărată introspecţie spre eul interior. Revenită la verva şi energia din partea întâi, *Sonata Waldstein* s-a încheiat în varianta interpretativă audiată marţi seara în sonorităţile luminoase ale trilurilor executate cu o anumită pedanterie de Mădălina Paşol care a punctat riguros şi structurile de tip acordic din coda finală.

Prima parte a recitalului a continuat periplul prin universul pianistic beethovenian, Mădălina Paşol interpretând de această dată *Sonata nr. 14, în do diez minor, op. 27 nr. 2, "Sonata quasi una fantasia"*. Cunoscută şi sub denumirea de Sonata lunii, *Sonata nr. 14* are o structură formală atipică debutând cu faimosul Adagio ale cărui sensuri multiple s-au regăsit în versiunea Mădălinei Paşol care a găsit acel drum nevăzut spre ceea ce transcende alurii romantice visătoare a melodiei expuse pe ostinato-ul de triolete şi anume o anticipare a unui final trist a poveştii de dragoste trăite de Beethoven în clipa compunerii acestei sonate. Rafinată şi sublimă prin sensibilitatea transmisă, interpretarea Mădălinei Paşol a căpătat în partea mediană şi o alură graţioasă ce învăluie alternanţa de legato şi staccato din linia melodică principală, complexitatea partiturii beethoveniene ajungând la un maximum al său în finalul sonatei. Aici tumultul interior şi cel exterior al unei zgomotoase ploii de vară sugerate de muzica lui Beethoven sunt subliniate de Mădălina Paşol printr-o energie strălucitoare susţinută pe tot parcursul mişcării, dar şi prin elemente de virtuozitate foarte bine stăpânite şi subsumate expresiei melodiei beethoveniene.

Ultima parte a serii a cuprins *Sonata în si minor* de Franz Liszt, una dintre cele mai dificile partituri dedicate pianului ce se constituie într-o adevărată piatră de încercare pentru mulţi dintre virtuozii claviaturii. Considerată a fi asemănătoare unui concert fără orchestră, *Sonata in si minor* a fost prezentată de Mădălina Paşol cu minuţiozitate, atenţie la detalii şi cu o construcţie fină ce au surprins măreţia dimensiunilor, amplitudinea ideilor şi intensitatea, complexitatea şi multitudinea temelor care se succed într-un discurs continuu. De altfel, pianista a impresionat tocmai prin versatilitatea expresivă prin intermediul căreia a surprins deopotrivă temele lirice, introvertite, pe cele de tip mefistofelic sau frenezia momentelor fugato ori allegro în care tehnica interpretativă a Mădălinei Paşol s-a dovedit a fi la un înalt nivel.

Completat de lansarea CD-ului „Liszt-Schumann" al protagonistei serii, recitalul susţinut de Mădălina Paşol a însemnat pentru spectatorii din Sala Mare a Ateneului Român petrecerea unei seri plăcute în compania unei pianiste care i-a încântat atât cu pagini apreciate de publicul larg cât şi cu partituri complexe şi de o profunzime unice în istoria muzicii.

Mădălin Alexandru STĂNESCU

Impresii

Un afiş, un gând, o faptă. Trei impulsuri generatoare pentru o acţiune.

Seara de 24 aprilie m-a adus - după o ploaie torenţială ce te făcea să te gândeşti de câteva ori înainte la decizia părăsirii casei - la Ateneu, în Sala Mică a acestuia. Evenimentul ce se intitula *Lacrimile au gust de timp* m-a împins să îmi înving dorinţa de procrastinare în mediul ferit al casei şi să mă îndrept spre locul în care avea să se desfăşoare spectacolul ce mi-a atras atenţia prin natura sa inedită: îmbinarea muzicii, a poeziei şi a coregrafiei.

Conceptul artistic ce a stat la baza spectacolului a plecat - aşa cum am aflat în următoarea zi chiar de la creatoarea lui, soprana Angela Şindeli – de la poezia cu acelaşi nume scrisă de aceasta. Un text poetic a generat un întreg spectacol gândit cu grijă, în amănunt, şi realizat cu ajutorul Ruxandrei Nicolescu (coregrafie), Andrei Demidov (pian) şi a lui Tudor Niculescu-Mizil (chitară). Început cu 3 ani în urmă, recitalul gândit sub formă de poveste a fost precedat de alte două reprezentări de acest fel intitulate *Alcina* şi *Yo soy la locura,* muzica spaniolă fiind, desigur, în prim-plan.

Andra Demidov, Angela Sindeli, Tudor Niculescu, Ruxandra Nicolescu

Suprapus cu spectacolul Corului Symbol, generator al unei mari zarve în rândul publicului ce se îndrepta haotic spre etaj, evenimentul din Sala Mică a Ateneului şi-a atras spectatorii departe de tumultul terestru, în liniştea subpământeanului. Acolo, în atmosfera intimă, înfundată, a sălii, publicul aştepta începerea recitalului, propagând o eterofonie a şoaptelor din care se auzea o varietate de limbi străine. La 10 minute după ora 7 luminile se sting. Cei patru artişti intră pe mica scenă, amplasaţi în colţurile din faţă ale acesteia, lăsând loc pianul să troneze în mijloc. Recitalul se deschide cu momentul de chitară *Lágrima de* Francisco Tárrega. Programul cu influenţe ale exotismului mediteranean a cuprins atât piese ale căror titluri se încadrează în tema evenimentului, *lacrima,* cât şi lucrări sprinţare, ale căror ritmuri andaluziene aduceau un plus de culoare. Cele zece lucrări muzicale au fost presărate cu mici momente în care au fost recitate două dintre poeziile lui Marin Sorescu, *De două ori* şi *Ochii,* şi câte o poezie de Angela Şindeli (*Lacrimile au gust de timp*) şi Ruxandra Nicolescu (*Dacă nu iubesc moartea*). Acestora li s-au adăugat un dans istoric, interpretat de Ruxandra Nicolescu, şi un moment de pantomimă împreună cu soprana.

Ultimele două momente muzicale i-au aparţinut pianistei Andra Demidov, care a interpretat cu o sensibilitate dozată, lipsită de exagerări, cu forţă şi veridicitate, *Danse rituelle du feu* de Manuel de Falla şi „Lacrimile" din *Suita nr. 1, op. 5* de S. Rahmaninov. Se cere a fi menţionat faptul că în cazul celei de a doua lucrări este vorba despre o reducţie a partiturii pentru două piane, realizată într-o manieră reuşită. Cu un puternic simţ al

detaliului, Andra Demidov a reuşit să realizeze diferenţe dinamice în interiorul unor mici formule, păstrând caracterul şi ritmul alert al Dansului ritual al focului, în ciuda dificultăţii partiturii dată de greutatea accentuării planurilor melodice interschimbabile, a necesităţii autonomizării mâinilor şi a salturilor ce comportă o mare precizie. În privinţa momentelor muzicale anterioare, acestea s-au desfăşurat într-o mare parte sub formă de duet chitară-voce. Parte a unui proiect anterior, Angela Şindeli şi Tudor Niculescu-Mizil s-au mai aflat în această formulă ce poartă numele de La locura. Luându-şi rolul de acompaniator foarte în serios, chitaristul Tudor Mizil i-a lăsat locul Angelei Şindeli să iasă în prim-plan, sunetul acestuia fiind liniştit şi timid. Ruxandra Nicolescu, deşi aflată la o etate respectabilă, a depăşit impedimentele aduse de trecerea timpului în momentele coregrafice cu specific contemporan interpretate atât singură, cât şi cu Angela Şindeli.

Tema timpului, constant remarcabilă prin mesajele poetice - ca un secund al ideii lacrimilor - s-a regăsit cu o mai mare accentuare în poezii recitate de coregrafă, *Ochii* şi *Dacă nu iubesc moarte;* momente interesante în care intensitatea expresivă a fost dublată de o muzicalitate timbrală, transmiţând un alt tip de trăire artistică. Nu este prima oară când acest tip de spectacol, sub regia Angelei Şindeli, are loc la Ateneul Român, continuitatea seratelor sincretice prezentate sub formă de poveste demonstrând aprobarea publicului.

Lipsa spaţiului de desfăşurare cu lejeritate, a efectelor de lumini şi a decorului au fost o piedică în realizarea veridică a ideii iniţiale. Cu toate acestea, se speră ca în viitorul apropiat acestea să fie înlăturate prin montarea într-un loc adecvat, cum ar fi un teatru. Caracterul experimental a fost dus la capăt şi prin nepregătirea publicului cu un moment explicativ ce ar fi trebuit să precede spectacolul, imposibilitatea muzicologului Cristina Sârbu de a mai veni ducând la schimbarea de planuri. Chiar şi aşa, conceptul ce se află la început este o idee îndrăzneaţă ce atrage prin ineditul său, fiind o *pastilă*, aşa cum soprana îl numeşte, ale cărei efecte provoacă confuzie în rândul publicului plecat acasă cu întrebări.

Lorena IONIŢĂ

Lena Vieru Conta şi Verona Maier – o veritabilă performanţă interpretativă

Final de săptămână la Ateneul Român: un recital cameral incitant pentru ”degustătorii” muzicii secolului XX incluzând un program complex, alcătuit din mostre de referinţă din creaţia unor compozitori marcanţi pentru creuzetul ideatic al veacului trecut. Inteligent copertată, nu doar ca succesiune efectivă de titluri ci şi ca aliaj instrumental, structura programului serii de 29 aprilie a revelat spectatorilor, mai presus de calibrul superior al evoluţiei tehnice propriu-zise, deschiderea spre un orizont cultural eterogen, cu nuanţe de specific naţional.

Experimentatele pianiste Lena Vieru Conta şi Verona Maier – secondate omogen, cu precizie şi forţă expresivă, de către percuţioniştii Alexandru Matei şi Sorin Rotaru – au pus în pagină, cu dăruire, încărcăturile poetice ale unor partituri pe cât de diverse pe atât de relevante din punct de vedere semantic: *Muzica pentru două piane şi percuţie* a Irinei Odăgescu-Ţuţuianu, excepţionalul *Sacre du printemps* semnat de Igor Stravinski şi tumultuoasa *Sonată pentru două piane şi percuţie* aparţinând lui Bela Bartók.

Alexandru Matei, Lena Vieru, Verona Maier, Sorin Rotaru

Foto: Marius Vâjoaica

Alternanţa rubato-giusto, amprentă a facturii folclorice proprii creaţiei Irinei Odăgescu, a valorificat comuniunea expresivă dintre cei patru interpreţi, rolul principal al percuţiei fiind acela de creator de atmosferă, iar traseul gradual al personajelor instrumentale a prefaţat, din perspectiva abordării ritualice, suita de ”Imagini ale Rusiei păgâne” din *Sacre du printemps*. Pe parcursul versiunii pentru două piane a celebrului balet stravinskian (marcat de certe influenţe impresioniste), dialogul dintre Lena Vieru Conta şi Verona Maier a reliefat cu pregnanţă densitatea spectrului armonic, caracterul dansant al fluxului muzical, dinamica structurală a fiecărui tablou în parte, fluctuaţiile tensionale la etajul întregii arhitecturi sonore, conturând o viziune cvasipicturală asupra substanţei fonice. Virtuozitatea scriiturii instrumentale, un alt atu atât al lucrării lui Stravinski cât şi al *Sonatei* lui Bartók, a focalizat atenţia auditoriului asupra performanţei interpretative, aportul fiecărei intervenţii solistice punând în lumină o multitudine de faţete semantice ale scenariilor sonore.

Calitatea incontestabilă a tuşeului şi a tehnicii pianistice, sincronizarea gesturilor la nivel conceptual, proiecţia corelării echilibrate a instrumentelor din punctul de vedere al dozajului timbral – care a ordonat subtil suportul energetic al percuţiei în contextul evoluţiei celor două voci individualizate sensibil ale Lenei Vieru şi Veronei Maier – s-au constituit în argumente ale succesului acestui eveniment deosebit, apreciat la superlativ de către exigentul public al Filarmonicii ”George Enescu”.

Le aşteptăm pe cele două pianiste să revină cât mai curând pe podiumurile de concert în aceeaşi formulă camerală, propunându-ne – cu aceeaşi bucurie a împărtăşirii crezului lor artistic – noi periple prin literatura muzicală, asociate, de ce nu, şi altor prezenţe instrumentale inspirate!

Loredana BALTAZAR

Orchestra Națională Radio/ Alexandru Tomescu/ Naoto Otomo

Seara de 5 aprilie a oferit publicului fidel Studioului Mihail Jora un program inedit, prezentând o lucrare modernă aparținând compozitorului nipon Yasushi Akutagawa (1925-1989), *Simfonia nr.8 în Sol major op.88 B 163* de Antonin Dvořak şi *Concertul pentru vioară şi orchestră op.47 în re minor* de Jan Sibelius. În afara lucrării concertante, *Simfonia nr.8* de Dvořak se cântă destul de rar, iar *Tripticul pentru orchestră de coarde* scris de Yasushi Akutagawa în 1953 pare a fi fost o primă audiție. Acesta (tripticul) aparține unei perioade de creație timpurii, unde se recunosc accente ale muzicii vest europene, educația muzicală primită de la mentorii săi japonezi provenind tot din această tradiție (pe filiera Hindemith, Franz Schmidt, Egon Wellesz). Este o lucrare de o certă dificultate având în vedere că există numeroase pasaje veloce care se cântă la unison, ceea ce pentru o orchestră de coarde impune exigențe sporite. Din punct de vedere sonor, prima mişcare, *Allegro*, aduce cu ceea ce scria Constantin Silvestri în epocă, la care s-au adăugat accente umoristice în maniera lui Prokofiev. Partea a doua, *Andante* creează o atmosferă asemănătoare cu cea a colindului, care se diluează în sonorități de tip francez cu efecte rafinate. *Presto,* mai acid, excelează printr-o ritmică asimetrică, iar materialul tematic liric necesar contrastului păstrează structuri bitonale şi armonii de cvarte. Per total, cele 13 minte cât durează Tripticul aduc o muzică foarte plăcută, stenică, de mare efect, foarte bine surprinsă de către reputatul dirijor Naoto Otomo, a cărui gândire şi formare muzicală s-au dezvoltat sub îndrumarea lui Seiji Ozawa.

Naoto Otomo

Concertul a continuat cu celebra lucrare a repertoriului violonistic, scrisă de Jan Sibelius. În general, prezența opusului pe afiş stârneşte interesul, în cazul nostru alăturarea cu violonistul Alexandru Tomescu devine un adevărat punct de atracție cu succes garantat. Interpretul se află în momentul de față la acea fericită etapă a vieții în care toate atributele maturității se evidențiază plenar. Perfecțiunea execuției, o anumită detaşare dată de experiența acumulată, concepția muzicală consolidată, preocuparea exclusivă pentru şlefuirea talentului său, îi construiesc acea imagine a unui violonist "oficial", de prototip, asemenea interpretării din seara de 5 aprilie. A. Tomescu a evoluat cu dezinvoltură pe numeroasele cadențe interioare în care abundă construcția primei părți *Allegro moderato*, multiplele schimbări de tempo fiind foarte bine urmărite de către dirijorul Naoto Otomo, ambii asigurând unitatea acestei mişcări al cărui autor şi-a propus să "adâncească tradiția". *Adagio di molto*, partea a doua este considerată una dintre cele mai expresive pagini ale literaturii concertante violonistice, unde întreaga măiestrie a artistului s-a pus în valoare şi în care solistul a construit fraze extrem de bine legate, ale căror elemente au fost cizelate la maximum prin unitate timbrală şi de vibrato, agrementate cu pianissime de mare finețe. *Allegro, ma non tanto,* a fost un final care a câştigat mult caracter şi expresivitate prin alegerea unui tempo adecvat, care a permis evidențierea detaliului semnificativ. Orchestra, la rândul ei a fost acel partener egal, ideal, unde s-au remarcat compartimentele de suflători deosebit de prezente în scriitura acestui concert. Aplauzele - urale au dat măsura acestei seri, iar bisul oferit, *Capriciul polonez* de Grażyna Bacewicz a fost foarte inspirat ales.

În sfârşit, *Simfonia nr. 8 în Sol* de Dvořak , care este mai puțin cântată decât celebra *Din Lumea Nouă*, a constituit un moment al exuberanței datorită multitudinii temelor inspirate în mare majoritate din folklorul Boemiei, al tratării aparent improvizatorice şi al contrastelor frecvente care stau la baza construcției lucrării. Viziunea dirijorului Naoto Otomo, i-a imprimat un caracter energic, pe alocuri monumental, care i-au şters cumva conținutul amalgamat. Înafara unor idei idiomatice recognoscibile care traversează toată opera lui Dvořak, muzica simfoniei generează mai mult o suită de trăiri personale decât un corpus tematic care să poată fi reținut/e de la o primă audiție. Deosebite au fost *Allegretto grazioso – Molto vivace* , acel ciudat Vals – Intermezzo cu încărcătura nostalgică a epocii şi *Allegretto grazioso – Molto vivace* , finalul, o complicată temă cu variațiuni în care autorul şi-a pus întreaga ştiință a manierei în care dezvoltă temele şi elaborează forma. Naoto Otomo, care a dirijat această complexă simfonie fără partitură, a oferit o versiune de mare claritate, conducând orchestra cu gestică foarte elegantă şi expresivă.

Alexandru Tomescu

Corina BURA

ONR /Cristian Lupeş/ Volkhard Steude/ Cătălina Butcaru

În Studioul "Mihail Jora", publicul a ocupat aproape întregul spațiu pentru a asista la programul propus de dirijorul Cristian Lupeş, care s-a aflat pentru prima dată la pupitrul Orchestrei Naționale Radio. Numele acestui artist este binecunoscut publicului românesc pentru activitatea sa asiduă pe tărâmul mai multor genuri care aparțin atât muzicii clasice cât şi celei contemporane şi experimentale. Palmaresul bogat şi conținutul programului au fost argumentele care au asigurat o seară foarte reuşită.

În deschidere Uvertura la opereta "Liliacul" de Johan Strauss-fiul a făcut o impresie-şoc: orchestra foarte bine încălzită, condusă cu gesturi precise, agogică rafinată, echilibrată, temele lirice cu nuanțe bine reliefate, însuflețite, liniile muzicale ale uverturii exprimând sugestiv caracterul

personajelor care vor da viață acestei capodopere a genului. Coda, la fel de dinamică, mobilizatoare, cu multă strălucire a încheiat introducerea la un concert cu un program excelent compus, deşi la o primă vedere părea cam heterogen.

Ca lucrare concertantă a fost programat *Concertul dublu pentru vioară şi pian MWV 04* de Felix Mendelssohn avându-i ca solişti pe violonistul Volkhard Steude (concert maestru al Filarmonicii din Viena care, pe lângă această funcție, este lansat în domeniul solistic şi cameral fiind conducătorul Cvartetului de coarde Steude) şi pe Cătălina Butcaru la pian. Solista are studiile finalizate în Austria şi pe lângă numeroasele concerte pe care le susține este inițiatoarea proiectului intitulat *Vienna Meets Romania* - "o nouă punte muzicală" între cele două țări care constă în concerte, recitaluri şi workshop-uri împreună cu Volkhard Steude şi cu alți membri al Filarmonicii din Viena. Concertele duble pentru vioară şi pian care pot fi considerate drept clasice sunt extrem de puține, toate celelalte, scrise de Krenek, Martinu, Miroslav Kubička, Alice Ping Yee Ho (Capriccio ballo), Hans Abrahamsen sau Andrew Paul Macdonald aparțin secolelor XX şi XXI.

Cătălina Butcaru

Deşi scrisă de Mendelssohn pe când avea doar 14 ani, lucrarea apare destul de complexă în sensul în care oferă mai multe posibilități de abordare, influențele stilistice care se desprind fiind destul de clare şi cu pondere egală. Totuşi natura talentului mendelssohn-ian este înclinată spre cantabilitate, atribuind instrumentelor fraze generoase. În acelaşi timp suprafețele vădit contrapunctice pot sugera posibilitatea unei abordări înclinate spre ethosul baroc.

Cristian Lupeş

Acest ultim punct de vedere i-a însuflețit pe cei doi interpreți, astfel că tempo-ul rapid al desfăşurării a imprimat discursului o alură virtuoză care s-a evidențiat în mare măsură în partitura violonistului, al cărui sunet strălucitor a amplificat această impresie. Pianista Cătălina Butcaru şi-a susținut partenerul cu aceeaşi atitudine expansivă în amplele intervenții cu aspect aproape "insular"care, pe lângă marea cadență clasică presară mişcările extreme ale concertului. Soliştii au realizat o execuție foarte sincronizată şi unitară, remarcabile fiind în acest context mişcările agogice subtile cu care au relevat suprafețele lirice al scriiturii. La cererea publicului cei doi solişti au dăruit o interpretare excepțională a celei de-a doua părți din *Sonata nr.1 în la minor op. 105* de Schumann.

Volkhard Steude

Partea a doua a concertului a delectat cu *Simfonia a -IV op.60 în Si bemol major* de Beethoven, într-o variantă plină de eleganță, cu frazare suplă şi contururi melodice foarte frumos desenate, plus acea tentă de mister pe care a indus-o Adagio-ului cu care se deschide prima mişcare. Dirijorul Cristian Lupeş este în general adeptul unor tempi destul de mişcați şi a rămas consecvent chiar în Adagio (p. II-a) căruia i-a imprimat o certă consistență, fără a risipi însă nici un moment acea noblețe specific beethoveniană. Scherzo-ul, *Allegro vivace*, a păstrat exuberanța prin acele accente inverse care s-au succedat cu repeziciune, iar finalul, *Allegro ma non troppo*, ca un fel de moto perpetuo la instrumentele cu coarde a pus la încercare viteza de reacție a orchestrei, care a realizat excelent intențiile dirijorului. În sfârşit, un Beethoven plin de prospețime, o lucrare care surprinde forța şi dorința de viață.

Corina BURA

Un concert simfonic remarcabil cu Noam Zur dirijor

Vineri 20 aprilie 2018, la Studioul de concerte "Mihail Jora", la pupitrul dirijoral al Orchestrei Naționale Radio s-a aflat dirijorul israelian Noam Zur.

Programul a cuprins **Trei piese pentru orchestră de coarde** de Constantin Silvestri, **Concertul pentru vioară şi orchestră** de Aram Haciaturian şi **Simfonia a IV-a** de Piotr Ilici Ceaikovski.

Solistul concertist a fost violonistul american de origine armeană Armen Anassasian. El este component al Orchestrei simfonice din Los Angeles şi concert-maestru al Orchestrei simfonice din Santa Clara, California, Stalele Unite ale Americii. Armen Anassasian are o discografie impresionantă şi excelează prin tonul catifelat al viorii, prin virtuozitate, acuratețe, şi prin înțelegerea aprofundată a contextelor temporale şi umane în care au apărut unele sau altele dintre creațiile componistice.

In celebrul **Concert pentru vioară şi orchestră** de Aram Haciaturian, Armen Anassasian, sub bagheta lui Noam Zur, a dezvoltat, prin evocare şi prin filiație intimă celebrarea vibrantă şi credibilă a universului sonor caucazian care la el a fost imnic. Succesul său a fost unul special omagiat de public, cât şi de ascultătorii posturilor radiofonice naționale de profil, România muzical şi România cultural.

In **Simfonia a IV-a** de Piotr Ilici Ceaikovski Noam Zur a dat substanță spiritului slav debordând cu o constantă delicatețe de culori și printr-o fină dozare a elementelor și episoadelor sonore, din care nu pot fi excluse cele grandioase și impetuoase deopotrivă. Am

Noam Zur

văzut în arta dirijorală a lui Noam Zur, cum capodopera compozitorului rus are structura mentală și afectivă în care totul este absolut și necesar și esențial. Și în această expresie generală este și mult modernism în căile de ascendență spre valoare.

Am considerat de aceea potrivit să doresc să obțin un text de la Noam Zur, cu impresiile și considerațiile sale despre acest concert, cât și în mod mai larg. Este aici locul să mulțumesc doamnei Geanina Faur, profesoară de muzică la Ierusalim, care a tradus textul din ivrit în românește.

"Nu este pentru prima dată când dirijez orchestre simfonice în România, și chiar la București. În urmă cu zece ani am început să dirijez în România, și de atunci revin în fiecare an în orașe precum Cluj Napoca, Brașov, Iași, și București. De aceea pot să spun că din multe puncte de vedere cunosc deja mentalitatea românilor și mă simt confortabil de fiecare dată când ajung în această țară. Totodată, vreau să subliniez că în toți acești ani am avut onoarea să interpretez o singură lucrare din repertoriul românesc al marelui George Enescu. Acum m-am bucurat foarte tare când cei de la Radio m-au rugat să interpretez o lucrare de Constantin Silvestri, care pentru mine a fost un compozitor nou și o partitură cu care nu m-am mai întâlnit până acum. Programul propus inițial s-a modificat de câteva ori, și drept să spun, forma finală a fost foarte bună atât pentru public, cât și pentru muzicienii înseși. Legătura dintre Silvestri, Haciaturian și Ceaikovski a fost certă și interesantă.

Am avut onoarea să colaborez cu un solist concertist pe care l-am întâlnit pentru prima oară. El este Armen Anassasian. Aici mi s-a oferit ocazia ca eu, ca israelian, să întâlnesc o lume sonoră armenească cu un solist armean, cu câteva zile înainte de comemorarea Zilei holocaustului pentru poporul armean. Am simțit o mare mulțumire sufletească.

Orchestra Națională Radio București a răspuns minunat din punctul de vedea al sensibilității și elasticității. Chiar de la prima repetiție am simțit o compatibilitate deosebită între mine și instrumentiști, deși nu este pentru prima dată când dirijez această formație simfonică. Au trecut cinci ani de la prima noastră colaborare, și e bine să mă întorc și să lucrez aici. Momentul de acum a fost mult mai cuprinzător decât cel petrecut data trecută și asta și din cauză că și eu între timp am trecut prin multe experiențe muzicale ca dirijor. Ne-am schimbat mult – sper în sensul bun.

Publicul de la Sala Radio București a fost cald, a reacționat frumos și a aplaudat intens"…

Mircea ȘTEFĂNESCU

Premieră la ONB

Ridi, Pagliaccio! Cav&Pag

O digresiune necesară

Cei care vor să citească doar cronica unui spectacol pot sări direct la următorul intertitlu. Însă găsesc necesar să încep cu o paranteză, tocmai pentru că operele lui Mascagni și Leoncavallo nu s-au mai cântat la București de vreun deceniu.

Cuplajul *Cavalleria rusticana* și *Pagliacci* revenit pe scena ONB este un veritabil act de îndrăzneală. Două opere scurte, cele mai reprezentative pentru curentul verist, cu personaje din carne și oase, cu tragediile lor înfiorătoare numai citind libretul, în timp ce muzica lui Mascagni și Leoncavallo transformă într-un șoc întreaga seară petrecută la operă. Însă *Cav&Pag* (cum le prescurtează numele americanii) sunt destul de rar prezentate, chiar și în lumea bună. Redescoperirea și ascendența operei baroce în teatrele occidentale a modificat gustul publicului și l-a îndepărtat de extremele veriste. Apoi, cele două roluri de tenor sunt foarte dificile. În special Canio din *Pagliacci*, cu o țesătură centrală accentuată și cu o expresivitate ieșită din comun. O arie celebră, *Ridi, Pagliaccio* (cum o cunoaște toată lumea, deși titlul ei corect este *Vesti la giubba*), în care tenorul plânge, cântă și râde în același timp. Cine se avântă pe acest teritoriu al tenorilor dramatici nu se va mai putea întoarce către Rodolfo, Duca di Mantova sau Alfredo. De aceea tind să împărtășesc entuziasmul criticilor muzicali care aplaudă „revenirea în repertoriu", dar nu și „viața lungă" a celor două producții semnate de Ion Caramitru. ONB reține punerile în scenă din perioada comunistă ale lui Hero Lupescu pentru *Cavalleria rusticana* și Jean Rânzescu pentru *Pagliacci* în special pentru că au beneficiat de numele a doi tenori capabili să abordeze cu aplomb (chiar dacă în limba română) rolurile lui Turridu și Canio: Cornel Stavru și Garbis Zobian. Dar nu împărtășesc deloc nostalgia după vremurile lor cenușii, cu programe de sală bătute orwellian la mașină.

Foto: Steluța Popescu

De altfel, după 1989, deşi Royal Opera House of Covent Garden, Londra, a donat ONB producţiile lui Franco Zeffirelli pentru *Cav&Pag*, acestea au fost rar folosite tocmai din lipsa unor tenori spinto şi dramatici adecvaţi. Scoasă din repertoriu, cu decorurile deteriorate din cauza depozitării inadecvate, scenografia lui Zeffirelli a fost aruncată la gunoi în 2010 de către directorul de atunci al ONB, Cătălin Arbore. Un gest care a provocat scandal şi stupoare, dar şi un gest de recunoaştere a neputinţei unui colectiv de a susţine exclusiv prin forţe proprii un repertoriu standard de operă, nici măcar pe cel strict italian. Ce păcat! Dintre toate montările lui Zeffirelli pentru dipticul verist, cu care a umplut toate teatrele mari ale lumii (Met, Scala, Verona), cea de la Covent Garden era şi cea mai originală, pentru că acţiunea celor două opere se petrecea în acelaşi decor, reprezentând piaţeta unui sat sicilian real (numele său este Vizzini), cu cârciumă, biserică şi stradă pavată. Ba chiar şi cu ruinele unui teatru antic, lângă care campau trupele de teatru ambulant. Acolo, după crima lui Alfio, soseau clovnii, totul terminându-se la fel de sângeros, cu crimele lui Canio.

E mai greu de găsit o motivaţie pentru încă o producţie tradiţională, a treia în istoria Operei Naţionale Bucureşti. Cu atât mai mult cu cât umbrele lui Hero Lupescu, Jean Rânzescu şi Franco Zeffirelli se prelungesc peste orice tentativă de a explora interpretarea ad-literam a libretului. Măcar dacă ar fi existat o încercare de localizare a acţiunii, căci este destul de clar că romanul *Ion* al lui Liviu Rebreanu are foarte multe în comun cu nuvela lui Giovanni Verga, sursa de inspiraţie a lui Mascagni pentru *Cavalleria rusticana*.

Dar tocmai de aceea, îndrăzneala ONB de a readuce *Cav&Pag* e un eveniment care merită frecventat. Mai ales acum, în prejma sărbătorilor de Paşte (când se petrece şi acţiunea din *Cavalleria…*). Chiar dacă înţeleg această îndrăzneală şi prin filtrul cuvintelor lui Caragiale:

Îndrăzneşte şi vei cânta! zicem noi. Vei cânta ieftin, dar vei cânta; vei cânta rău, dar vei cânta; vei cânta fals, deplorabil, ridicul, dar vei cânta. Ce se cere de la operă? A cânta. Da. Trebuie încurajat orice act de îndrăzneală naţională, chiar dacă el se face cu concursul străinilor, căci aci străinii sunt aliaţii noştri. Trebuie să fie cineva lipsit de orice sentiment de iubire pentru naţiunea sa, pentru progresul acesteia şi pentru încurajarea acestuia, ca să nu aplaude orice act de îndrăzneală de acest fel.

Cavalleria rusticana – o dezamăgire

Pe hârtie, ideea de a-l aduce pe directorul Teatrului Naţional să monteze la Operă arată foarte promiţător. Numai că, pe cât de mare actor a fost dl Ion Caramitru, pe atât de primitiv este ca regizor. Lectura *Cavalleriei* a fost de o superficialitate revoltătoare, trădând la tot pasul că n-a citit bine libretul şi că nici măcar nu s-a obosit să parcurgă pe diagonală nuvela (sau mai degrabă schiţa, căci n-are nici zece pagini) omonimă a lui Giovanni Verga. Altfel nu se poate explica transformarea unui ritual rural de provocare la duel prin muşcarea urechii, la fel de pedant precum aruncarea mănuşii în cazul aristocraţilor, într-un fel de încăierare (parcă şi aud indicaţiile de scenă: „Aşa, acum luptaţi-vă, măi!") între Alfio şi Turridu, pe care primul o părăseşte ca un câine bătut, văicărindu-se. Unde e Mafia siciliană, stratul dramatic intrinsec al acestei opere? Nicăieri, deşi nu e cu nimic diferit de acel sărut pe gură al lui Michael Corleone din *The Godfather II*: „I know it was you, Freddo. You broke my heart! You broke my heart!". Sau scena finală a despărţirii lui Turridu de Lucia, în care tânărul ar fi trebuit să fie doar incoerent, simulând beţia şi ascunzându-i mamei sale că pleacă la o bătaie cu cuţite. La ONB, Turridu îi agită în faţa ochilor ditamai pumnalul, reacţia Luciei fiind de a se întorce cu faţa spre public rostindu-şi replica „Turiddu?! che vuoi dire?" („Ce vrei să spui, Turridu?"). Opera lui Mascagni ascunde multe capcane dramatice, una dintre ele fiind excesul de expresivitate ce transformă uşor în caricatură un personaj ca Turridu. (De neuitat ridicolul apariţiei pe scenă a personajului trăgând de două amfore uriaşe cu vinul de la „Francofonte"). Ion Caramitru a reuşit să-l transforme în caricatură şi pe Alfio, nu doar pe Turridu, în special la finalul ariei vendettei (*No, giusta siete stata*) când acesta, în loc să iasă direct în culise, zăboveşte pe scenă izbind îmbufnat din picior. N-aş vrea să las la o parte nici relaţionarea schematică a personajelor, practic Santuzza şi Turridu nu se privesc nici o clipă în ochi, cântând mereu cu faţa spre public. În cazul acestei puneri în scenă, îndrăzneala de care râde Caragiale se poate numi mai bine tupeu.

Scenografia semnată de Viorica Petrovici e o copie malformată a celei imaginate de Zeffirelli, sub pretextul unei abordări moderne, dar care arată deja ca una prăfuită. Vechea

Foto: Steluţa Popescu

producţie avea biserica Santa Teresa în partea stângă a scenei şi taverna Luciei în dreapta; acum e invers: biserica e în stânga şi cârciuma în dreapta. Între timp basilica nu mai are acoperiş şi e mai puţin detaliată arhitectonic, iar casele din micul sat sicilian sunt nişte panouri imprimate cu fotografii ale unor case meridionale pe care sunt proiectate lumini dreptunghiulare pe post de ferestre iluminate tot timpul. Căci, în viziunea regizorală actuală, atât *Cavalleria rusticana* cât şi *Pagliacci* se desfăşoară exclusiv noaptea, deşi doar piesa de teatru din partea a doua a *Paiaţelor* e la *ventitre ore*.

Cât despre muzică… Asumându-şi cu plăcere faptul că verismul autentic înseamnă *mal canto*, mai toţi cei de pe scenă s-au dedat celor mai caraghioase interpretări muzicale. Adrian Dumitru a fost complet depăşit de dimensiunile rolului şi a început foarte slab, cântând *Siciliana* pe scenă, nu în culise, dar reuşind totuşi să sune ca şi cum era în culise, deşi se întrebuinţa la maxim. Expresivitatea vocală a fost mereu redusă, iar dificultăţile din registrul acut îl făceau să se ridice pe vârfuri într-un efort vizibil. Dan Indricău n-a avut absolut nimic din prestanţa lui Alfio şi a cântat cu o monotonie exasperantă unul dintre rolurile scurte dar atât de intense ale repertoriului italian. Singura voce cu adevărat adecvată a fost cea a Biancăi Mărgean. Tânăra soprană promovată anul trecut de Beatrice Rancea a abordat rol după rol, unul mai dramatic decât altul, într-o bulimie vocală cu

care nu suntem obişnuiți, dar care fascinează. Însă vocea ei are nişte calități indiscutabile: e (foarte) mare, are un timbru plăcut, cu o strălucire metalică consistentă. E drept că acest timbru a început să se erodeze puțin, probabil din cauza acestor roluri grele (Amelia, Aida, Tosca, Santuzza în nici un an de zile, pe lângă care Mimì pare o plimbare prin parc). Ce-i lipseşte cu evidență acestei soprane este un Pygmalion, de negăsit în România. Păcat de aceste posibilități vocale dacă expresivitatea pe care o înțelege Bianca Mărgean se limitează la presărarea oricărei intervenții a Santuzzei cu sughițuri de plâns la mijloc şi la final, indiferent de context, toate de un prost gust pe cât de absolut pe atât de inutil. Maria Jinga a fost o Lola decentă, dar nimic mai mult, la fel şi Mihaela Işpan în rolul Luciei.

Corul a cântat relativ bine, cu unele isterii vocale în scena vecerniilor (*Regina cœli*), însă direcția muzicală a lui Johannes Wildner a ratat absolut toată poezia partiturii lui Mascagni. Nu-mi amintesc să fi ascultat vreodată un *Intermezzo* mai pătrat decât cel din seara aceasta. În orice caz, dirijorul a avut o contribuție însemnată în aplatizarea dramatică a unei opere care ar fi trebuit să fie sentimentală şi plină de adrenalină.

Pagliacci – salvată de artişti

Ion Caramitru a tratat la fel de incompetent şi opera lui Leoncavallo, însă spectacolul a fost salvat în mod paradoxal de apetența şi dezinvoltura trupierilor Operei Naționale de a improviza comicăria. Prin comparație cu opera lui Mascagni, *Pagliacci* a fost mai convingătoare. Nu e gratuit epitetul „incompetent", pentru că forța *Paiațelor* stă în libret şi în concepția celor trei nivele de teatru în teatru, cam

Foto: Steluța Popescu

cum e în filmul *Inception* al lui Christopher Nolan, numai că Leoncavallo a utilizat procedeul în 1892. Mai întâi e Prologul, în care Tonio joacă un rol, în fața cortinei trase, apoi cel al primului tablou, cel al sosirii comedianților în satul sicilian şi terminând cu piesa pe care o joacă, cele trei planuri se întrepătrund mereu, încheind cu acel semnificativ *La commedia è finita!*, pe care unii regizori îl pun înapoi în gura lui Tonio, chiar dacă e replica finală a lui Canio, închizând enigmatic cercul interpretărilor teatrale. Caramitru a ignorat cheia operei şi a deschis cortina, țopăindu-l pe Tonio de colo colo în ideea că prologul ar fi fost prea static. Apoi şi-a adus arma secretă: circul, cu pitici şi clovni pe catalige, redundanți şi groteşti, în contextul în care Canio & Co. sunt o trupă de teatru, provincială desigur, dar abordând o convenție teatrală cât se poate de respectabilă în Italia: *la commedia dell'arte*. E cu totul altceva decât numerele de prestidigitație şi acrobație. La fel de inutil, dar şi inconsistent a fost şi momentul coregrafic al Monicăi Petrică fluturând falduri de voal pe muzica interludiului orchestral. Şi cred că acestea sunt motive întemeiate pentru care mai mulți spectatori au părăsit sala în timpul spectacolului.

Pilonii dramatici ai serii au fost Valentin Racoveanu (Beppe) şi Vasile Chişiu (Tonio), care s-au dedat celor mai naturale improvizații, ascunşi după machiajul gros al personajelor lor. Chiar dacă Vasile Chişiu şi-a adus aminte că Tonio e cocoşat şi diform abia atunci când a rămas singur cu Nedda (înțelegeam în monolog, mai ales dacă şi cortina rămânea trasă, dar aşa totul a părut lipsit de sens). Dar şi experiența de scenă a Iuliei Isaev şi a lui Daniel Magdal în special, care au interacționat cu dezinvoltură, a contribuit la succesul celei de-a doua părți a serii.

Scenografic, un nou moment absurd: basilica dispare, cam cum dispăreau şi bisericile de pe vremea lui Ceauşescu, mutate dintr-un loc într-altul pentru a face loc blocurilor, iar în cazul doamnei Viorica Petrovici pentru a face loc scenei pe care urmau să se producă ai noştri comedianți. Nu e cea mai mare crimă posibilă, e doar un nou element absurd, adăugat aceleiaşi acțiuni desfăşurate exclusiv în creierii nopții, astfel încât alegoria Neddei care cântă alături de păsări devine de neînțeles (afară de cazul în care personajul ar fi avut o afinitate pentru bufnițe şi cucuvele).

Dacă Iulia Isaev a mai păcătuit prin unele exagerări, vocalitatea uneia dintre puținele soprane cu merite din ansamblul ONB a rămas mereu în limite de bun gust. Chişiu a cântat şters şi părând că-şi înghite mereu vocea, într-o continuă nehotărâre între un rudimentar stil verdian şi un verism deşănțat. Racoveanu s-a descurcat mult mai bine, chiar dacă rolul e scurt. Iordache Basalic a fost de nerecunoscut în rolul lui Silvio, dar în sensul bun al cuvântului, cântând cu generozitate şi tandrețe duetul cu Nedda.

Seara i-a aparținut însă lui Daniel Magdal, tenorul realizând poate rolul vieții sale. Sigur, timbrul rămâne neatractiv şi accentele plângăcioase sunt mereu acolo, însă în doze mult mai mici decât de obicei. S-a văzut însă experiența în teatre de alt calibru decât cel de la Bucureşti. Acel „Coraggio!" aproape şoptit la intrarea pe scena de pe scenă a marcat începutul unei progresii dramatice foarte bine dozate. Au fost momente când abia se auzea, dar personajul creştea la fel de accentuat ca şi gelozia care-l consuma, terminând opera într-o explozie dramatică greu de uitat. Cu atât mai de efect cu cât a menținut un joc de scenă rezervat, fără tăvăleli pe jos inutile. Magdal e un tenor care poate biciui cu vocea în momentele de intensitate din registrul acut, are *slancio*, cum se zice în jargon, şi *Vesti la giubba* a sunat adecvat, mai puțin plangent decât mi-era teamă. De altfel, toate spectacolele cu *Pagliacci* de la ONB îl au ca protagonist pe Daniel Magdal şi merită să-l vedeți.

Corul a cântat mai mereu asurzitor, afectând oarecum momentul *Andiam, andiam!/Din, don* dar rămânând totuşi omogen şi instrumental. Apoi, partitura lui *Pagliacci* are o structură diferită de *Cavalleria*, mai formală, mai puțin sentimentală, astfel încât mediocritatea dirijorului a fost mai puțin evidentă.

În concluzie, o recomandare cu jumătate de gură. Regia e neinspirată, cert. Dar muzica e frumoasă şi rară, iar ansamblul ONB are unele momente muzicale foarte bune. Merită văzute aceste opere măcar o dată.

Alexandru PATRAŞCU

Articol preluat cu acordul autorului de https://despreopera.com/2018/04/06/ridi-pagliaccio-cavpag-la-onb

Queen Classics - Concert Vlad Maistorovici şi Orchestra Simfonică Bucureşti

În peisajul muzicii contemporane numele lui Vlad Maistorovici este deja unul familiar şi aproape sinonim cu succesul, tânărul muzician aflându-se printre vârfurile unei generaţii dinamice în care direcţiile stilistice şi gândirea componistică se diversifică tot mai mult şi propun noi aliaje sonore atât în cadrul limbajului contemporan cât şi între muzica savantă şi alte genuri mai accesibile publicului larg.

Activând simultan şi ca violonist, calitate în care de asemenea a adunat aprecieri şi se bucură de succes, Vlad Maistorovici, laureat al Concursului Internaţional George Enescu, nu ezită să exploreze din punct vedere interpretativ şi componistic unele dintre cele mai îndrăzneţe şi surprinzătoare combinaţii stilistice şi expresive, abordând cu deschidere conceptul crossover, a cărui popularitate este tot mai mare în întreaga lume. Admirator declarat al legendarei formaţii rock Queen şi al solistului acesteia controversatul Freddy Mercury, Vlad a fondat un cvartet ce poartă numele **Mercury**, care interpretează atât pagini celebre din repertoriul muzicii secolului XX pe care se găseşte semnătura unor compozitori precum Gyorgy Ligeti, Olivier Messiaen, Arnold Schoenberg, Igor Stravinsky sau Bela Bartok, cât şi lucrări experimentale în care spre exemplu este valorificată în noi ipostaze arta improvizaţiei.

Alături de colegii săi, Colin Alexander, Harry Cameron-Penny şi Antoine Francoise, Vlad Maistorovici a realizat proiectul Queen Classisc, un tribut adus în manieră personală formaţiei favorite, care se bucură de un real succes oriunde este prezentat, publicul primind cu deschidere noua viziune asupra marilor hituri ale celor de la Queen. Aşa s-a întâmplat şi marţi, 24 aprilie 2018, când în cadrul Stagiunii SalutCULTURA! organizată şi susţinută de Orchestra Simfonică Bucureşti, sala CinemaPro a găzduit prezentarea variantei pentru cvintet şi orchestră de coarde a proiectului Queen Classics.

Cu Vlad Maistorovici în triplă ipostază – violonist, dirijor, orchestrator – seara a fost una atractivă, în care ne-am bucurat să reascultăm piese ca *Bohemian Rhapsody*, *We Will Rock You*, *We Are the Champions*, *Love Of My Life*, *Flash*, *Play The Game*, *Who Wants To Live Forever*, *It's A Hard Life*, într-o fuziune de înalt nivel artist între sonorităţile clasice şi ritmurile pop-rock în care am aplaudat momentele de virtuozitate ale fiecăruia dintre membrii cvintetului alcătuit din vioară, violoncel, pian, clarinet şi percuţie. De altfel, am apreciat în mod special acele procedee prin intermediul cărora vioara evocă sofisticatul stil interpretativ al lui Freddy Mercury dar şi solo-urile energice ale chitarei electrice, Vlad Maistorovici demonstrându-şi abilităţile de violonist, sunetul său cald şi vibrato-ul bine calibrat contribuind, în egală măsură, la construirea momentelor pline de emoţie izvorâte spre exemplu din piesa Who Wants To Live Forever. Aceste elemente s-au împletit armonios cu sonorităţile orchestrei care s-au constituit în puntea spre muzica clasică a proiectului, aceasta dovedindu-se o punte concepută cu bun gust şi muzicalitate de Vlad Maistorovici. Acesta a colaborat de altfel foarte bine cu membrii ansamblului, Orchestra Simfonică Bucureşti (alcătuită din muzicieni de înaltă ţinută), care a avut ideea colaborării cu tânărul violonist şi compozitor, consacrându-se tocmai prin entuziasmul şi deschiderea spre abordarea unei varietăţi de genuri şi spre colaborări cu artişti români şi străini dintr-un larg spectru stilistic.

Încheiat cu două bisuri cerute de numeroşii spectatori prezenţi în sală, concertul Queen Classics ne-a reamintit încă o dată că muzica de bună calitate poate depăşi oricând orice barieră impusă şi că indiferent că este vorba de muzica clasică sau de cea rock, adevăratele valori rămân perene, putând fi reinventate cu succes atunci când sunt preluate de muzicieni de calitate precum Vlad Maistorovici.

Mădălin Alexandru STĂNESCU

Impresii – Picturi – Imagini – Viziuni sau Integrala pentru pian Carmen Petra-Basacopol

În seara zilei de 25 aprilie am avut bucuria de a asculta integrala lucrărilor pentru pian de **Carmen Petra-Basacopol**, oferită exemplar de pianista **Eliodora Falan** în Aula Palatului Cantacuzino. Acelaşi program fusese deja prezentat la Muzeul Naţional Cotroceni (în mai şi decembrie 2017), la Ateneul Român (pe 22 noiembrie 2017, cu prima audiţie a Suitei pentru pian nr. 2 *Viziuni* op. 154), urmând a ajunge şi la Palatul Peleş trei zile mai târziu, pe 28 aprilie. În luna martie, cu ocazia decernării premiilor Uniunii Compozitorilor şi Muzicologilor pe anul 2017, Carmen Petra-Basacopol a primit Marele Premiu pentru întreaga creaţie. Ca o intrare în consonanţă această serie de recitaluri a făcut ca numele compozitoarei să fie prezent pe multe afişe, readucând în actualitate lucrările sale pentru pian compuse într-o desfăşurare temporală de câteva decenii – răstimp în care au fost create şi un număr impresionant de alte compoziţii dedicate tuturor genurilor muzicale şi unei diversităţi de combinaţii vocal-instrumentale-orchestrale.

Deschiderea programului a revenit Suitei pentru pian **"Impresii din Muzeul Satului" op.15** – şase lucrări care descriu împreună un posibil traseu al unei vizite la Muzeul Satului. Deşi *satul* este evocat prin titluri ca *Balaurii de pe Poarta Mare*, *Bordeiul*, *Vatra…*, *Turla Săgeata*, *Fântâna*, alura (aproape deloc descriptivă într-o notă aşteptat-folclorică a) acestor ***Impresii*** trimite către fixarea de stări şi surprinderea de viziuni născute în preajma acelor locuri sau repere muzeale. Mişcările calme – ca în "Bordeiul (Oltenia)" – sau agitate – ca în "Vatra din Câmpul lui Neag – Jocul flăcărilor (Transilvania)" – relevă o scriitură de secol XX de sorginte (post)romantic-impresionistă, complexitatea armonică dar şi gestualitatea pianistică fiind

susținute de o inventivitate parcă de nestăvilit. Deja în această Suită op.25 stilul compozitoarei de a aborda creația pentru pian pare a fi definit. Ne reîntâlnim cu aceleaşi forme compozite, totuşi clare, cu apelul la diverse modele ale tradiției polifonice (mereu întrerupte înainte de a deveni cumva rigide...) precum şi cu desenarea de motive şi teme sprintene, nostalgice sau de un dramatism temperat şi în a doua secvență a programului, ce poartă un număr mare de opus, acesta indicând o lucrare de maturitate, care ar marca o mediană în creația prodigioasă a compozitoarei. **„Picturi" – Improvizații pentru pian op. 87** este un triptic articulat în mişcări contrastante: un ***Peisaj*** mişcat, urmat de o ***Natură statică*** în mişcare calmă, țesptură subțiată, pulsație egală, cu o notă de gravitate, iar ca final un ***Autoportret*** agitat, trimițând la maniera impresionistă particularizată a lui Theodor Pallady (detaliu oferit în subtitlu). Aceeaşi notă de spontaneitate în improvizația-compusă se impune şi în **Imagini marocane op.129**, de asemenea un triptic: ***Improvizație*** – etalând o selecție modală cu o notă de exotism, ***Sana*** – un 'cântec instrumental', ***Dans berber*** – un dans veloce, cu ritmuri pregnante. Părând a fi o replică peste decenii a Suitei op.15 prin cele tot şase părți, **Suita nr. 2 pentru pian „Viziuni" op.152** este un proiect de crescută amploare în primul rând ideatică. Încă din titluri, ***Viziunile*** sunt însoțite de atribute cu impact puternic: *nocturnă*, *mioritică*, *sacră*, *cosmică*, dar şi de completări plastice (*Troițele la răscrucile drumurilor* – sau *Icoane pictate pe sticlă*), de data asta cu o subliniată tendință descriptivă. Deşi o moderație în gestul pianistic este evidentă, compozitoarea îşi reafirmă propriul stil pianistic, recognoscibil. În finalul programului: **Rondo op.2** – o lucrare timpurie în care îşi găsea loc o bine selectată infuzie de folclor în compunerea tematică şi care cucereşte prin salturile de stare: de la duioşie la formulări pline de energie, dar şi prin nivelul ridicat de virtuozitate.

Carmen Petra-Basacopol, Eliodora Falan

Integrala pentru pian Carmen Petra-Basacopol se datorează pianistei **Eliodora Falan**, o interpretă profund dedicată creației compozitoarei. Prestația ei a fost remarcabilă, dacă mă gândesc la cântarea din memorie aproape a întregului program, dar mult peste această performanță apreciez identificarea pianistei cu universul ideatic şi sonor al acestei Integrale, univers descriptil prin sensibilitate, inventivitate, frumusețe, expresivitate. Eliodora Falan reuşeşte să se acordeze perfect la intențiile partiturilor, punând în acest demers de sugflet un întreg arsenal de tehnică pianistică, adesea cu grație şi cu o notă personală. Piesa oferită ca *bis* – *Primăvara* din Suita pentru harpă *Anotimpurile*, în transcripția compozitoarei – a rotunjit cu încă o lucrare Integrala, pe care pianista intenționează să o prezinte în această formă şi în alte concerte.

Carmen CÂRNECI-CAVASSI

În țară

Timişoara Muzicală – Zilele Muzicale Remus Georgescu: un moment aniversar solemn

Seara de vineri a prilejuit cel din urmă şi totodată cel mai amplu eveniment artistic din cadrul Zilelor Muzicale Remus Georgescu, prezentând publicului patru dintre cele mai importante, valoroase şi prețuite lucrări din creația concertantă, simfonică şi vocal-simfonică a maestrului şi reunind eforturile Corului *„Ion Românu"* al Filarmonicii Banatul, condus de Iosif Todea, ale Corului pe voci egale al Colegiului Național de Artă „Ion Vidu", pregătit de prof. Maria Gyuriş, ale soliştilor Corului şi Filarmonicii Banatul, respectiv ale Orchestrei Filarmonicii, sub bagheta a trei dirijori: Gheorghe Costin, Radu Popa şi Peter Oschanitzky – un act omagial colectiv oglindind, desigur, anii îndelungați ai unei profunde colaborări şi, în cazul Filarmonicii, al unei „ctitoriri" (asa cum bine remarca actualul director al Filarmonicii „,Banatul", Ioan Coriolan Gârboni, care a ținut un scurt discurs în deschiderea concertului), modelări şi îndrumări a orchestrei timişorene, de-a lungul a patru decenii (1968-2003), la standarde memorabile.

Remus Georgescu

Nu se poate contesta astfel momentul aniversar solemn generat de acest concert şi prilejul deosebit oferit publicului de a (re)descoperi sau (re)asculta opusuri profunde şi particulare ale maestrului. Ne putem, însă, exprima anumite rezerve privind caracterul implicit lung al programului conceput şi actul calitativ variabil generat, foarte posibil, de comasarea atâtor lucrări şi inițiative artistice şi dirijorale. De asemenea, în pofida demersului benefic de a o cinsti în acest context, muzica compozitorului Remus Georgescu ar merita să se reîncadreze în repertoriul acestei orchestre şi să regăsească mult mai frecvent în cadrul concertelor Filarmonicii. Din cele patru lucrări, ne putem aminti doar de *Concertul pentru flaut şi orchestră „Exorcisme"* şi *Simfonia „Triade"* să fi fost interpretate în stagiuni recente (iunie 2016). În schimb, precedenta interpretare pe scena Filarmonicii Banatul a *Oratoriului „De Profundis"* pare să se fi consemnat cu ocazia unei altei celebrări, cu zece ani în urmă...

În deschiderea concertului, unul din cei mai apropriați şi apreciați colaboratori ai maestrului, violoncelista Alexandra Guțu, a oferit un moment muzical simbolic,

interpretând *Variațiunile pe o temă rococo op. 33* de Piotr Ilici Ceaikovski, lucrarea cu care debutase alături de Remus Georgescu şi Orchestra Filarmonicii Banatul acum aproape 50 de ani. Deşi nu a beneficiat de un acompaniament orchestral reuşit şi precis, cu replici tematice prea țipătoare la suflători şi discrepanțe de tempo şi elan în fragmentele rapide, Alexandra Guțu a reuşit totuşi să încânte cu prestația personală şi cu o versiune interpretativă a *Variațiunilor* de o adecvată sagacitate şi sensibilitate. O redare galantă şi naturală a *Temei* a prefațat o abordare la fel de rafinată şi plină de muzicalitate a următoarelor fragmente lirice, echilibrată apoi într-o manieră veloce, dar şi destinsă, deloc susceptibilă de un simplu capriciu, ci dovedind limpezime tehnică şi joc improvizatoric, în variațiunile rapide.

Compusă în anul 1975, *Exorcisme pentru flaut şi orchestră* este una din cele mai renumite şi des abordate opusuri ale lui Remus Georgescu, iar prim flautistul Filarmonicii Banatul, Vlad Colar, se numără de mult timp printre promotorii şi campionii acestei lucrări, prezentând-o deseori în anii recenți în toate versiunile sale componistice: pentru flaut solo, cu acompaniament pianistic sau în varianta cu orchestră, în care flautul porneşte şi revine la final pe un traiect solilocvial, iar în partea mediană este învăluit de un gradat melanj de glisări şi tensionări orchestrale. Lucrarea prezintă clare particularități de limbaj în contopire, conform prezentării din caietul program, cu evocarea „spiritualității româneşti, atât prin atmosfera generală, cât şi prin (...) intonații de sorginte populară". Vlad Colar a realizat o nouă interpretare convingătoare a *Exorcismelor*, optând pentru un sunet instrumental echilibrat şi o claritate şi plenitudine a efectelor tehnice, în locul oricărei alte maniere mai facile de a puncta stridențe sau tumult expresiv.

Tot printre interpretările reuşite ale serii am apreciat a fi fost şi *Oratoriul „Ecouri"*, scris pentru solist, cor de femei, bandă magnetică şi orchestră, dirijat în această instanță de Gheorghe Costin şi avându-l ca solist pe bas-baritonul Cristian Ardelean. Lucrarea impresionează prin anvergură orchestrală şi sobrietate, fiind însă concepută, dimpotrivă, în spiritul unei ciclicități şi economii stilistice, capabile să genereze „minimum de obiecte, maximum de sens" (Liviu Dănceanu, *România literară, 42/2007*). Regăsim şi în acest *Oratoriu* puternice şi definitorii caracteristici de limbaj muzical, dramatism şi transpuneri poetice, laolaltă cu posibile alte trimiteri stilistice din perioada modernă sau cea contemporană compozitorului, precum integrarea unor elemente electro-acustice, demers stilistic dezvoltat în muzica europeană din a doua jumătate a secolului XX, aici cu rol de a complini straturile polifonice şi heterofone ale aparatului orchestral, secvențe poliritmice, pulsante, ritualice, sugestiv stravinskiene, ori misticismul coral nearticulat, melismatic, regăsit şi în poemele simfonice ale lui Scriabin sau Ligeti. În limitele cunoaşterii lucrării muzicale, putem aprecia că solistul Cristian Ardelean a oferit o interpretare pătrunzătoare, pe un ton şi pregnanță severe, intens ritmate şi declamatorii, suferind poate doar în intensitate în momentele de culminație timbrală sau în cele în care s-a regăsit copleşit în interiorul sonorităților depline, torențial cadențate, ale orchestrei.

O lucrare şi mai impunătoare, amplă şi dramatică s-ar putea dovedi pentru ascultători *Oratoriul „De Profundis" pentru solist, cor mix, cor de copii şi orchestră*, reinterpretând şi re-esențializând ciclul recviemului catolic într-o concepție proprie, originală, expusă pe baza unor surse de inspirație poetico-filosofică (Lucian Blaga, Radu Stanca), a unui rafinat ton de severitate şi profunzime muzicală şi a unei stăruitoare tematici metafizice, punând în dialog omul cu divinul sau cu sine însuşi. Realizarea oratoriului în acest concert, sub conducerea dirijorului Radu Popa, nu a sunat însă suficient de coeziv, iar nici solistul lucrării, basul Lucian Oniță, nu a strălucit în postura principală de purtător al monologului lirico-existențial.

Ultima lucrare din programul serii, *Simfonia „Triade - Sculpturi dintr-o expoziție – Studii simfonice pe teme de Peter Jecza*, reprezintă până în prezent şi ultima mare creație simfonică a lui Remus Georgescu, dovedind nu doar încă o dată puterea creatoare extraordinară a compozitorului, desăvârşită aici la nivelul unei sinteze dintre stil, concept şi aportul unor experiențe istorice sau personale, dar şi deschiderea către domenii artistice aparte, aspirația constantă de a plasa muzica într-o sferă comună, în dialog şi conjuncție cu alte modele, surse de inspirație sau forțe creatoare, în cazul de față operele sculptate ale lui Peter Jecza, consfințind prin asta şi caracterul viu şi miraculos al muzicii, capabilă deopotrivă să transfigureze, dar şi să transcendă. Această simfonie dezvăluie un potențial splendid de a epata, de a captiva în a sa progresie intensă, monumentală. Rămân în memorie pasaje de pur simfonism modal, în continuă plămădire, morfoză, ecouri litanice, spirituale, contraste volburate, fremătătoare, conglomerate sau finalul dramatic – secțiune purtând dedicația *„In Memoriam Decembrie '89"* – superpunând un coral orchestral ce-şi desăvârşeşte formele isonice cu salve monolitic-ritmice, trezind amintiri martirice. Nu putem spune dacă versiunea din acest concert, pregătită de dirijorul Peter Oschanitzky, s-a numărat printre cele mai memorabile, dacă tensiunile şi contrastele lucrării au fost ideal concretizate, însă lucrarea lui Remus Georgescu rămâne evocatoare în sine, măiastră în concepție, gravă şi plurală în al ei mesaj artistic.

Oratoriul De Profundis, *Orchestra Filarmonicii Banatul, Corul Ion Românul al Filarmonicii (balcoanele laterale), corul de fete al Colegiului Național Ion Vidu în fața scenei (dirijor Maria Gyuris), dirijorul ansamblului Radu Popa, solist Lucian Onița*

Reiterăm la final considerația față de această ocazie deosebită de a-l celebra pe maestrul Remus Georgescu şi de a fi putut audia încă o dată marile sale creații, dar şi speranța ca, dincolo de acest medalion muzical aniversar, aceste opusuri simfonice să se regăsească de acum tot mai regulat în programele artistice ale Filarmonicii Banatul.

Filip LAZĂR

Concurs de pian la Lugoj

În 27-28 aprilie 2018, la ***Şcoala Gimnazială de Muzică "Filaret Barbu"*** din Lugoj s-a desfăşurat cea de-a VI-a ediţie a ***Concursului Internaţional de Interpretare Pianistică "Clara Peia"*** – prilej de etalare şi evaluare a performanţelor unui număr mare de tineri instrumentişti. Structurată în două secţiuni - *Pian solo* şi *Muzică de cameră* (divizată în *Pian la 4 şi 6 mâini* şi *Pian acompaniament*) -, competiţia a s-a bucurat de participarea unui număr record de elevi de la şcoli şi licee de muzică din ţară, care au evoluat în faţa juriului alcătuit din muzicieni din Germania şi România. Considerat multă vreme *capitala muzicală a Banatului*, Lugojul s-a remarcat de-a lungul secolelor prin valoarea manifestărilor cultural-artistice pe care le-a organizat.

Mihai-Alexandru Piroi

Este suficient să amintim că în acest oraş au cântat Franz Liszt (1846), Pablo Casals (1911-1912), George Enescu (10 recitaluri în perioada 1912-1943), Béla Bartók (1924) şi alte personalităţi prestigioase ale muzicii româneşti şi europene. Printre muzicienii români care şi-au legat destinul de minunatul oraş îi menţionăm pe: Ion Vidu, Train Grozăvescu, Tiberiu Brediceanu, Sabin Drăgoi, Zeno Vancea, Filaret Barbu şi mulţi alţii. Între compozitorii contemporani apreciaţi la nivel mondial, la loc de frunte se află György Kurtág, fiu al Lugojului şi *Cetăţean de Onoare* al său. Un exemplu concludent de recunoaştere a meritelor unor personalităţi care au contribuit la progresul pedagogiei şi al artei instrumentale îl constituie organizarea *Concursului Internaţional de Interpretare pianistică "Clara Peia"* (1911-2005) - şefă de promoţie la Conservatoarele din Timişoara şi Budapesta, care a predat pianul la *Conservatorul de Muzică* din Lugoj între 1930-1946, apoi la *Şcoala de muzică* din localitate între 1963-1974. Ediţia actuală a concursului s-a desfăşurat în studioul de concerte al *Şcolii Gimnaziale de Muzică "Filaret Barbu"* (recent renovat), iar gala laureaţilor, pe scena *Teatrului Municipal* din Lugoj, unde a concertat în mai multe rânduri George Enescu. Prin grija autorităţilor locale, în ambele instituţii au fost achiziţionate piane de concert Yamaha, ce oferă condiţii optime desfăşurării unor manifestări muzicale valoroase. În faţa comisiei exigente alcătuită din profesorii: Vanda Albotă (Universitatea din Essen, Germania), Carmen Manea şi Laura Smărăndescu (Universitatea Naţională de Muzică din Bucureşti), Carmen Schöner şi Constantin T. Stan (Şcoala de muzică *Filaret Barbu* din Lugoj), au evoluat tineri pianişti talentaţi, dornici de afirmare, care au prezentat un repertoriu variat şi dificil. După două zile de concurs, cei mai buni dintre ei au fost desemnaţi să cânte la gala laureaţilor. Publicul a aplaudat cu entuziasm performanţele pianiştilor: Noemi Neag (clasa I, Lugoj, prof. Andreia Florea), Mihai-Alexandru Piroi (clasa a III-a, Timişoara, prof. Oana Grosu), Iosia-Emanuel Costa (clasa a IV-a, Deva, prof. Doina Ona), care au obţinut premiul I absolut cu punctaj maxim de 100%. A cântat de asemenea duo-ul alcătuit din fraţii Dominic Creţiu cl. a IV-a pian şi Daris Creţiu, cl. I vioară, prof. Carmen Schöner, respectiv, Valentina Vasiliu, din Lugoj. Pe lângă obişnuitele premii I-II-III şi menţiuni, au fost decernate numeroase premii speciale de către sponsorii concursului. Marele trofeu a fost obţinut de Mihai-Alexandru Piroi, elev al *Colegiului Naţional de Artă "Ion Vidu"* din Timişoara, care s-a remarcat prin interpretarea repertoriului de concurs la standarde artistice foarte înalte. Premiul Revistei *Actualitatea Muzicală* a fost acordat elevului Iosia-Emanuel Costa, de la *Liceul de Arte "Sigismund Toduţă"* din Deva, pentru cea mai bună interpretare a unei creaţii româneşti (*Joc ţigănesc* de Tudor Ciortea). Desfăşurarea în condiţii optime a competiţiei a fost favorizată de colaborarea strânsă dintre organizatori şi autorităţile locale. Primăria municipiului a oferit recompense băneşti premianţilor şi a achiziţionat cele două piane de concert necesare performanţei artistice. Apreciem entuziasmul şi abnegaţia cu care directoarea şcolii, prof. Liliana Bidiviu şi muzicologul Constantin-Tufan Stan s-au implicat în organizarea cu succes a competiţiei. Într-o perioadă în care, din raţiuni economice, la multe alte concursuri se oferă doar diplome premianţilor, la Lugoj, performanţa este susţinută şi răsplătită cu generozitate prin toate mijloacele posibile.

Laura Smărăndescu, Constantin-Tufan Stan, Iosia-Emanuel Costa, Carmen Manea

Carmen MANEA

Dan Dediu sau compoziţia ca metaforă şi adevăr

La Editura Muzicală a apărut de curând un volum intitulat *„**Dan Dediu** sau compoziţia ca metaforă şi adevăr”*. Într-o ediţie coordonată şi îngrijită de prof.univ.dr. Olguţa Lupu, volumul cuprinde o serie de texte în formatul unor articole de comentarii eseistice, muzicologice sau interviuri, având ca subiect aspecte stilistice şi opusuri din consistenta operă componistică şi teoretică a lui Dan Dediu, dar şi profesionale mărturisiri ale acestuia privitor la jalonarea gândirii sale interpretativ-teoretice şi a celei compoziţional-muzicale. Mulţimea articolelor este grupată pe trei compartimente, sub genericele: I. *Hărţi şi busole*; II. *Lumi sonore sub lupă*; III *Ars poetica în dialog*. Textele poartă semnătura unor nume legitimate în spaţiul academic de profil muzicologic, componistic sau interpretativ, provenind din diferite generaţii – Gheorghe Duţică, Grigore Constantinescu, Corneliu Dan-Georgescu, Gabriel Banciu, Antigona Rădulescu, Mihai Cosma, Olguţa Lupu, Adriana Maier, Diana Moş, Diana Rotaru, Andra Apostu, Sebastian Androne-Nakanishi, Andreea Chiselev, Mihai Cojocaru, Angela Şindeli, Mihaela Anica. Fără doar şi poate, apariţia acestui volum de expresie *liber amicorum*, marcând vârsta de jubileu a lui Dan Dediu, este cât se poate de binevenit în spaţiul cultural autohton, spre a ne apropia pe calea înţelesului verbal de bogăţia şi complexitatea unei notabile personalităţi din vremea noastră.

Dintre multele ziceri memorabile aflate în această carte cităm câteva:

„Dan Dediu face parte dintre acei semeni ai noştri care îşi asumă durata doar pentru a o transcende. [...] Consider că trăsătura definitorie a omului şi creatorului Dan Dediu este deschiderea, văzută ca o permanentă provocare. A rămâne deschis către orice înseamnă a nu absolutiza nimic, pare a ne spune compozitorul, aruncând în „jocul cu mărgele de sticlă” vizionarism, supleţe conceptuală, maleabilitate stilistică, măsură, echilibru, efort susţinut în depăşirea punctului de criză instaurat de mentalitatea schizoidă a lui da sau nu, de lanţul fatidic al antinomiilor în „alb şi negru”. Postmodernism, postavangardă? Definiţiile contează mai puţin, „etichetele”, deloc; esenţială rămâne viziunea: holistică, moderatoare, dizolvând polarităţile, zădărnicind radicalismele şi dând o şansă reală manifestării „totului”. [...] *Râsu'- plânsu'* – această unică „şovăire” între **ludic** şi **tragic** – ne descoperă un compozitor angrenat în dinamica metalimbajelor, a fascinantelor paradoxuri generate de fuziunea paradigmelor incomensurabile, un promotor al procesului de „adecvare prin inadecvare”, care face posibilă o nouă viziune asupra morfogenezei sonore cultivate în secolul trecut de Aurel Stroe. Aceasta este „zodia” sub care în compoziţiile lui Dediu îşi dau întâlnire muzicile *de oricând* şi *de pretutindeni*, ele fiind văzute asemenea clapelor unei imense claviaturi imaginare, *căzută* sub magia închegării unor **noi ontologii sonore**. „Un compozitor talentat poate scoate muzică din orice. /…/ Puritatea în muzică e o mare capcană, refugiu pentru mulţi neinspiraţi”, afirmă tranşant Dan Dediu într-unul din interviurile sale.” (Gh. Duţică: *Dan Dediu sau despre paradoxul „gândirii cu auz”*);

„Între Stroe şi Dediu există desigur mari deosebiri, dar şi elemente comune fundamentale, care îi definesc decisiv: ei sunt amândoi crescuţi în mare parte la şcoala suprarealismului şi a structuralismului francez, primul cultivând dorinţa de a uni prin formă lumi extrem de diverse („incomensurabile” – ceea ce pentru Stroe nu era acelaşi lucru cu „incompatibile”), gustul pentru bizar, şocant, pentru exotic, al doilea, o privire lucidă, rece, obiectivă, analitică asupra subiectului ales. Nu în ultimul rând se remarcă şi refuzul patosului eroic-liric-romantic al marii simfonii, opere sau al literaturii germane clasice (Beethoven, Wagner, Goethe, Hesse, Mann); pentru că nu sentimentul, ci o inteligenţă într-adevăr sclipitoare controlează edificarea unei construcţii în acelaşi timp coerente, fără fisuri, dar şi surprinzătoare – „plină de capcane”. A se juca savant, cu virtuozitate, forţând limitele domeniului abordat, urmând doar logica fanteziei proprii şi folosind degajat „puşca metaforei şi a poeziei” pentru a se defini şi regăsi în cele mai diferite contexte – acesta pare a fi unul din principiile estetice ale lui Dan Dediu.” (Corneliu Dan Georgescu: *Logica fanteziei şi apelul la metaforă în opera lui Dan Dediu*);

„Muzica lui Dan Dediu oferă la tot pasul şi în chip diferit propria rezolvare a neliniştilor spiritualităţii româneşti de la care se revendică, manifestând în acelaşi timp un apetit enorm pentru absorbirea cât mai cuprinzătoare a altor orizonturi estetice. Coabitarea surselor eterogene este una din laturile evidente ale muzicii lui Dan Dediu.” (Antigona Rădulescu - *Interferenţe est-vest, adaptări, reinventări în muzica lui Dan Dediu*); *„Radicalizare şi guerrilla* (un scenariu posibil al muzicii secolului 21), este articolul care împrumută titlul întregului volum şi scoate în evidenţă din nou apetenţa pentru rescrierea dicţionarelor terminologice. Radicalizarea este văzută ca lege a creaţiei muzicale, fiind echivalentă cu orice direcţie stilistică inedită (de exemplu, stilul clasicilor vienezi este o rezultantă a radicalizării stilului galant şi sensibil - empfindsamer). Radicalizarea unei idei componistice rezidă în „surprinderea esenţei acelei idei şi găsirea conţinuturilor sale logice” şi urmează un proces compus din şase etape: (1.) identificarea unei idei, (2.) intuirea esenţei şi sensului acesteia (înţelegerea muzical-logică), (3.) analiza sa amănunţită, (4.) stabilirea posibilităţilor de continuare muzicală, (5.) stabilirea contextului în care se va insera ideea, şi (6.) recompunerea ideii dintr-o perspectivă

componistică nouă.” (Gabriel Banciu: *De la „vânătoarea de fluturi” la „muzica precum apa”. Dan Dediu – repere muzicologice*);

„Triplul concert *Febra – pentru flaut, clarinet, violoncel şi orchestră* op. 138 (2009-2013) reprezintă o soluție originală la provocarea reprezentată de conceperea unui concert cu mai mulți solişti (a se vedea şi *Wagner Under*, Concert Operă pentru oboi, corn, trombon, violă şi orchestră mare op. 157, a cărui premieră a avut loc în 2015, în Danemarca), varianta aleasă de compozitor fiind cea a unei inedite narațiuni, în care personajele principale sunt de două tipuri: pe de o parte, soliştii înşişi se transformă în veritabile caractere; pe de altă parte, structuri muzicale încărcate de sensuri culturale (valsul, citatul din *Sonata lunii*, cvarta perfectă cadențială) devin actanți dinamici, personaje care schimbă dramatic cursul evenimentelor. Lucrarea poate fi considerată totodată un foarte interesant şi reuşit experiment, prin care Dan Dediu investighează cu succes (cred că pentru prima dată în creația sa de peste 150 de opusuri – în prezent, peste 160 / n.n.) posibilitatea de a sugera, cu mijloace muzicale, stări psihice patologice. Deşi turnurile neaşteptate şi răsturnările de situație abundă, stabilitatea şi coerența întregului rămân incasabile. Cu un remarcabil simț al timpului şi al proporției între predictibil şi surpriză, Dediu oferă exact când e nevoie acele repere şi conexiuni cauzale decelabile, prin care traseul dramaturgic, deşi sinuos, este menținut ferm pe şinele logicii perceptibile auditiv. Lucrarea impresionează prin prezența dimensiunii dramatice, pe alocuri chiar tragice, prin reverberația semnificațiilor din planul ideatic, prin consistența fiecărui gest, prin autenticitate şi lipsa oricărei efectologii. Niciun sunet nu e inutil, suprafețele sunt curățate de orice îngroşare fără sens, iar intenția componistică e pusă în sunet cu maximă eficiență. *Febra* fascinează prin imaginația debordantă, intensitatea expresiei şi forța cu care convinge.” (Olguța Lupu: *Triplul concert „FEBRA”de Dan Dediu – o poveste cu personaje muzicale*)

George BALINT

Inedit în muzicologie…

… oferit de RADU CORNELIU FĂGĂRĂŞAN, bas-bariton, licențiat al Facultății de muzică din Braşov. Doctor în muzică la Universitatea națIonală de Muzică Bucureşti, interpret, pedagog – la Universitatea de muzică Ovidius din Constanța, catedra de canto classic, asistent universitar (de ce doar atât la valoarea lui?), autor şi co-autor de volume în specialitate.

Încă de la înființare, EDITURA MUZICALĂ şi-a îndeplinit elitist statutul de aparținător al Uniunii Compozitorilor şi Muzicologilor din România, prin paleta tematică extinsă a proiectelor materializate în mii de titluri (partituri simfonice şi vocal-simfonice, de operă şi balet, muzică de cameră, muzică pentru diferite formații corale, muzică uşoară, bibliografie şcolară etc.), cât şi creația muzicologică românească (lucrări de istorie şi estetică a muzicii, studii de muzicologie, ghiduri, dicționare, lexicoane, monografii, lucrări de memorialistică, colecții de folclor ş.a.), care au pledat pentru utilitatea indiscutabilă a acestor demersuri, mai ales în cultura națională. Nu au lipsit nici domenii inedite, abordând teme practic necunoscute. Acestor a din urmă li s-au alăturat şi cele două volume semnate de Radu Corneliu Făgărăşan, purtând titlul **Cântăreții castrați**. O categorie de vocalişti bogat reprezentată mai ales în Italia şi Marea Britanie, la majoritatea curților regale europene de secol 17 şi 18.

Procedeu considerat barbar, practicat cu acceptul părinților asupra copiilor lor, urmare şi a hotărârii cercurilor eclesiastice înalte de a interzice accesul femeilor în biserici, altfel decât în calitate de enoriaşe.

Pe lângă numărul (imposibil de apreciat) al victimelor, cauzele soldate cu reuşite însemnau obținerea unor rezultate vocale de excepție, virtuozitate peste obişnuit – ambitus depăşind trei octave, o sonoritate specială apropiată sensibilității vocilor feminine, dar şi o susținere, o forță apreciabilă a discursului sonor. Traducerea în concret financiar era redutabilă, gloria pe măsură. Acei *sopranişti* au devenit o vreme, obişnuiți ai scenelor lirice, multe fiind partiturile şi rolurile ce le erau destinate. Mai apoi, vocile de contratenor i-au înlocuit dar într-un număr nesemnificativ.

Radu Corneliu Făgărăşan a elaborat ca urmare a unui studiu aprofundat, o cercetare puțin obişnuită, a unei bibliografii uimitoare (aproape exclusiv internațională), o adevărată arheologie muzicologică, oferind astfel Editurii Muzicale ocazia de de a acoperi, la noi, o zonă *albă* a istoriei Euterpei. Pentru că – aşa cum scrie în prefața volumului doi, Florența Marinescu, îl caracterizează perseverența, seriozitatea şi un extraordinar simț al detaliului, rafinamentul. O demonstrează şi fragmentele muzicale, reproducerile fotografice prezentate cu o calitate de aplaudat ce transformă volumele în bijuterii editoriale.

Martorii tăcuți ai istoriei acelor vremuri îl constituie partiturile semnate de un Alessandro Scarlatti, Paisielo, Gluck, Haendel, Mozart, Rossini, Mayerbeer ş.a. Celor interesați de studiu şi documentare li se prezintă numele şi biografia câtorva sopranişti cu notorietate în epocile de mult trecute, dar şi o listă a contratenorilor care le-au urmat.

Vocea umană este cel mai prețios instrument, îmi spunea Nicoae Herlea, *pentru că este singurul nefăcut de mâna omului!* Intervenția omenească a avut ca urmare, NEDĂINUIREA. Cei analizați în aceste două volume *au fost cândva, undeva, rămâne peste timp doar amintirea lor*, scrie Radu Corneliu Făgărăşan. Demersul autorului, singular, merită aprecierile celor care îl vor citi. Le merită cu prisosință, acest MUZEU AL MUZICOLOGIEI…

Daniela CARAMAN-FOTEA

Întâlnire muzicală internațională în Bulgaria

O nouă ediție a workshop-ului pentru studenții de la compoziție („International workshop for students of composition") a avut loc anul acesta în capitala bulgară, între 12-14 aprilie. De astă dată, dimensiunea a fost una internațională, cu extensie şi spre alte zone geografice, prin prezența în programele de concert a unor lucrări din Brazilia şi din China.

Ca şi anul trecut, amfitrionii acestei întâlniri muzicale internaționale, dedicată studenților de la cursurile de compoziție, au fost şeful Departamentului de Compoziție, profesorul şi compozitorul Krassimir Taskov şi compozitorul Velislav Zaimov, profesor de compoziție,

Sorin Lerescu, Bogdan Tudorancea

fost preşedinte al Uniunii Compozitorilor din Bulgaria şi al Secțiunii bulgare a Societății Internaționale de Muzică Contemporană.

Au fost invitați la Sofia, cu acest prilej, compozitori şi profesori de compoziție din Italia, România şi Bulgaria. Au fost interpretate în concerte, susținute de studenți de la Academia de Muzică din Sofia şi de interpreți bulgari consacrați, opusuri semnate de studenți-compozitori din academiile şi facultățile de muzică din Croația, Brazilia, Italia, România şi Bulgaria.

Workshop-ul a debutat joi, 12 aprilie, cu un concert cu lucrări ale profesorilor de compoziție de la Academia de Muzică din Sofia: Krassimir Taskov: *Piano Sonata No 5 "Belief"* – interpret: Rumen Traykov; Velislav Zaimov: *Sonata per Clarinetto e Clarinetto basso* – interpreți: Rossen Idealov şi Martin Churov; Atanas Atanassov: *Trio for Clarinet, Cello and Piano*, opus interpretat de Rossen Idealov (clarinet), Georgita Boyadzhieva (violoncel) şi Atanas Atanassov (pian).

Organizatorii au inclus în program, vineri, 13 aprilie, şi o Masă rotundă la care au participat: Giuseppe Colardo şi Sonia Bo, compozitori şi profesori de compoziție la Conservatorul „Giuseppe Verdi" din Milano, Sorin Lerescu, Universitatea Spiru Haret din Bucureşti, Krassimir Taskov şi Velislav Zaimov de la Academia Națională de Muzică din Sofia.

S-a păstrat tema de anul trecut: „A preda compoziția în secolul 21". Am fost invitat – alături de colegii mei de la Conservatorul din Milano, Giuseppe Colardo şi Sonia Bo – să vorbim despre lucrările noastre şi despre tehnici de compoziție din muzica de azi.

În concertul din 13 aprilie, din sala de concerte a Academiei de Muzică, am ascultat lucrări de studenți-compozitori din diferite țări: Francisco C Araujo (Universidade Federale do Paraná) – *LAÇOS*, pentru flaut, vibrafon şi contrabas; Santiago Beis (Universidade Federale do Paraná) – *SAFIR*, pentru flaut piccolo, clarinet, campanelli şi vioară; David Kokonchev (clasa prof. Krassimir Taskov, Academia de Muzică din Sofia) – *PIECES*, pentru flaut, clarinet, pian şi violoncel; Helena Skljarov (Academia Națională de Muzică din Zagreb) – *SLIKE PAULA* KLEE, pentru chitară, Adriana Cioffi (Conservatorul de Muzică „Giuseppe Verdi" din Milano) – *A CANVAS SUITE: II. Still life (Broken carillon) III. Sulle increspature – tre bozzetti*, pentru harpă; Alan Kljaic (Academia Națională de Muzică din Zagreb) – *Ba(c)CH(us)*, pentru două piane; Francesco Celeste (Conservatorul de Muzică „Giuseppe Verdi" din Milano) – *QUINTETTO No 2*, pentru flaut, clarinet, vioară, violoncel şi pian; Francesco Marotti (Conservatorul de Muzică „Giuseppe Verdi" din Milano) – *QUINTETTO*, pentru flaut, clarinet, vioară, violă şi violoncel.

Din România organizatorii workshop-ului au ales, pentru concertul din 13 aprilie, două lucrări de Bogdan Tudorancea, student la Universitatea Spiru Haret, clasa de compoziție Sorin Lerescu: *Mechanical exercise* pentru flaut, clarinet, percuție, pian, vioară şi violoncel şi o piesă pentru pian intitulată *Compass Swing*.

M-am reîntâlnit la Sofia cu pianista Galina Apostolova şi cu clarinetistul Rossen Idealov, doi interpreți dedicați muzicii contemporane, prezenți în decursul anilor şi în concertele de muzică românească de la Sofia sau de la Bucureşti.

Sâmbătă, 14 aprilie, a avut loc în cadrul workshop-ului un concert al studenților de la compoziție, dar şi al

Krassimir Taskov, Sonia Bo, Velislav Zaimov, Giuseppe Colardo, Sorin Lerescu (de la stânga la dreapta)

cadrelor didactice din Academia Națională de Muzică „Prof. Pancio Vladigherov" din Sofia. În program: Lin Tin (China) (clasa prof. Krassimir Taskov, Academia de Muzică din Sofia) – *THREE PIECES*, pentru pian; Petya Gabrova (clasa prof. Velislav Zaimov, Academia de Muzică din Sofia) – *DREAM*, pentru vibrafon solo; Petko Ganev (doctorand, Departamentul de compoziție, Academia de Muzică din Sofia) – *INTELLIGENTIAE ARTEFICIALIS:*

MOTUS – EVOLUTIO – EXCELLENTIA, pentru pian; Dobromir Kisyov (clasa prof. Atanas Atanassov, Academia de Muzică din Sofia) – *SONG AND TOCCATA*, pentru contrabas şi pian; Noris Getov (clasa prof. Velislav Zaimov, Academia de Muzică din Sofia) – *LETTERS*, pentru vioară, corn şi pian; Svetlin Hristov (clasa prof. Velislav Zaimov, Academia de Muzică din Sofia) – *MONOLOGUE FOR FOUR*, pentru flaut, violă, clavecin şi pian; Mihaela Koteva (clasa prof. Krassimir Taskov, Academia de Muzică din Sofia) – *RONDO*, pentru corn, două viori, violă, violoncel şi contrabas; Peter Dimov (clasa prof. Alexander Tekeliev, Academia de Muzică din Sofia) – *WHY*, pentru cor mixt, pe versuri de Kiril Hristov.

Trebuie să remarc, în aceste rânduri, şi tinerii interpreţi de la Academia de Muzică din Sofia şi de la Conservatorul „Giuseppe Verdi“ din Milano, unii dintre ei şi compozitori: Svetlin Hristov (pian), Dobromir Kisyov (contrabas), Adriana Cioffi (harpă), Lia Zanzova (pian), Pavel Vaklinoff (clarinet), Si Yan (pian), Anelia Gospodiniva (pian).

M-a surprins plăcut la Sofia prezenţa la Academia de Muzică a unui număr destul de mare de studenţi din China. Mi s-a spus că sunt 60 de studenţi veniti în Bulgaria cu burse. Sunt foarte activi şi dornici să înveţe, să se perfecţioneze în compoziţie, muzicologie sau în interpretare.

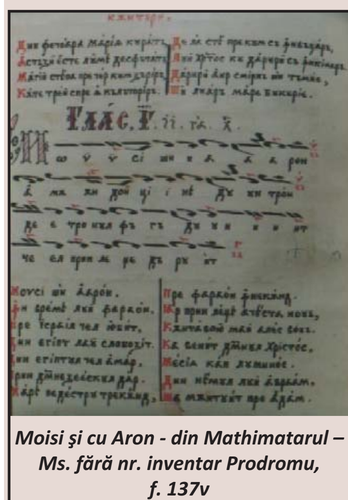
În concluzie, această a doua ediţie a workshop-ului internaţional pentru studenţii de la compoziţie, organizată la Academia Naţională de Muzică „Prof. Pancio Vladigherov“ din Sofia, a fost o certă reuşită, o nouă dovadă a deschiderii pe care tinerii muzicieni, dar şi dascălii lor, o manifestă faţă de valorile muzicii contemporane.

Sorin LERESCU

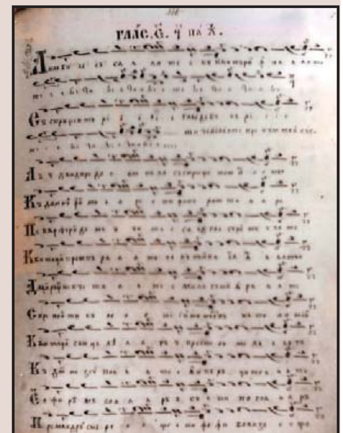
Istorii

Restituiri ale tezaurului muzical din Athos (I)

În ciuda unor mari dificultăţi pe care le întâmpină tipărirea de cărţi, se poate spune că dorinţa unor autori şi a unor instituţii de a restitui culturii noastre adevărate valori naţionale se dovedeşte mai puternică. Aşa se explică publicarea recentă a celor aproximativ 2.000 de pagini ale **monumentalei monografii a lui Iraclie şi Ciprian Porumbescu**, opera de o viaţă a lui Leca Morariu, cărturarul bucovinean care a dăruit cititorilor o adevărată istorie a culturii din Bucovina şi o analiză de înalt profesionalism a creaţiei celor doi iluştri cărturari români.

Moisi şi cu Aron - din Mathimatarul – Ms. fără nr. inventar Prodromu, f. 137v

La acelaşi Centru Cultural *Bucovina* a debutat restituirea unei importante colecţii de folclor muzical realizată în primele decenii ale secolului anterior, **Alexandru Voievidca, un bogat tezaur de artă populară** a cărui culegere a început sub egida instituţiilor culturale austriece prin Mathias Friedwagner. Şi exemplele ar putea continua, dar voi aduce sub lupă o altă prestigioasă **restituire culturală realizată de comunitatea monahală de la schitul românesc Lacu din Muntele Athos**. Ca unul ce am investigat timp de 17 ani mărturiile muzicale româneşti din Muntele Athos, concretizate în cele trei volume tipărite de Editura muzicală, îmi dau seama de eforturile câtorva călugări ai unui schit românesc aflat sub jurisdicţie grecească, de a restitui culturii româneşti mii de pagini de muzică din secolele al XIX-lea şi al XX-lea, care nu reprezintă numai un preţios fond documentar dar şi valori repuse în viaţa liturgică şi muzicală din ţară şi din străinătate.

Limbile să salte din psalmii versificaţi de Dosoftei, din Ms. 1717 Prodromu, f. 178

Fiind vorba despre două forme de restituiri, **tipărituri** – pe de o parte - şi **casete audio, CD-uri şi DVD-uri** – de cealaltă parte - le voi prezenta separat, dar atrage atenţia faptul că ambele acoperă cea mai mare parte a serviciilor liturgice. Ambele acordă prioritate unor creatori de cântări de cult români şi în limba română, asupra cărora îmi voi îndrepta atenţia într-un viitor material, anticipând ca o surpriză faptul că în manuscrisele muzicale româneşti din Sfântul Munte se găsesc inclusiv **colinde şi cântece de stea româneşti**.

Ctitorii Mănăstirii Zografu: Ştefan cel Mare, Alexandru Lăpuşneanu, Vasile Lupu şi Constantin Cantemir

Ele confirmă permanenta comunicare a monahilor care s-au nevoit în Athos cu comunităţile monahale din ţară şi grija deosebită a voievozilor noştri pentru aşezămintele mănăstireşti, indiferent de apartenenţa naţională a vieţuitorilor ei. **Chipurile unor voievozi** ca Ştefan cel Mare, Alexandru Lăpuşneanu, Neagoe Basarab, Mihai Viteazul, Vasile Lupu, Constantin Brîncoveanu etc. străjuiesc pereţii celor mai multe dintre mănăstirile athonite. (Va urma)

Vasile VASILE

Neagoe Basarab şi fostul mitropolit al Ungrovlahiei, expatriarh al Constantiopoulului, din Mănăstirea Dionisiu

Prezență ieșeană de excepție la *Harmony and Music Analysis Seminar* de la Bruxelles

În perioada **25-27 aprilie 2018** a avut loc la Bruxelles ***Seminarul de Armonie și Analiză Muzicală*** (HarMA Event 2018), la care a participat și un grup de profesori ai Facultății de Interpretare, Compoziție și Studii Muzicale Teoretice din cadrul **Universității Naționale de Arte "George Enescu" din Iași**. Este vorba despre Luminița Duțică, Gheorghe Duțică, Diana Beatrice Andron, Anca Sîrbu, Consuela Marcela Țaga, Gabriela Vlahopol și Mihaela Georgiana Balan.

Inițiat de **Salvatore Gioveni**, în calitate de Founder and President of the HarMA, International relations Coordinator, Full-time Faculty in Music theory, și susținut prin Programul **Erasmus+**, seminarul a fost găzduit de Conservatorul Regal din Bruxelles și a beneficiat de participarea a **60** de cadre didactice universitare de la **39** de conservatoare din **Europa**, **Canada** și **Statele Unite ale Americii**.

Obiectivul central al întâlnirii a fost cunoașterea (ca bază de reflecție și dialog) a diverselor opțiuni curriculare, vizând teoria și analiza muzicală contemporană, prin relevarea conținuturilor, metodologiilor și finalităților proceselor de predare, învățare (documentare) și evaluare. În acest scop, a fost organizată secțiunea ***Topic Specific Talk*** cu 12 prezentări, precum și trei ***Training sessions*** susținute de profesori din Paris și Belgia.

Din expunerile prezentate am reținut, mai mult decât unele minore deosebiri de principiu, accente și ponderi diferite pentru unul sau altul dintre aspectele de fond. De

Nicolas Meeus, Salvatore Gioveni, Edwin Clapuyt

exemplu, o parte dintre referenți au insistat asupra unor subiecte punctuale din programele analitice ale diferitelor discipline, așa cum s-a întâmplat în cazul lui Antonio Grande (Como, Italia) – armonie sau René Champigny (Quebec, Canada) – contrapunct. Alții au considerat oportună detalierea unor metode preponderent aplicative: Suzanne Konings (Haga, Olanda) – solfegiu, cor sau Thomas Solak (Copenhaga, Danemarca). Au existat însă și referenți care au preferat să prezinte o viziune globală asupra curriculei, dintre aceștia remarcându-se Salvatore Gioveni (Bruxelles, Belgia) și trio-ul alcătuit din Roger Graybill, Mathias Truniger și Bert van Herk (Boston, SUA).

În cazul României - reprezentată de Universitatea Națională de Arte "George Enescu" din Iași -, misiunea expunerii sintetice a celor trei domenii predilecte ale seminarului de la Bruxelles (teoria muzicii, armonie și forme muzicale) i-a revenit prof. univ. dr. **Luminița Duțică**, în calitate de **speaker**.

Pornind de la strategiile de planificare/alocare a orelor de curs și seminar, trecând prin conținutul programelor analitice actualizate și racordate la cele mai noi standarde europene și încheind cu practicile de documentare/elaborare a bibliografiilor generice și tematice pentru fiecare arie curriculară, discursul adresat de prof. univ. dr. Luminița Duțică specialiștilor prezenți în aula Conservatorului Regal din Bruxelles s-a remarcat prin substanțialitate, viziune conceptuală și accent pragmatic, acest din urmă aspect fiind prezent ca un **corolar aplicativ** al tuturor cunoștințelor și deprinderilor dobândite de studenți și masteranzi în orele de teorie și analiză muzicală. În acest sens, reprezentantul universității ieșene a venit cu argumente și imagini concrete, participanții seminarului de la Bruxelles cunoscând, în premieră absolută, proiectul-experiment intitulat *Opera Aperta (Atelier de creație muzicală contemporană)*, inițiat la Iași de **prof. univ. dr. Gheorghe Duțică** și ajuns în acest an la cea de-a IV-a ediție. Ineditul acestui proiect constă în realizarea (pe baza unei curricule speciale!) de către studenții-**interpreți** a unor compoziții instrumentale, vocale și camerale de factură contemporană și prezentarea acestor lucrări de către înșiși autorii lor în cadrul unui concert public anual. Cele trei proiecții/compoziții originale (selectate din peste 100 de lucrări înregistrate de-a lungul edițiilor 2015-1017) – având-u-i protagoniști pe Antonia Cucerenco și Sandu

Bantaş (duet voce-pian), Gabriel Fonseca (fagot solo), Monica Bejenaru şi Loredana Apetrei (duet viole) - au impresionat atât prin creativitate, talent improvizatoric şi expresivitate, cît, mai ales, printr-o foarte bună cunoaştere a muzicilor noi, calităţi de excepţie răsplătite prin aplauzele generoase ale întregii asistenţe.

De altfel, după încheierea expunerii, mulţi dintre cei prezenţi şi-au manifestat interesul de a cunoaşte în profunzime şcoala românească şi realizările ei, de a stabili noi contacte şi schimburi de experienţă în domeniul învăţământului muzical universitar.

Deşi aflat la prima ediţie, *Seminarul de Armonie şi Analiză muzicală* de la Bruxelles a fost o reuşită deplină, iar România, prin vocea reprezentanţilor Universităţii Naţionale de Arte "George Enescu" din Iaşi, a reuşit să câştige un semnificativ capital de imagine, asigurându-şi, prin aceasta, participarea activă la viitoarele ediţii ale unui eveniment academic de veritabilă anvergură europeană şi mondială.

Gheorghe DUŢICĂ

Dublul CD *"With Renewed Strength"* – o întreprindere temerară

Destinul artistic al lui Ovidiu Marinescu este cel al unei personalităţi polivalente. Modul în care îşi onorează constant auditoriul prin apariţii concertistice – fie ca violoncelist, fie ca dirijor – îi probează paleta multiplă a disponibilităţilor interpretative şi bucuria de a se dedica universului sunetelor în sensul cel mai profund al propriului său crez artistic. Faptul că a scris el însuşi muzică şi poezie, şi că s-a implicat, ca producător, în realizarea unei serii de documentare TV (intitulate *Resonate*) l-a modelat sensibil atât în evoluţiile sale solistice cât şi în cele de conducător al diverselor orchestre cu care a colaborat, ansambluri din SUA, Spania, Portugalia, Rusia, România etc.

Începând din anul 2000, rodul colaborării sale speciale cu Filarmonica Rusă s-a materializat în mai multe CD-uri, cu repertorii diverse – de la Ceaikovski, la Samuel Barber şi lucrări contemporane. Cel mai recent proiect discografic al său – lansat în 2017, un proiect inedit ca anvergură solistică, l-a avut ca protagonist pe excepţionalul trombonist american Haim Avitsur născut în Israel, un virtuoz al instrumentului căruia i s-au încredinţat nu mai puţin de şaptelul CD *Neue Kraft Fuhlend / With Renewed Strength* alătură câteva dintre cele mai relevante lucrări concertante contemporane pentru trombon, semnate de Maurice Wright, Diane Jones, David Brown, David Loeb, Carson Cooman, Robert Cuckson şi Eitan Avitsur, expunând o varietate de stiluri şi maniere componistice. Conceptul unic al celor două discuri editate de International Musicians Network s-a bazat pe o formulă interpretativă care a conectat pulsaţia energiei solistice caracteristice lui Haim Avitsur la rafinatul acompaniament orchestral al unuia din cele mai apreciate ansambluri orchestrale moscovite, Orchestra de Stat "Novaya Rossiya". Înregistrările au fost realizate aproape în întregime la Moscova, la începutul anului 2017 (exceptând compoziţiile lui Robert Cuckson şi Eitan Avitsur, înregistrate în SUA în 2016, respectiv în 2014).

Titlul original al primei piese, *Concertae Antiquae Novae* (ca aluzie la *Lacrimae Antiquae Novae* a lui John Dowland) avea menirea de a contura auditoriului impresia unui *lamento* cu o melodică sinuoasă ce se extinde către registre extreme; ideea de bază a lui Maurice Wright, autorul acestui deosebit de dificil *Concert* în patru părţi *pentru trombon, orchestră de coarde şi harpă*, a fost aceea de a explora contrastele parametrilor sonori – înălţime, durată, intensitate şi timbru – de-a lungul unui parcurs de orientare neoclasică. *Dreamcatcher* (*Capcana Visurilor*), piesa elaborată special pentru aceste înregistrări de către Diane Jones, este marcată de amprenta descriptivismului sonor ce o propulsează vizibil către zona muzicii de film, izul său oniric de sorginte impresionistă identificându-se cu o punte expresivă către următoarea lucrare a CD-ului: poemul concertant *Myrddin* al lui David Brown ("*Merlin*" în literatura medievală). Brown configurează portretul fonic al controversatului personaj profetic din legendele "mesei rotunde" prin intermediul unui scenariu complex – care include 165 schimbări de metru muzical ! – şi a cărui dinamică structurală îşi are originea atât în muzica tradiţională galeză cât şi în tipologia neoclasică. Cel de-al doilea CD conţine patru opusuri, două dintre ele – *Eryx / Erice* de David Leob şi *Concertino for Trombone* de Robert Cuckson – fiind construite în manieră neoclasică, în timp ce *Remembering Tomorrow* al lui Carson Cooman (pe parcursul căruia acompaniamentul este susţinut cu delicateţe de către pianistele Martha Locker şi Gloria Kim) şi piesa lui Eitan Avitsur – intitulată simptomatic pentru momentul în care a fost compusă, *Grief* (pentru trombon şi ansamblu cameral) – gravitează într-un peisaj predominant lirico-melancolic. Ca trăsătură comună a acestor creaţii aş remarca evidentul filon programatic care ghidează metamorfozele de stare aferente fiecărui discurs în parte, câteva din aceste lucrări fiind deja, in mai puţin de un an, prezentate repetat la diferite posturi de radio din SUA. Concluzionând, dirijorul Ovidiu Marinescu menţiona: "dacă una-două lucrări – din acest ambiţios proiect discografic – vor intra în repertoriul solistic al trombonului, eu voi considera acest disc un succes".

Loredana BALTAZAR

Marta Paladi,
sub semnul probităţii, discreţiei şi culturii

Ne-am despărţit, în Vinerea Mare, de un om pasionat şi puternic, ce a marcat devenirea multora dintre noi. Doamna profesoară Marta Paladi a trăit sub semnul probităţii, discreţiei, bunului simţ şi al unei culturi umaniste cuprinzătoare. Provenea dintr-o familie de tradiţie intelectuală: tatăl, Vasile Canarache, a fondat Muzeul de Arheologie din Constanţa, salvând totodată Edificiul roman cu mozaic; mama, Ana Canarache, lingvistă şi traducătoare, era sora academicianului lingvist Alexandru Graur.

Şi-a dăruit întreaga existentă slujirii misionare a Muzicii, a familiei, a semenilor. Blândeţea şi bunătatea au călăuzit-o în prieteniile de o viaţă pe care le-a construit cu oameni de calitate. Între ei, cu mama mea.

A dedicat peste şase decenii muncii de dascăl, pe care a profesat-o până în zilele din urmă, cu rezultate a căror justă evaluare rămâne în sarcina noastră, a celor pe care i-a format. A avut, din plin, acel tact pedagogic, constând dintr-o ideală îmbinare de calităţi precum răbdare, exigenţă, calm, fermitate, prin care intuia exact cum să gestioneze arderile, crizele, tracul, dar şi talentele multiple şi împlinirile tinerilor învăţăcei într-ale pianului. A încurajat performanţa şi a descurajat vedetismul. A ştiut să dezvolte, în fiecare dintre noi, fantezia şi creativitatea, pentru a găsi mijloacele tehnice cele mai adecvate redării partiturilor, pornind de la imaginea muzicală justă. Ani mulţi a fost şefă de catedră respectată, în cadrul Liceului *Dinu Lipatti*.

I-am devenit elev în urmă cu patruzeci şi şase de ani, şi, de atunci, relaţia noastră profesională şi umană s-a cimentat pentru totdeauna. Doamna Paladi mi-a fost mentor spiritual şi prin dânsa am cunoscut pe toţi maeştrii care mi-au călăuzit paşii, în anii de formare. Căminul soţilor Paladi ne-a fost, mie şi soţiei mele, o a doua casă. A manifestat, mereu, o curiozitate vie privind tendinţele noi din lumea Artei, pe care le analiza cu un discernământ estetic fără greş. Acelaşi tact şi echilibru suveran, pe care îl dorea şi celor din jur, a fundamentat căsnicia de peste şase decenii cu maestrul Radu Paladi, pe care l-a sprijinit cu un devotament fără margini. Postum, i-a tipărit, prin muncă tenace, toate compoziţiile importante, găsindu-le fiecăreia interpreţi pe măsură.

Marta Paladi aniversată la 80 de ani

Trei volume poartă semnătura Martei Paladi: *Brahms, Orlando di Lasso* şi *Florica Musicescu*, cel din urmă apărut în două ediţii, iar ultimele două titluri fiind unicate în muzicologia românească. Stilul literar, exprimarea concisă şi expresivă a sintezelor de specialitate ar trebui să constituie un model pentru tinerii condeieri de astăzi.

La împlinirea vârstei de optzeci de ani, doamna Marta Paladi s-a bucurat, cu modestie, de un concert-omagiu, pe scena Ateneului Român. La finalul acestuia a făgăduit revederea peste zece ani şi a dorit cu ardoare să îşi respecte promisiunea. Ar mai fi fost trei ani...

În totul, doamna Paladi a avut o viaţă împlinită, traversând, cu dârzenie şi înţelepciune, vicisitudini de tot felul, pentru a ne dărui adevăr şi frumuseţe. Cu recunoştinţă adâncă şi cu lacrimi de iubire, să îi dorim doamnei noastre profesoare drum în Lumină.

Viniciu MOROIANU

Mă alătur cuvintelor emoţionante ale pianistului Viniciu Moroianu, pe care îl preţuiesc şi pentru gratitudinea cu care a înconjurat-o mereu pe profesoara noastră, doamna Paladi. Am organizat împreună cu bucurie acea seară omagială la Ateneu, în 2011, care a reuşit să adune pe câţiva din foştii elevi ai profesoarei noastre, şi pe alţi muzicieni dornici să o învăluie cu sonorităţi preferate.

În casa cu parfum istoric de pe strada Lucaci am cunoscut încă din anii adolescenţei (atunci când i-am devenit elevă, la Liceul *George Enescu*) numeroşi muzicieni (în primul rând, pe Pascal Bentoiu, prieten apropiat al familiei Paladi), i-am ascultat lui Radu Paladi discursurile pasionate despre metoda pedagogică a Floricăi Musicescu, am răsfoit (ignorantă, la început) cărţile în mai multe limbi ale bibliotecii, m-am împrietenit, treptat şi definitiv, cu Tudor, cu Ani şi mai târziu cu Alexandra. Am revenit, peste ani, cu băiatul meu Eugen, pentru lecţii de pian, admirând cu entuziasm împrospătat naturaleţea cu care profesoara noastră ştergea orice barieră de vârstă şi se adapta oricărui copil sau tânăr pe care îl îndruma, cu înţelepciune şi umor, cu fineţe şi echilibru. Sunt convinsă că nu am întâlnit pe altcineva asemănător, care să transmită bune maniere artistice cu atâta bunătate neostentativă şi tact delicat.

Am aflat ulterior din ce familie provenea doamna Paladi, cu un tată care a ctitorit atâtea instituţii în zona Mării Negre, Vasile Canarache (Muzeul de Arheologie, Acvariul, Muzeul de Artă Plastică, Parcul arheologic de pe Bulevardul Ferdinand din Constanţa, Muzeul *Callatis* din Mangalia), şi cu o mamă traducătoare şi lingvistă, Ana Canarache (i se datorează versiunile româneşti la seria *Mary Poppins* de P.L.Travers, *Emil şi detectivii* de Erich Kästner, *O călătorie în lumea basmelor* de Selma Lagerlöf, precum şi diferite dicţionare şi publicaţii lingvistice). Nu e de mirare atunci că Marta Paladi a fost, la rândul său, un muzicolog cu o impresionantă cultură umanistă. Monografiile sale despre Johannes Brahms (1972) şi Orlando di Lasso (1974) sunt naraţiuni atractive şi fluente, scrise după o riguroasă informare din bibliografia mondială, şi sunt dedicate melomanului ce are nevoie de asemenea volume în bibliotecă. Configurarea profilului Floricăi Musicescu este un proiect mai vechi (1977), asupra căruia Marta Paladi a revenit în urmă cu câţiva ani (2012), cu maximă acribie. Volumul acesta – având în prim plan una din cele mai semnificative şi cunoscute personalităţi din viaţa muzicală a secolului XX – devine şi o cronică a vieţii muzicale moderne, prin impactul pe care l-au avut elevii Floricăi Musicescu asupra mediului cultural internaţional.

M-a impresionat tinereţea perenă a doamnei Paladi, întreţinută de o vie şi neobosită curiozitate faţă de noutăţile lumii înconjurătoare, muzicale îndeosebi. Vorbeam din când în când la telefon, iar ironia calmă şi spiritul fin al observaţiilor doamnei Paladi deveneau balsam pentru mine. Cu atât mai greu mi-a fost să accept dispariţia sa: constituia unul din foarte puţinele repere fixe, neschimbate, niciodată dezamăgitoare, mereu la înălţime.

Valentina SANDU-DEDIU

Vasile Mardare. Născut pe 29 decembrie 1970 la Săveni, în județul Botoşani, a debutat la 14 ani pe scena *Cenaclului Flacăra*. În 1991 era soldat în termen, dar cânta în Cenaclul *Totuşi iubirea.* De un deceniu locuia în Timişoara şi devenise un apreciat solist de muzică folk. A lansat albume precum *A mai trecut o zi (2002), Din doi in doi (2003), Eu şi prietenul meu 2 - povestea continuă (2013), Anii cei mai frumoşi (2014)*. Printre cele mai cunoscute cântece ale sale se numără *Păpuşarii, Ninge fără tine, Ţiganca la semafor, Cabana.*

Dolores O'Riordan. Dolores Mary Eileen O'Riordan (n. 6 septembrie 1971), a fost crescută în Ballybricken, Irlanda, cea mai mică dintre cei şapte copii. Cântăreaţă şi compozitoare, lidera formaţiei de rock alternativ The Cranberries timp de 13 ani (1990-2003, reuniţi în 2009), având un succes uriaş (40 de milioane de discuri vândute, hituri precum "Zombie"), datorită şi vocii sale aparte de mezzo-soprană, cu pasaje de yodeling. Au cântat şi în România.

Primul ei album solo - Are You Listening? - a fost lansat în 2007, fiind urmat de No Baggage în 2009. S-a căsătorit cu Don Burton, manager, au avut trei copii şi ulterior au divorţat. Pe 15 ianuarie 2018, la vârsta de 46 de ani, în Londra, aflată pentru o sesiune de înregistrări, O'Riordan a murit subit. Cauza decesului, care a avut loc într-un hotel, nu a fost făcută publică. Preşedintele irlandez i-a adus un omagiu.

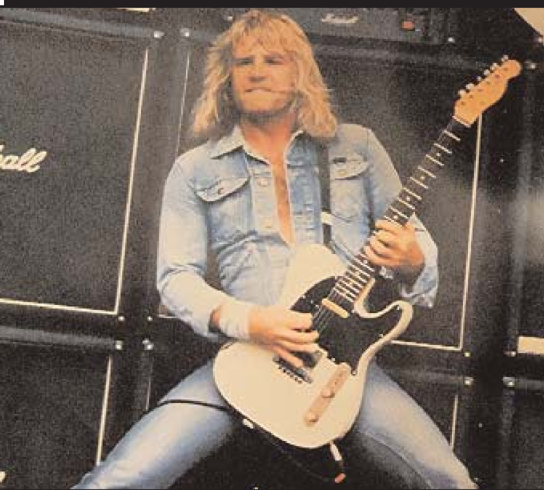
Avicii. Tim Bergling (n. 8 septembrie 1989, Stockholm) cunoscut sub numele scenic Avicii, a fost un DJ, remixer şi producător muzical suedez. S-a clasat mereu pe primele locuri în topul anual publicat de revista DJ Magazine. Nominalizat de zece ori la Premiile Grasy, a lucrat la numeroase proiecte cu DJ cunoscuţi pe plan mondial ca DJ Tiesto, Sebastian Ingrosso, David Guetta ("Sunshine" a fost nominalizată la premiile Grammy la categoria Cea mai buna piesă dance, ca şi "Levels"). Printre influenţele lui Avicii se numără Tiesto, Daft Punk, Swedish House Mafia. În 2016 renunţă la turneele care i-au adus zeci de milioane de dolari - a evoluat şi în România - (probleme de sănătate) şi moare la **20 aprilie 2018**: epuizare, pancreatită, sinucidere?

John Laird Abercrombie. Celebru chitarist american de jazz. S-a impus în stiluri precum jazz fusion, free jazz, avant-garde jazz. Remarcabilă manieră discretă, experimente cu efecte electronice şi guitar synthesizer. S-a născut pe 16 decembrie 1944, în Port Chester, New York, a luat lecţii de chitară de la 14 ani şi a urmat Berklee College of Music. Muzician de studio cu sute de colaborări, înfiinţează în 1975 grupul Gateway, editând albumele *Gateway, Gateway II*, *Homecoming*. A cântat şi în România. Este răpus de un infarct la Cortlandt Manor, New York: avea 72 de ani.

Rick Parfitt. Muzicianul englez - voce şi chitară - Richard John Parfitt (n. 12 octombrie 1948) este co-autor al multor hit-uri ale formaţiei Status Quo în stilul boogie-woogie (rock... fără vârstă), iar apariţia sa scenică (plete blonde, blugi decoloraţi, chitară Fender Telecaster) alături de Francis Rossi devenise emblema imediat recognoscibilă a formaţiei (amândoi au primit distincţia OBE pentru merite muzicale). Deprinde tainele chitarei la 11 ani, la 15 părăseşte şcoala, iar în 1967 formează Status Quo. O viaţă tumultuoasă (vodcă şi cocaină), două divorţuri cu despăgubiri imense, operaţie cu bypass în 1997, dar a continuat să apară pe scenă. Totuşi, după 2014, se retrage spre o viaţă ceva mai liniştită în Spania, unde-şi găseşte sfârşitul din cauza unei septicemii. Formaţia are peste 120 de milioane de discuri vândute şi a cântat şi în România.

Gabi MATEI

Somităţi din lumea operei la International Grand Prix of Romania

Anul acesta Concursul de operă ”The International Grand Prix of Romania” a stabilit o alianţă artistică cu tânărul festival şi concurs ”L'Assoluta Virginia Zeani”, proiectând o serie de evenimente într-o manieră spectaculoasă, atingând o anvergură nebănuită.

Ca urmare a ecoului internaţional major al celor 4 ediţii de concurs ”Grand Prix”, acreditate de Federaţia Mondială a Concursurilor Internaţionale de Muzică cu

Larisa Gergieva

sediul la Geneva, în momentul de faţă ”L'Assoluta Virginia Zeani International Grand Prix of Romania” beneficiază de un prestigiu cu totul special în lumea operei. Elementul decisiv a fost, în mare măsură, Festivalul din 2017 care, pentru un an, a înlocuit Concursul. Evenimentul de anul trecut a avut-o în centrul atenţiei pe celebra pianistă şi vocal coach Larisa Gergieva, Artist al Poporului al Rusiei, director al Academiei pentru tineri cântăreţi a Teatrului Academic de Operă şi Balet ”Mariinskyi” din Sankt Petersburg, care a susţinut cursuri de măiestrie şi a oferit un Concert de Gală la Castelul Peleş, potenţând la maximum interesul pentru performanţele şi metodele şcolii de operă ruse.

Anul acesta, când Festivalul ”Virginia Zeani” include şi un spectaculos Concurs Internaţional de Canto, doamna Larisa Gergieva a acceptat să facă parte din juriul internaţional, alături de directorii altor programe de tineret, de la câteva dintre cele mai importante teatre de operă din lume: Royal Opera House ”Covent Garden” din Londra (reprezentat de dl. director David Gowlands), Teatro dell'Opera di Roma (reprezentat de dna director Eleonora Pactetti), Wielki Teatr Varşovia (reprezentat de dna director Beata Klatka). Acestor maeştri li se alătură cel mai important jurnalist de operă al lumii, britanicul John Allison, redactor şef al Revistei ”Opera” din Londra (fondată în anii de după cel de-al doilea război mondial) şi iniţiatorul şi coordonatorul International Opera Awards sau Oscar-urile Operei, cum mai sunt denumite aceste prestigioase premii acordate pentru arta spectacolului liric, anual, la Londra. Un star de excepţională strălucire completează juriul, în persoana tenorului Vladimir Galuzin, solist nu doar al Mariinskyi Teatr şi al Bolşoi Teatr, dar şi al Teatro alla Scala din Milano, al Metropolitan Opera, al Operelor din Paris, Londra, Munchen etc. etc., unul dintre cei mai cunoscuţi cântăreţi de operă din Rusia. Singurul român din juriu este prof.univ.dr. Mihai Cosma, critic muzical şi director al Centrului de Excelenţă al Universităţii Naţionale de Muzică Bucureşti, fondatorul ”Grand Prix”, membru sau preşedinte în numeroase jurii internaţionale.

La concurs s-au înscris 87 de concurenţi din 27 de ţări. Prima etapă, eliminatorie, a avut deja loc, la începutul lunii mai. Iniţial, România a fost pe locul 1 pe naţiuni, ca număr de participanţi, dar după prima selecţie valorică a trecut pe locul 2, cu doar 6 participanţi din 24 calificaţi mai departe, un scor modest din perspectivă statistică. Ţara noastră precedată de Rusia, care a trecut pe locul 1, cu 9 concurenţi calificaţi, şi de Polonia. Repertoriul de concurs al participanţilor este deosebit de bogat şi de variat, cu aproape 300 de arii în total, italiene, ruse, franceze, germane, engleze etc. În mod simptomatic, nicio creaţie românească printre aceste 300 de partituri! Tinerii participanţi sunt deja bine porniţi pe drumul consacrării, o bună parte dintre ei fiind membri în Studiouri pentru tineret de la mari operele sau au deja în CV colaborări cu scene prestigioase din Germania, Rusia, Franţa, Marea Britanie, Austria etc.

Concursul ”L'Assoluta Virginia Zeani International Grand Prix of Romania” beneficiază de parteneriatul cu instituţii de prim plan precum Universitatea Naţională de Muzică Bucureşti, Ambasadele Republicii Federale Germania şi Federaţiei Ruse, Muzeul Naţional ”George Enescu”, Fundaţia ”Michael Schmidt”, Centrul Rus de

Vladimir Galouzine

foto: Svetlana Tarlova

Ştiinţă şi Cultură şi al Ambasadei Federaţiei Ruse, precum şi de sprijinul companiilor Automobile Bavaria şi Lukoil, parteneri tradiţional al evenimentelor desfăşurate sub egida Grand Prix.

Finala competiţiei va avea loc la Palatul Culturii din Tg. Mureş în 23 iunie, cu concursul Orchestrei Filarmonicii din Chişinău, sub bagheta lui Cristian Sandu, dirijor cunoscut din apariţiile sare la pupitrul Operelor din ţară, ca şi prin activitatea didactică de la Academia de Muzică ”Gh. Dima”.

C. MIHAI

Din toate colțurile lumii spirituale

DIN TOATE COLȚURILE LUMII SPIRITUALE este o serie de concerte vocal-instrumentale organizate în **Biserica Evanghelică din Criț**, județul Brașov, în Săptămâna Patimilor la catolici și protestanți în perioada **28 martie – 1 aprilie 2018**. Proiectul este organizat de Asociația Cultura Viva Sighișoara în cadrul Academiei Sighișoara, în parteneriat cu Fundația Michael Schmidt.

În cadrul proiectului, 5 artiști români și 5 artiști străini (Elveția, Spania, Austria) au susținut trei concerte camerale, destinate publicului larg și un concert dedicat copiilor și tinerilor din localitate și așezările învecinate. În program vor fi lucrări din creația compozitorilor universali din diferite epoci stilistice, cât și lucrări ale compozitorilor români scrise în special pentru acest eveniment.

Seria concertelor s-a deschis miercuri, 28 martie, cu un concert de orgă susținut de organistul elvețian Antonio García, soprana Anna Weber (Austria) și Dominik Bauer

Anna Weber

bas-bariton (Austria), care vor interpreta lucrări de Johann Sebastian Bach, Gabriel Fauré, Franz Schubert și Dieterich Buxtehude. În seara de Vinerea Mare au fost *Ultimele șapte cuvinte ale Mântuitorului pe Cruce* de Joseph Haydn în cadrul concertului cameral susținut de violoniștii Alexandru Gavrilovici (Elveția) și Andrea Duca (Spania), violista Lilla Fodor (România) și violoncelistul Horațiu Ludușan (România). Copiii și tinerii au fost invitați sâmbătă, 31 martie, la un concert lecție unde vor avea posibilitatea de a face cunoștință cu instrumentele muzicale și muzica cultă. Seria concertelor s-a încheiat duminică, 1 aprilie, în Ziua Învierii cu un concert cameral susținut de artiștii invitați ai proiectului: Anna Weber – soprană (Austria); Dominik Bauer – bas-bariton (Austria); Alexandru Gavrilovici – vioară (Elveția); Andrea Duca – vioară (Spania); Lilla Fodor – violă (România); Horațiu Ludușan – violoncel (România); Daniel Dumitrana – contrabas (România); Evelina Andrieș – harpă (România); Dan Variu – toacă (România).

Pe lângă lucrările compozitorilor György Ligeti, Gioachino Rossini, Bedřich Smetana vor fi interpretate în primă audiție absolută lucrările compozitorilor români contemporani Aurelian Băcan, Alexandru Ștefan Murariu, Dan Variu și Sonia Vulturar, bursieri ai Academiei Sighișoara. Organizatorii au lansat o propunere către tineri compozitori români, cerându-le să compună, câte o lucrare vocal-instrumentală, având ca sursă de inspirație tema pascală. În vederea transferului de idei și înțelegerii specificităților instrumentale și a concepției componistice, artiștii interpreți și cei patru compozitori români vor

Dominik Bauer

participa activ la două repetiții-experiment înainte de concerte. Pentru diversitate timbrală și varietate repertorială organizatorii au propus ca ansamblul vocal-instrumental să fie format dintr-un cvintet de coarde (2 viori, violă, violoncel și contrabas), o harpă, percuție, orgă și două voci (sopran și bas-bariton).

Concertele au loc la Biserica Evanghelică din Criț la ora 18, respectiv 12 (concertul pentru copii și tineri). Intrarea este liberă la toate concertele.

Antonio García

Proiect cultural co-finanțat de Administrația Fondului Cultural Național. Organizator: Asociația Cultura Viva Sighișoara în parteneriat cu Fundația Michael Schmidt, Ambasada Elveției în România și La Hansi în Criț.

Alegeri la Uniunea Compozitorilor şi Muzicologilor din România

Anul acesta, conform calendarului Uniunii, luna mai a fost dominată de o intensă activitate, concretizată în organizarea de alegeri pentru toate structurile profesionale şi de conducere.

După ce ultimul Consiliu de administrație a stabilit calendarul concret şi a validat procedurile şi detaliile organizării alegerilor, pe 11 mai a avut loc Adunarea Generală a membrilor UCMR Au participat, evident, mulți membri din Bucureşti, dar şi delegați şi reprezentanți ai filialelor din țară, printre care, desigur, vicepreşedintele Cornel Țăranu, coordonatorul filialei din Cluj-Napoca, ca şi compozitorul Viorel Munteanu, coordonatorul filialei din Iaşi, precum şi colegi din Timişoara, Braşov, Constanța etc.

Preşedintele în exercițiu, dl. Adrian Iorgulescu, a prezentat Raportul de activitate pe cei 4 ani de la precedentele alegeri, urmat de rapoartele Secretarilor Uniunii, fiecare pentru secția pe care o coordonează: Dan Dediu pentru muzica simfonică, Dan Buciu pentru cea vocală, George Natsis pentru muzica de divertisment şi Nicolae Gheorghiță pentru Muzicologie.

După aprobarea de către Adunarea Generală a acestor rapoarte, s-a trecut la votul secret pentru funcțiile de conducere. În prealabil, la plenarele secțiilor s-au stabilit candidaturile pentru Consiliul de Administrație, astfel că s-a putut trece la procedura de vot, fiecare membru titular sau stagiar marcând pe buletinele de vot numele preferate.

După o lungă aşteptare, determinată de rigoarea cu care a lucrat comisia de numărare a voturilor, coordonată ca de obicei de Elena Agapia Rotărescu, au fost dezvăluite şi rezultatele. Mulți dintre membrii Consiliului vechi au beneficiat din nou de suportul şi încrederea colegilor, dar au apărut şi nume noi de reprezentanți.

Iată lista membrilor Consiliului: din partea *Secției de muzică instrumentală şi multimedia* – **Georgică Balint, Dan Dediu, Călin Ioachimescu, Adrian Iorgulescu, Sorin Lerescu, Octavian Nemescu, Mihaela Vosganian, Vlad Ulpiu;** din partea *Subsecției de fanfară* – **Aurel Gheorghiță**; din partea *Secției de muzică vocală* – **Dan Bălan, Dan Buciu, Irina Odăgescu**; din partea *Secției de muzică jazz-pop* – **Mircea Drăgan, Florian Lungu, Horia Moculescu, George Natsis, Mircea Tiberian, Ionel Tudor**; din partea *Secției de muzicologie* – **Anca Andriescu, Grigore Constantinescu, Mihai Cosma, Nicolae Gheorghiță, Alexandru Leahu, Antigona Rădulescu, Valentina Sandu-Dediu, Constantin Secară**; din partea *Filialei Cluj* – **Cristian Bence-Muk, Cristian Misievici, Adrian Pop, Valentin Timaru, Cornel Țăranu**; din partea *Filialei Iaşi* – **Gheorghe Duțică, Viorel Munteanu, Laura Vasiliu**; din partea *Filialei Timişoara* – **Rodica Giurgiu**; din partea *Filialei Constanța* – **Mariana Popescu**; din partea *Filialei Braşov* – **Petre Marcel Vârlan**.

Imediat după validarea alegerilor noul Consiliu s-a întrunit în şedința de stabilire a structurii executive de conducere. Pentru funcția de Preşedinte al UCMR a existat o singură propunere – anume compozitorul **Adrian Iorgulescu**, reales. Conform statutului, Preşedintele a înaintat Consiliului propuneri pentru echipa de conducere, toate acestea fiind aprobate. În consecință, vicepreşedinți au devenit (din nou) **Cornel Țăranu** şi **Ulpiu Vlad**, iar coordonatori de secții **Dan Dediu** (secția de muzică instrumentală şi multimedia), **Dan Buciu** (secția de muzică vocală), **George Natsis** (secția de muzică jazz-pop) şi **Nicolae Gheorghiță** (secția de Muzicologie).

După stabilirea şi funcționalizarea structurilor de conducere a urmat, la distanță de o săptămână, a doua etapă a alegerilor, şi anume desemnarea, tot prin vot secret, a membrilor Birourilor Secțiilor.

După înregistrarea candidaturilor au fost întocmite buletinele de vot, rezultatele fiind următoarele: *Secția de muzică instrumentală şi multimedia* – **Irinel Anghel, Georgică Balint, Călin Ioachimescu, Mihai Măniceanu, Octavian Nemescu, Diana Rotaru, Doina Rotaru, Mihaela Vosganian**; *Subsecția de fanfară* – **Aurel Buga, Marius Firca, Horațiu Adrian Ola**; *Secția de muzică vocală* – **Marcel Costea, Grigore Cudalbu, Valentin Gruescu, Christian Petrescu, Diana Vodă-Dembinski**; *Subsecția de muzică didactică* – **Veturia Dimoftache, Viorela Filip, Nicoleta Anca Neagu, Valentin Petculescu**; *Secția de muzicologie* – **Lavinia Coman, Grigore Constantinescu, Mihai Cosma, Alexandru Leahu, Despina Petecel, Florinela Popa, Antigona Rădulescu, Valentina Sandu-Dediu**; *Secția de muzică jazz-pop* – **Garbis Dedeian, Mircea Drăgan, Viorel Gavrilă, Florian Lungu, Horia Moculescu, Ionel Tudor**.

C. MIHAI

Premiile Muzicale Radio România

Premiile muzicale oferite la Radio România s-au decernat în cadrul unei gale ajunse, iată, la ediția cu nr. 16, desfăşurate ca şi în anii trecuți în Sala Mihail Jora. S-au decernat cunoscutele trofee, în total 17, creații din cristal cu incrustații de argint, purtând semnătura artistului plastic Ioan Tămâian. 16 dintre ele au fost acordate pentru cele mai bune reuşite în 2017 în stilurile pop, folk, pop-dance şi pop-rock, iar cel de-al 17-lea, numit Premiul de excelență, a revenit Didei Drăgan. "Premianții" au fost aleşi (cum?) din lista de nominalizări care cuprindea numele a 25 de artişti şi 24 de cântece şi albume. Ca de obicei, muzica uşoară tradițională, ingredientul care deosebeşte un post public de sute de posturi comerciale, lipseşte cu desăvârşire.

Iată şi lista completă a câştigătorilor la cea de-a XVI-a ediție: Debutul anului 2017: Ioana Ignat; Cea mai bună piesă pop: „La refren" – Andra; Cel mai bun artist pop: The Motans; Cea mai bună piesă rock: Un sfert de secundă – The Mono Jacks; Cel mai bun artist rock: Vunk; Cel mai bun album folk: „Pre@Clasic" – Florin Chilian; Omul cu chitara: Mircea Vintilă; Cea mai bună piesă alternative rock: „Dur de-a dura" – Vița de Vie; Cel mai bun album pop rock: „Happy Day" – Direcția 5; Cel mai bun compozitor: Şerban Cazan; Big like video: „Antiexemplu" – Carla's Dreams; Cea mai bună voce feminină: Andra (prezentată de dl. Georgică Severin, preşedinte-director general al Radiodifuziunii); Cea mai bună voce masculină: Cristi Enache; Piesa anului 2017: „Bolnavi amândoi" – Irina Rimes; Albumul anului 2017: „Confesiune" – Smiley; Artistul anului 2017: Smiley.

Este de remarcat că artiştii din Republica Moldova sunt tot mai prezenți în prim plan - Irina Rimes, Carla's Dreams, The Motans (cu accentul mai au ei de lucru...), iar unele nume revin periodic - Andra, Cristi Enache, Mircea Vintilă, Şerban Cazan, Direcția 5, Smiley. Or muzica noastră nu mai produce talente, or dominația acestora este copleşitoare (gen Leo Messi).... Pe scena galei au cântat Ioana Ignat, The Motans, The Mono Jacks, Vunk, Florin Chilian şi cvartetul Saveica, Dida Drăgan, Irina Rimes, Direcția 5 şi Feli, cu mini-recital la finalul galei susținut de Andra.

Spectacolul, prezentat de Daniela Mihai şi Cătălin Cârnu - de la Radio România Actualități, împreună cu Ioana Voicu - TVR, a fost transmis în direct de Radio România Actualități şi de Radio România Internațional, iar înregistrarea a fost difuzată ulterior de TVR 2, coproducător al evenimentului.

Dan CHIRIAC

Andra

Revine "Cerbul de aur"!

După cele şase mega-concerte Eurovision, încheiate cu cunoscutul, mega şi el, eşec de la Lisabona, TVR nu se lasă şi profită de efervescența (şi fondurile) prilejuită de Anul Centenar şi ne anunță o nouă ediție a festivalului internațional "Cerbul de aur". Observați că n-am scris "reluarea", pentru că mai mult ca sigur va fi doar o ediție singulară, după care... Reamintim, în acest sens, că au existat patru ediții ante-decembriste (1968-1971), găzduite de Teatrul Dramatic din Braşov, după care încă 13 post-1990, în Piața Sfatului, ultima în...2009, aşa că permiteți-ne să fim sceptici. Trecem peste faptul că a anunța un mare festival internațional cu doar 3 luni înainte de primul gong ni se pare amatoristic (până şi concertele din decembrie de la Sala Palatului cu Ştefan Bănică, Loredana sau Horia Brenciu sunt afişate încă din primăvară!) şi în plus va mări brusc onorariile vedetelor invitate, al căror program este bătut în cuie pe ani de zile, dar chiar şi datele, 29 august-2 septembrie, sunt uşor neinspirate. Ne aducem aminte de frigul şi ploile de la puținele ediții anterioare, pentru că, totuşi, Braşovul este la munte... În fine, deie Domnul să fie bine, cald (seara, la Braşov?) şi soare, precum şi artişti valoroşi pe scenă. Programul include o Gală Aniversară (se împlinesc 50 de ani de la prima ediție), 2 zile de concurs, Gala laureaților ediției 2018 şi o "Gală centenară", nu cu muzică uşoară, ci cu folclor, deşi festivalul nu a fost, la origini, unul de muzică populară. La Gala Aniversară sperăm să fie invitate pe scenă toate marile personalități ale genului, fie că ne-au reprezentat în concurs, fie că, grație neinspirației celor de la TVR, nu. Reamintim că singura noastră victorie de la primele ediții ne-a fost adusă de Luminița Dobrescu, alți concurenți din partea României, care obligatoriu se cuvine să fie pe scenă, fiind, între alții, Margareta Pâslaru, Anca Agemolu, Angela Similea, Coina Chiriac, Doina Spătaru, Dorin Anastasiu. După 1990 au plecat acasă cu "Cerbul de aur" (creație a arh. Armand Crintea, nu Cristea, cum scrie pe culoarul de la parter al TVR) Monica Anghel, Paula Seling, formația ProConsul.

Lelia PRUNDU

Cronica unei morți anunțate

Eşecul nostru de la Eurovision, de anul acesta, a fost previzibil, în ciuda cheltuielilor mari (nemăsurate, nejustificate, am spune), cu nu mai puțin de 5 concerte-preselecție, denumite agramat "semifinale". Ce i-a mânat pe ei în luptă – ne referim la cei de la TVR? Greu de spus, cert este că rezultatul a fost absolut jalnic. Comunicatul de dinainte de concurs clama triumfător: "The Humans, premieră la Eurovision: 31 de persoane pe scena

concursului!". Unde or fi fost ele, ce or fi făcut, pentru că regulamentul permite să fie doar 6? Cert este că, tot din acel comunicat, aflăm că singurul membru al UCMR din juriu, compozitorul Viorel Gavrilă, a fost înlocuit în faza internațională cu... Anca Lupeş, departe de a fi un nume de rezonanță (mulți nici n-au auzit de această mare specialistă...). Activitatea a fost intensă la Lisabona, din păcate cu rezultate nule: repetiții la Altice Arena, şedință tehnică la Viewing Room, conferințe de presă, interviuri, sesiuni foto. De parcă noi n-am fi văzut ce s-a petrecut pe

scenă (adică... mai nimic, în raport cu alte țări), TVR-iştii încearcă să ne convingă de contrariu: "Spectacolul, pregătit în studiourile TVR, a impresionat audiența din arenă-ținutele artiştilor, scenografia, decorurile, jocul de lumini şi vocea Cristinei Caramarcu fiind apreciate de organizatori şi de jurnalişti". Măi, să fie! TVR a deplasat vreo... 40 de oameni în Portugalia, cu vreo 10 zile înainte de semifinală, pentru un eşec răsunător – cine răspunde pentru asta? Regizor a fost Petre Năstase, regizor muzical Gabriel Scîrlet (unde oare au dispărut numele de rezonanță de la TVR?), şefă a delegației României Iuliana Marciuc. "Conceptul show-ului"? "25 de manechine purtând măşti, sugerând depersonalizarea şi pierderea identității într-o lume tot mai grăbită şi mai indiferentă", dar de fapt piesa în sine, "Goodbye", n-a avut ea însăşi nici o identitate, nimic românesc specific. Cât despre faptul că "jurnaliştii au apreciat vocea Cristinei drept cea mai bună de la ediția din acest an", ne abținem, ne-am fi bucurat să constatăm asta din voturile obținute (50% de la jurii, 50% de la telespectatori, înafara celor de pe teritoriul țării respective, fiecare putând vota de până la 20 de ori de pe acelaşi număr de telefon!). Vom reveni asupra evoluției reprezentanților noştri, dar până atunci, ca să ne facem idee de ce a însemnat şi la ediția actuală această competiție care nu mai este europeană de ani buni, iată însemnările publicate în revista "Click", în apreciatele lui pamflete, de un observator atent şi competent al fenomenului, scriitorul George Stanca:

"Câştigătoarea, Netta Barzilai, a adus pe scena Eurovision ineditul. Şi unde e acesta decât în cele mai simple, copilăreşti, puerile, infantile cântece? Sfântul Rating din prostie se zămisleşte... Iar Ineditul are antecedente în acest festival: "înspăimântării rockeri Lordi", finlandezii din 2006, şi ei câştigând tot cu vehiculul Ineditului (când Mihai Trăistariu, cel mai competitiv român de la acest concurs, cu genialul lui "Tornero" fu doar pe locul 4, dar cu cel mai mare punctaj obținut vreodată de noi, 172 de puncte!). Dar dacă atunci s-a spus că e un triumf al rockului, şi aşa era, acum al cui triumf a fost?! Al Imaturității. Infantilismului? Primitivismului. Al Simplissimului gust! De aici spre ce mergem? De la podea în jos ce mai e? "În sus ce e, că-n jos nimic...", zicea Adrian Păunescu. Câştigătoarea, o "puicuță" pufoasă, îmbrăcată ca la circ, cu codițe de Scufița Roşie scăpată de la Psihiatrie, scălâmbăită jignind bieții oameni care suferă de strabism, pocită adică, cică a şi

cântat?! A cotcodăcit!. Atâta să fie nivelul artistic al bătrânei Europe? Care a votat? Deşi nu pot crede în acuza de iţe trase, politic, spre a câştiga Israelul. Chiar acum, în plin scandal mondial? Consecinţele? Vezi reacţia Islandei! Cum dracu, dom'le, de a ieşit taman acum? Netta, învingătoarea, a pus "moţu de la tort". Când, precum o statuie antică, cu bustul dodoloţ, impozant şi nud, cu cozile înfipte-n aer, acoperită pe şolduri c-o mantilă/ în dreapta ridicată c-o feştilă şi în cealaltă cu un şomoiog de paie/ o mai şi zise ca nimeni să nu se-ndoaie: "Îmi iubesc ţara! Data viitoare la Ierusalim!". Aferim! O declaraţie patriotică mare cât o Provocare. Şi ce au toate astea cu Muzica, stimaţi telespectatori, şi cu divertismentul european? Ce cată aici politichia cu damful ei scatofil? Şi de mortăciune? Solista aceasta nu a câştigat, ci a omorât Eurovisionul, l-a băgat în război. Şi acum, sufocat, acesta trage să moară...". Un pamflet coroziv, cum ne-a obişnuit autorul, ironizând pe de o parte piesa, mai degrabă comică, iar pe de alta ceea ce toată lumea acuză – politizarea tot mai pronunţată a unui concurs tot mai puţin european (vezi şi participarea... Australiei!). Dar asta nu scuză nicidecum deficienţele noastre de selecţie şi pregătire, despre care vom vorbi mai jos.

Austria

Este de înţeles faptul că angajaţii departamentului PR-Comunicare de la TVR, în ciuda problemelor cu gramatica şi cu geografia, pe care le-am semnalat, se străduiesc să prezinte realitatea în culori cât mai roz, doar pentru asta primesc salariu. Iată, de pildă, cum transcriu ei o declaraţie a componenţilor The Humans de dinainte de semifinală: "Am primit reacţii extraordinare după repetiţii şi numeroase mesaje de încurajare din partea românilor de pretutindeni. Ne bucurăm că mesajul nostru a ajuns în sufletele lor şi ale celorlalţi fani Eurovision, emoţiile lor ne-au încărcat cu energie pozitivă şi optimism înainte de seara cea mare. Suntem pregătiţi 100% şi vom da totul pentru România pe scenă. Voturile românilor din străinătate vor face diferenţa pentru a merge mai departe, în Marea Finală". Dar unde au fost aceste voturi, dacă mesajele şi reacţiile au fost într-adevăr extraordinare? Cert este că machiajul tricolor de la (doar) repetiţii nu le-a purtat noroc... Reamintim că România a evoluat în a doua semifinală, alături de alte 17 ţări, votând fanii acestora din străinătate (deci nu şi cei de acasă), dar şi cei din Italia, Franţa, Germania (ţări admise din oficiu în finală, graţie cotizării generoase la EBU), precum şi juriile de specialitate, fiecare

Cipru

cu câte 50%. Juriul nostru, pe care comunicatele TVR îl consideră alcătuit din "experţi", i-a inclus pe Mihai Alexandru (membru UCMR şi unicul cu experienţă Eurovision), Alexandra Cepraga, Gabriel Cotabiţă, Nicu Patoi şi Anca Lupeş, votul fiind dat pe parcursul ultimei repetiţii din ziua semifinalei. În finală, dacă am fi ajuns acolo, ar fi votat toate cele 43 de jurii. Încă o dată s-a putut constata că postul public nu poate propune comentatori-moderatori de specialitate, neavându-i în curtea proprie (ne închipuim ce va fi la preconizatul "Cerb de aur" din toamnă!), semifinala fiind comentată de textiera Liliana Ştefan, care anterior făcuse parte din juriul preselecţiilor, şi de prezentatorul unei emisiuni ne-muzicale, Radu Andrei Tudor.

Anul acesta, concursul Eurovision s-a desfăşurat sub sloganul "All aboard", ales de organizator, European Broadcasting Union (EBU), asociaţie a televiziunilor publice europene. Prima ediţie a avut loc în 1956 în Elveţia, dar România participă doar din 1993. Cele mai bune clasări, reamintim, au fost cele din 2005 (Luminiţa Anghel şi Sistem, cu o piesă de Cristian Faur), 2010 (Paula Seling şi Ovi), de fiecare dată locul 3, iar în 2006 Mihai Trăistariu s-a clasat pe locul 4 cu piesa "Tornero" de Eduard Cîrcotă, şlagăr autentic, totalizând un punctaj foarte ridicat. Anul trecut tinerii Ilinca Băcilă şi Alex Florea au ocupat un meritoriu loc 7. Ediţia actuală, a 63-a, n-a fost lipsită de incidente, un protestatar reuşind să urce pe scenă şi să smulgă microfonul din mâna solistei din Marea Britanie, strigând: "Naziştii din presa britanică! Cerem libertate!". În fine, putea fi şi mai rău, în condiţiile în care competiţia este tot mai intens politizată. The Humans au ratat "la mustaţă" calificarea în finală, fiind primii "sub linie", la 4 puncte de Ungaria (care, în treacăt fie zis, a avut o piesă foarte slabă). Cu o adevărată regie de televiziune (poate şi-au luat notiţe şi cei de la TVR...), Republica Moldova s-a clasat pe locul 3, de neînţeles fiind aşezarea pe 4 a Australiei. Cert este că nu la jurii am pierdut calificarea, ci la televoting, piesa noastră fiind votată doar de telespectatorii din 4 ţări: Moldova, Italia (fiecare cu punctaj maxim, 12), Franţa şi Georgia (cu cîte 8). Şi atunci, unde au fost românii din diaspora, din Marea Britanie, Spania, Germania, între altele, cu "mesajele lor de încurajare"? "Experţii" din 15 ţări au acordat puncte României, însă am primit un mare zero din partea celor din Danemarca, San Marino, Australia, Italia şi Germania, totalul fiind de 67 de puncte, cele mai generoase fiind juriile din Ungaria, Moldova (12), Muntenegru (8), Georgia (6), alţi vecini ai noştri fiind foarte zgârciţi, Ucraina (2) şi Serbia (1)... Ca de obicei în asemenea situaţii, după necalificare reprezentanţii TVR au acuzat probleme la sistemul de vot din ţările cu mari comunităţi de români. A câştigat, cu o piesă caraghioasă, "Toy", 529 de puncte (!), în care apare şi cotcodăcitul unei găini, Netta Barzilai, 25 de ani, o fostă educatoare, considerată (pe ce criterii oare?) principala favorită

Cehia

a competiției, deși au fost cel puțin zece cântece net superioare. Revenind la ai noştri, să notăm componența The Humans: Cristina Caramarcu (voce), Adi Tetrade (baterie), Alin Neagoe (bass), Alex Matei (claviaturi), Alex Cismaru (chitară). A fost pentru prima oară în 14 ani că n-am intrat în finală! Compozitorul Horia Moculescu a fost neiertător: "Nu solistul contează, ci melodia. Trebuie să fie o piesă foarte bună, o cântăreață foarte bună şi un show foarte bine

Germania

gândit – cu imagine, şocant. După piesa norvegienilor (câştigători ai semifinalei, cu 266 de puncte – N. A.), am venit noi, cuminți, molâi, aşa, ca la psiholog! Au fost mult prea statici, mult prea filosofi, mult prea plini de mesaj. Artiştii din Moldova au prezentat o piesă gândită impecabil şi interpretată foarte bine! Show-ul celor de la The Humans nu mi-a plăcut. Este foarte valabil pentru un spectacol, dar nu pentru Eurovision. Foarte artistic făcut, cu densitate, dar nu pentru un astfel de concurs. După ceea ce am văzut, părerea mea e că lucrurile trebuie luate de la capăt cu un alt sistem de jurizare, cu o altă echipă de producție şi cu un alt

Norvegia

sistem de a gândi Eurovision-ul. Noi tot timpul ne gândim cât de subordonați trebuie să fim gustului de azi. Ori nu există gust de ieri, de azi sau de mâine. E unul şi acelaşi, ca dovadă că din cele 10 piese calificate din semifinala noastră, vreo 7-8 erau foarte bune, satisfăcând gustul tuturor generațiilor de privitori. Să nu uităm că Eurovision nu este un festival rock, pop sau de club, ci de muzică şi înglobează tot". Interesante, dar din alt unghi, sunt opiniile "veteranului" Mihai Trăistariu, clasat pe locul 7 la selecția națională din acest an: "Din păcate, românii nu sunt fani Eurovision. Şi atunci el, publicul, neurmărind fenomenul, votează "la plesneală" ori la cea mai mică influență venită din exterior. Da, sunt revoltat! Pentru că la finala românească, timp de 57 de minute trupa The Humans era cu 500 de voturi în spatele locului 2, iar în ultimele 3 minute a crescut cu 1000 de voturi şi a câştigat! Aşadar, în doar 3 minute, după ce a stat 57 pe locul 2... Matematic, e imposibil. Nu ştiu cine a făcut măgăria, dar faptul e consumat. Concluzia e simplă: când îți bați joc de concurs şi de concurenți, Universul îşi bate şi el joc de tine, pentru că totul în viață se întoarce ca un bumerang". Bun, să admitem că TVR are dreptate şi că românii din diaspora (culmea, de ce numai şi tocmai ei?) n-au putut vota, dar iată că şi presa străină ne-a ironizat. Iată părerea ziariştilor portughezi, ÎNAINTE de semifinală: "Un grup, numit The Humans, intră pe scenă, cu o solistă care cântă plângăcios. Nimeni nu observă, până ce apar doi bărbați îmbrăcați în alb din cap până-n picioare. Unul parcă vrea să-i sucească gâtul, dar nu-ți dai seama dacă e o agresiune sau o mângâiere. Cântecul continuă cu o coregrafie care pare exersată, dar nu gândită. Cei doi bărbați în alb iau mâinile de pe femeie. Coregrafia e mai rea decât sunetul. Chitarele încep în forță şi ne fac să ne dăm seama că totul e un exercițiu auto-referențial. Cântecul "Goodbye" va fi încoronat, foarte precis, cu un "la revedere" astăzi!". Şi aşa a fost...

Italia

Sigur că Eurovision nu mai este un concurs de muzică de multă, multă vreme, din anii când câştigau, pe merit, ABBA, Johnny Logan, Toto Cutugno, Julio Iglesias sau Céline Dion, de aceea nici nu am insistat prea mult asupra detaliilor, interesându-ne în primul rând, aşa cum este normal, prestația reprezentanților României. Din cele de mai sus rezultă clar că show-ul (sau, în fine, ce a fost) nostru a suferit teribil la capitolul regie şi coregrafie, fiindcă, evident, muzica nu mai contează deloc (avem o faună bogată, zootehnie dezvoltată, cum de nu ne-am gândit şi noi să combatem găina cu ceva behăit, acolo, că tot e oaia la mare preț?). Cândva am trimis un solist înveşmântat în rochie, tot degeaba, dar nu trebuie să ne lăsăm: n-avem noi o sală unde să se desfăşoare, la o adică, finala, în caz că am câştiga (cum anticipa, optimistă, doamna PDG al TVR), dar idei trăsnite s-or mai găsi... Deschidem lista!

Ana-Maria SZABO Marius GHERMAN

INSIEME - un spectacol eveniment

După succesul evenimentului legat de lansarea colecției Lizei Panait, conceptul ”INSIEME” a fost dus mai departe de Asociația Creative în parteneriat cu Secretariatul General al Guvernului şi astfel s-a născut un spectacol complex, cu muzică clasică interpretată live de nume româneşti de prestigiu, momente de poezie şi costume de excepție. Spectacolul eveniment muzical artistic ”ÎMPREUNĂ ÎN ROMÂNIA, ÎMPREUNĂ ÎN EUROPA, DE 100 DE ANI ” este dedicat Centenarului şi prezenței noastre în Comunitatea Europeană. Se doreşte a fi o invitație la unitate, la întoarcere către rădăcinile comune, la trezirea spiritului național care a dus la Marea Unire. Dacă vom şti să trecem peste diferențe, să ajungem la ceea ce ne leagă, vom reuşi să fim împreună pe plaiurile mioritice şi astfel să fim o voce pozitivă şi importantă în Europa. A fost o seară specială, cu muzică live interpretată de tenorii Marcel Pavel, Vlad Miriță şi Iordache Basalic, soprana Alis Făiniță, acompaniați de Orchestra Metropolitană Bucureşti, cu momente speciale prezentate de Manuela Hărăbor şi piese vestimentare de excepție semnate Liza Panait, cu influențe tradiționale româneşti şi europene. “Insieme” - “Împreună în România, Împreună în Europa, de 100 de ani” este un eveniment muzical artistic, o invitație la întoarcerea către rădăcinile noastre comune, la trezirea spiritului național care a dus la Marea Unire. Un spectacol complex care a propus, în prima parte, o prezentare inedită de costume cu influențe tradiționale româneşti şi europene semnată Liza Panait, iar în cea de-a doua parte o demonstrație live de muzica clasică, acest limbaj al armoniei şi al emoției, un liant care ne ține împreună, om lângă om, suflet lângă suflet, țară lângă țară. Armoniile lui Enescu şi Porumbescu s-au aliniat perfect alături de cele semnate de Mozart, Beethoven, Verdi, Brahms şi Vivaldi, ca un limbaj european şi universal. Insieme este un concept propus de Asociația Creative şi sprijinit de Secretariatul General al Guvernului, care îşi doreşte sa realizeze proiecte prin care să promoveze atât de valoroasa idee de unitate. Dacă vom învăța să fim împreună, în primul rând noi între noi, românii, atunci vom reuşi sa fim împreună şi în Europa. Aşa cum spune Adrian Păunescu, “Împreună este mai puțină ură / Împreună este mai mult Dumnezeu.” Marile iubiri sau marile speranțe îşi găsesc cea mai firească expresie în muzică, aşa cum şi cele mai intense bucurii ale noastre sunt însoțite, real sau imaginar, de sunete aşezate în armonii celeste. Tot bucuria i-a adus împreună pe talentații muzicieni ce au fost protagoniştii celei de-a doua părți a spectacolului “Împreună în România, Împreună în Europa, de 100 de ani” : “Cei trei tenori” - Marcel Pavel, Vlad Miriță şi Iordache Basalic, alături de tânăra soprană - Alice Fainiță şi de Corul şi Orchestra Metropolitană Bucureşti cu dirijorul Daniel Jinga. Artiştii au fost aplaudați îndelung de cei peste 500 de spectatori aflați la Palatul Bragadiru, cu speranța unei urmări fireşti ale acestei întâmplări minunate.

Vlad Miriță, Marcel Pavel, Iordache Basalic

Oana GEORGESCU

Un imn...

S-or mai scrie azi imnuri ale liceelor? Ne cam îndoim, mai ales că şi muzica însăşi a ajuns o Cenuşăreasă în programa şcolară. Cunoscuta interpretă Pompilia Stoian a descoperit în “lada cu zestre” păstrată cu sfințenie de mama sa primul număr (au fost ulterior foarte multe) al revistei Liceului unde a învățat, “Dimitrie Cantemir” din Bucureşti. Era primul număr fiindcă tocmai se aprobase transformarea şcolii medii nr. 11 în liceul purtând numele marelui cărturar, între elevii căruia s-au numărat, între alții, şi Tudor Arghezi, Ion Barbu, Răzvan Theodorescu, Vladimir Cosma, Lucian Pintilie, Horia Nicolaescu (trompetist), Emil Hossu, Mihai Dumbravă, Radu Boroianu, Alexandru Tatos, Radu Penciulescu, Anda Călugăreanu, Alexandru Bocăneț, Lia Tanciu-Mărăscu (cunoscută crainică a TVR), actorul Vlad Rădescu şi, cu voia dumneavoastră, colegii noştri, frații Octavian şi Florin-Silviu Ursulescu (acesta din urmă semnează în revistă...o poezie!). Între cei care au predat muzica la acest liceu de renume au fost tenorul Ion Fălculete, dar mai ales Anton Scornea. Scornea a fost o figură legendară a dascălilor de muzică din țară: a trăit peste 100 de ani şi a condus mult timp Sindicatul profesorilor de muzică. Cu prilejul evenimentului amintit, el a lansat imnul liceului. Poate conducerea actuală va propune elevilor de azi un colț al fostelor glorii “cantemiriste” şi mai ales va înlătura colbul de pe acest frumos imn, pentru că se mai poate lăuda cineva cu o asemenea carte de vizită, valabilă şi azi? Dar, între noi fie vorba, ne îndoim că se va întâmpla aşa ceva...

IMNUL LICEULUI CANTEMIR

Versuri de Al. Beliş — Muzica de A. Scornea

Maestoso

S A: 1. Can-te mir es-te nu-me-le şco-lii Al-că-rei e-levi sin-tem

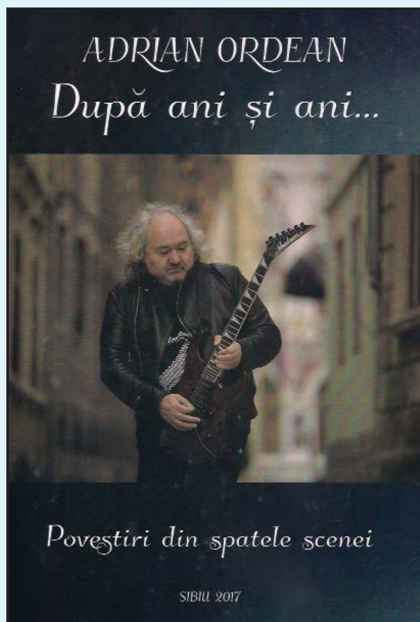
T: 1. Can-te mir es-te nu-me-le sco-lii Al-că-rei e-levi sin-tem

B: 1. Can-te mir es-te nu-me-le şco-lii Al-că-rei e-levi sin-tem

Rodica PAHONȚU

Adrian Ordean: "După ani şi ani..." (Povestiri din spatele scenei)

Cunoscutul muzician semnează o carte voluminoasă, de 391 de pagini (păcat că fotografiile lipsesc cu desăvârşire...), tipărită la Sibiu. Proiectul a fost cofinanţat de Consiliul local şi de Primăria Sibiu, cu sprijinul financiar al Consiliului judeţean Sibiu, volumul fiind lansat la cea de-a 5-a ediţie a Festivalului internaţional pentru copii şi adolescenţi "HermannstadtFest" (totuşi, oraşul nu se mai cheamă Sibiu? Şi echipa locală de fotbal poartă acelaşi nume!), semn că localnici n-au uitat că Ordean s-a născut în 1955 la Sibiu. Muzicianul, un nume în muzica pop-rock autohtonă, a absolvit Liceul de muzică din Sibiu, cântând nu numai la chitară, cum este recunoscut, dar şi la vioară, pian, chitară bas. Cariera rock a lui Adrian Ordean a fost legată, succesiv, de formaţiile Stereo, Grup 74, Riff, Sens unic, Roşu şi Negru, Compact, Schimbul 3, Ordean, Leo Iorga & Ordean, Pact. Creaţiile semnate de el pentru aceste trupe au făcut epocă şi se cântă cu mare succes şi azi: "Pseudofabulă", "Cine eşti tu oare?", "Trenul pierdut", "Singur în noapte", "Să te gândeşti la mine", "Mă voi întoarce (După ani şi ani)". În egală măsură lui i se datorează lansarea trupelor ASIA şi Amadeus, cărora le-a compus numeroase piese (în special celei dintâi), înregistrate în studioul propriu, fiindcă el este şi un redutabil inginer de sunet (începutul l-a făcut în studioul Migas Real Compact). Protagonistul ne oferă o adevărată istorie vie a unei cariere prodigioase, cu nume, evenimente, turnee, premii, concursuri, neocolind niciodată opiniile tranşante (bravo lui!), cum ar fi de pildă cele despre onorariile nejustificate, aberante, pretinse de unele "vedete" de pe la noi. Adrian Ordean este membru al Uniunii compozitorilor şi muzicologilor din România. Volumul este prefaţat/ recomandat de Marius Ţeicu, Dida Drăgan, Aurel Gherghel.

Lili Bobu: "Grigore Vieru"

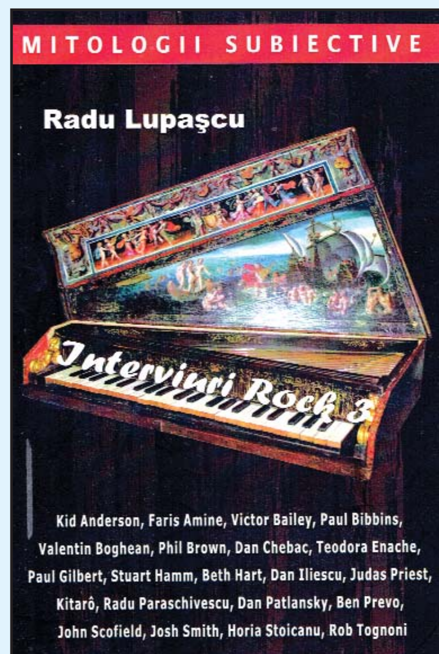
Modestă, autoarea înscrie acest volum excepţional sub egida Asociaţiei culturale pe care o conduce, "Regal d Art", dar este evident un efort de creaţie personal, cartea fiind de fapt un tulburător şi tămăduitor, pentru suflet, interviu cu marele poet dispărut. Editată (căci tipărită e prea puţin spus, este o adevărată bijuterie bibliofilă!) în acest an la Botoşani, pe coperta din porţelan (!) este înscrisă aprecierea lui Iurie Matei: "Grigore Vieru – simplu ca iarba, simplu ca pâinea, simplu ca Biblia...". Rândurile de faţă îşi găsesc firesc locul într-o publicaţie muzicală, fiind cunoscute strânsele legături ale poetului cu muzica, îndeosebi cu muzica uşoară. De altfel, în volum găsim inscripţionate pe pergament şi câteva partituri, între care "Bucuraţi-vă!" (muzica Tudor Gheorghe, orchestraţie Marius Hristescu) sau "Limba noastră" (muzică

şi versuri Grigore Vieru). Dar cum ar putea cineva uita marile şlagăre compuse pe versurile lui Vieru de Eugen Doga, Ion Aldea şi Petre Teodorovici, Ian Raiburg, Paul Surugiu Fuego, Daria Radu, Iurie Sadovnic, Mihai Ciobanu şi binecunoscute la noi prin interpretările soliştilor Anastasia Lazariuc sau Paul Surugiu Fuego? De altfel, Fuego joacă cu mult succes pe scenele din ţară spectacolul teatral-muzical-poetic "Testament", închinat marelui său prieten dispărut. Prin acest nou volum excepţional, Lili Bobu transformă încă o dată colecţia "Regal de poezie" într-un "Regal de muzică"...

Lelia PRUNDU

Radu Lupaşcu: „Interviuri rock 3"

Un nou volum din seria "Mitologii subiective", serie care cuprinde, pe lângă 10 volume de format buzunar ca acesta (110-160 mm) şi două antologii ample, "Arta sunetelor" (130-200 mm, 408 pag.) şi "Culorile sunetelor" (144/194 mm, 1016 pag.). Semnatarul este autorul unora dintre volume sau coordonator al al-

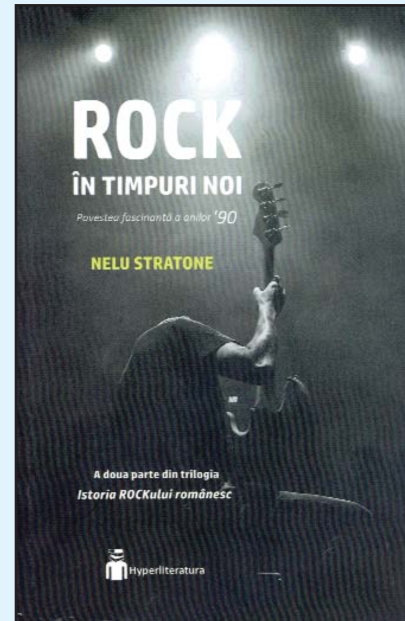
tora, fiind totodată inițiatorul excelentei reviste muzicale pe internet "Arta sunetelor".

Volumul de 382 de pagini, apărut la Arvin Press, conține 14 interviuri cu muzicieni străini şi 6 cu muzicieni şi jurnalişti români, bine garnisite cu fotografii elocvente, unele color. Pe lângă "corpul" principal, volumul conține numeroase "suplimente" semnate chiar de Radu Lupaşcu: cuvânt introductiv, "portretele" colaboratorilor (Gabriel Petric, Jan Ghimpețeanu, Ioan Big), retrospectiva aparițiilor editoriale ale seriei, cuvânt de încheiere (cuprinzând prezentarea revistei virtuale), la care se adaugă aprecieri ale unor condeieri bine cunoscuți. Emoționanta postfață îi aparține lui Ioan Big, care spune despre autor că "dincolo de pasiunea pentru muzica de calitate, combină entuziasmul naiv şi bonom (a se citi puber, adică non-profit) cu îndârjirea de pitbull", lansându-i îndemnul să nu renunțe şi să continue cu volumul 4. Îndemn la care ne asociem din toată inima.

Nelu Stratone: „Rock în timpuri noi (Povestea fascinantă a anilor '90)"

Este vorba de a doua parte din trilogia "Istoria ROCKului românesc", coordonată de Andrei Ruse şi Radu Toderaş, apărută la editura Hiperliteratura. Volumul de 464 de pagini pe hârtie de calitate, format 230X145 mm, este ilustrat cu numeroase fotografii alb-negru, fiind dedicat victimelor şi răniților din clubul Colectiv. După sumar (plasat în deschidere), câteva mesaje de apreciere ale muzicienilor, portretul autorului, avem o lămuritoare prefață privind geneza şi obiectivele demersului. Din postfață aflăm că apariția acestui volum se datorează din nou campaniei de crowfunding, care a adunat 19.552 lei, necesari unei precomenzi de 150 de exemplare.

Cuprinsul este aşezat pe 6 capitole: Un sfârşit e un început (Căderea cortinei de fier, considerații politice), Rock fără seceră şi ciocan (cronologie din 1991 până în 2000, cu referințe şi la artiştii străini care au concertat la noi), Muzica rock în mass-media anilor '90 (TV, radio, presa scrisă), Producția muzicală din anii '90 (Studiouri şi case de discuri), Curentele rock ale anilor '90 (cu zeci de încrengături, de la de la hard la folk rock şi doom, de la heavy la speed şi alternativ; cel mai amplu capitol, peste 200 de pagini, cuprinzând "medalioanele" a zeci de formații, festivaluri rock importante din anii '90 (din Buzău, Rm.Vâlea, Câmpulung Muscel etc.).

Aşa cum precizează autorul, dacă la primul volum s-a bazat pe memorie şi arhive, acum informațiile abundau, aşa că munca principală a fost aceea de selecție şi sistematizare (o problemă fiind totuşi cea a fotografiilor "de epocă"). Este o muncă titanică, care cere nu numai forță, ci şi o bună cunoaştere a mediului, ce să "tai" şi ce să "laşi". Reuşita este evidentă, volumul fiind extrem de important nu numai pentru istoria unui gen, ci şi pentru evaluarea deplină a unei perioade social-culturale extrem de zbuciumate. Nu ne rămâne decât să aşteptăm cu nerăbdare apariția celui de-al treilea volum.

Dorin MUNEA

Duet total la „CRIZANTEMA DE ARGINT", Chişinău

Cu excepția interviurilor şi eseurilor, dedicate unor personalități notorii din țară, tot ce face Marin Voican: muzică, poezie, dedică soției sale Rodica-Gabriela Anghelescu (un nume bine cunoscut şi îndrăgit de cei captivați de cântecul folcloric şi romanță, dar şi de melomanii îndrăgostiți de scena lirică şi lied). Nu trecu mult timp şi vocea frumoasă a Rodicăi Anghelescu a răsunat în toată splendoarea ei în Sala Teatrului Național de Operă şi Balet „Maria Bieşu" din Chişinău în cadrul celei de-a XXII ediții a „Crizantemei de Argint" – festival-concurs de romanțe (interpretare şi creație), făcându-mă să înțeleg că, într-adevăr, este o cântăreață care ştie să convingă publicul. A fost ascultată şi aplaudată de public cu plăcere, juriul apreciindu-i calitățile vocale şi prestația scenică la justă valoare. În romanța „Uite, salcâmul a-nflorit!", semnată de Marin Voican Ghioroiu alături de Gheorghe Baciu, domnia sa s-a manifestat şi ca textier. Iar linia melodică a romanței, scrisă în maniera vechilor tradiții populare româneşti, a fost reliefată de vocea ei cu o căldură deosebită. Mesajul artistic al creației a fost, cum nu se poate mai bine, adus în fața ascultătorului, fapt ce a convins juriul, care a acordat autorului romanței, Marin Voican, Premiul II la Secțiunea „Creație". Bucuroşi că Festivalul-concurs „Crizantema de argint" a revenit la vatră, chişinăuenii au aplaudat frenetic fiecare piesă muzicală, transformând evenimentul într-o adevărată sărbătoare de suflet. Chemând romanța în ajutor, admirabilul duet artistic a încercat să scoată vălul de ceață ce se lasă tot mai abund peste memoria anilor de dor, îndemnând inima să-şi depene povestea celui dintâi răscolitor fior, înfiripat în umbra dulcelui „salcâm înflorit".

Festivalul-Concurs de Creație și Interpretare a Romanței „Crizantema de Argint"

PREMIUL II

SECȚIUNEA CREAȚIE

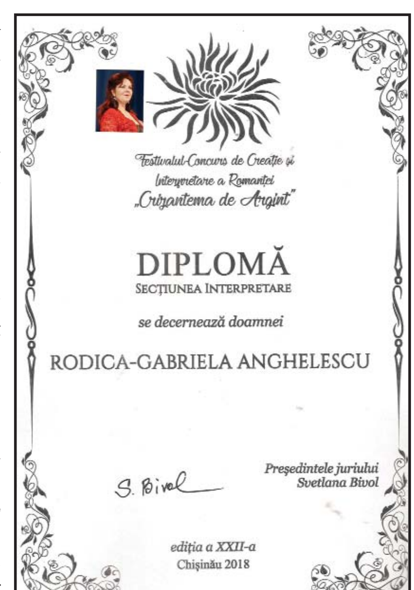
se decernează domnului

MARIN VOICAN

pentru romanța „Uite salcâmul a-nflorit"

Președintele juriului
Svetlana Bivol

S. Bivol

Festivalul-Concurs de Creație și Interpretare a Romanței „Crizantema de Argint"

DIPLOMĂ

SECȚIUNEA INTERPRETARE

se decernează doamnei

RODICA-GABRIELA ANGHELESCU

S. Bivol

Președintele juriului
Svetlana Bivol

ediția a XXII-a
Chișinău 2018

Constantin RUSNAC

Dialog muzical european

Țara noastră a fost primită în Uniunea europeană la 1 ianuarie 2007, iar Focșanii au fost primul oraș din țară care a marcat atunci evenimentul printr-un spectacol de mare anvergură. Cum tradiția, în această veritabilă Capitală a evenimentelor muzicale de amploare, s-a menținut, și în acest an toată Vrancea, parcă, și-a dat întâlnire pe străzile municipiului, timp de trei ore mulțimea asistând la "Caravana Europei", o paradă stradală sub forma unei foarte reușite alegorii reunind elemente reprezentând cele 27 de țări ale Uniunii. Coordonatorii proiectului, Andreea și Radu Fornea, au încredințat inspirat această desfășurare de forțe, cu costume atractive, trupei The Sky din Iași, care pe urmă a urcat pe scenă, oferind electrizante intermezzo-uri coregrafice pe aceleași principii. Astfel, am avut secvențe românești (călușul, dar și "Ciuleandra"), austriece (vals vienez, normal), grecești (sirtaki), franțuzești (french can-can), irlandeze (cu un solist adolescent absolut fenomenal, campion european pe acest stil). Acestea au fost dialogurile coregrafice (pentru că și miile de spectatori din Piața Unirii dansau de mama focului!), pentru că apoi s-a trecut la recitalurile muzicale, în care nu o dată protagoniștii au aruncat mănușa colegilor europeni, adesea dovedindu-se mai buni. Unul din capitolele la care am stat cu fruntea sus a fost și de această dată cel ținând de scenă-lumini-proiecții pe ecranul central și pe cele două laterale-sonorizare, toate la nivel internațional (Ovidiu Popică - „Visual emotion"), aspect confirmat și elogiat de zecile de vedete mondiale care au evoluat aici. Organizatorii, Consiliul județean Vrancea și Primăria Focșani, consultă în permanență publicul local, pentru a-i afla preferințele, așa încât și de această dată am avut câteva premiere sau nume care au cântat foarte rar la Focșani. DJ ca formație inițială, Răzvan Mircea Bătrînu a adoptat simpaticul pseudonim Boier Bibescu, fiind primit cu căldură de tineret. Cu barba-i stufoasă vopsită tricolor a fost "mitraliat" în permanență de Nicu Blejan, care ne-a pus la dispoziție imaginile ce ilustrează acest articol. De-a lungul carierei, "boierul" a colaborat cu Puya, Alex Velea (care este și nașul său), Delia, Corina, Ruby. S-a lansat cu "Hazu toba basu", s-a consacrat cu "Stare de show", "Cum bate toba", "Îmi e dor", "Melodie de noroc", "Un cântec fericit", "Monstru" și a devenit celebru cu "Dan Spătaru n-a murit", reluată în cor de întreaga piață. Un moment de vârf al serii a fost marcat de recitalul lui Paul Surugiu-Fuego, așteptat cu nerăbdare de spectatorii dornici și de șlagăre de muzică ușoară, care s-a dovedit că-și au perfect locul alături de hip-hop, dance sau rock. După cum se știe, Fuego a debutat oficial la festivalul de la Mamaia acum exact 25 de ani (Doamne, cum trece timpul!), adolescent timid venit de la Turda și îndrumat de George Grigoriu. De atunci, însă, cariera sa a mers din triumf în triumf, cu peste 35 de albume (dintre care o treime de colinde), distinse cu numeroase "Discuri de Platină" și "de Aur", datorită tirajelor impresionante. Din 2012 este Artist al poporului din Republica Moldova, fiind un veritabil idol și dincolo de Prut. Dincolo de activitatea muzicală și aceea de teleast (emisiunea sa "Familia Favorit", de la Favorit TV, a împlinit 10 ani), după cum se știe este și un pictor foarte înzestrat, dar și un om de mare generozitate: prin proiectul său "Art by Fuego" a ajutat peste o sută de artiști vârstnici, dar și tineri de viitor. Programul său a fost foarte bine structurat pentru un asemenea concert, incluzând și piese de factură etno, dar tot "Ce seară minunată!" a făcut să răsune Piața Unirii din mii de glasuri, pe versurile lui Grigore Vieru. Și chiar că a fost o seară minunată și cu confirmarea popularității lui Dorian Popa. Atleticul interpret, sosit într-un zglobiu costum galben, a fost pur și simplu asaltat de sute de admiratoare, supunându-se calm și fără grabă, chiar dacă regizorii de scenă Alexandra și Mihai Paraschiv erau îngrijorați dacă va mai ajunge la microfon! Actor, cântăreț și sex-simbol, Dorian s-a făcut cunoscut în La La Band, apoi în serialele "Pariu cu viața" și "O nouă viață",

Fuego

Feli

după care prezența în jurii şi mai ales în diverse reality-show-uri l-au transformat într-o vedetă asediată la fiecare concert. N-a ocolit, în ovațiile publicului, în rândul căruia a coborât de câteva ori, titluri cum ar fi "Cât trei", "Pe placul tău" sau cele lansate alături de Jo ("Dragoste nebună"), Corina ("Nimeni altcineva") sau Ruby ("Bună, ce mai zici?", "Lasă cucu-n pace").

Constănțeanca Alessia, devenită cu puțină vreme înainte mamă, s-a revăzut cu plăcere cu Boier Bibescu, cu care a colaborat în trecut. Compozitoare şi textieră, a mai lucrat cu 3 Sud Est, Don Baxter, Sistem, Play & Win. La fel de bună

Emilian Nechifor, Lidia Buble

în muzica pop, dance sau house, a activat în trupa Oxygen, de la 14 ani luând lecții de dans şi canto. Densul său recital a inclus toate marile sale succese: "Find me", "Every day", "Dubai", "Ploua", "Por favor", "Vino-ncoace", "Hacker de sentimente", "No more", "Vorbe letale" (imprimată alături de Pavel Stratan) sau "Fată rea". Bucureştii nu mai sunt de multă vreme decât o Capitală a televiziunilor, studiourilor şi caselor de producție, mai toate numele de pe firmament provenind din alte localități. Astfel, Lidia Buble este originară din Deva, fiind al 4-lea copil din cei... 11 frați (de altfel, are vreo 25 de nepoți şi peste 360 de verişori!), cântând de la 4 ani în biserica unde tatăl ei este pastor. A făcut atletism şi gimnastică de performanță, fiind descoperită de Adrian Sînă de la Akcent, care i-a oferit primele sale mari succese: "Kamelia" (peste 5 milioane de vizualizări pe youtube) şi "Noi simțim la fel" (6 milioane – hit care în 2014 a ocupat locul I la toate posturile de radio), dar, fireşte, n-a ocolit, alături de formația sa, nici hit-urile "Le-am spus şi fetelor", "Sub apă" (2018), "Inima nu ştie", "Cămaşă", "Mi-e bine", "Mă cerți", "Eu voi fi", "Secrete", "Sărut mâna, mamă". Tot cu propria trupă de acompaniament a cântat şi Felicia Donose, alias Feli. Originară din Sebeş, fireşte că a colaborat cu DJ Phantom (Eddie Schneider), a cântat rock, apoi a trecut la hip-hop, devenind cunoscută prin participarea la concursul TV "Vocea României", în 2012. În acest răstimp a lansat numeroase melodii de succes, cum ar fi cele care au alcătuit osatura recitalului: "Cine te crezi?", "Să cânte trompetele" (cu BUG Mafia), "Gelozia", "Perfect for you", "Va urma", "Timpul", "La boheme", "Acasă", "Bună de iubit" (ar fi făcut oare o figură mai bună decât The Humans în semifinala Eurovision? Poate...), precum şi două reluări după faimoase piese folclorice, "Cine iubeşte şi lasă" şi "Constantine, Constantine", chiar dacă titlul ei fetiş rămâne "Creioane colorate". Voce bună, sigură, una din puținele certitudini lansate de concursurile muzicale de la posturile TV comerciale, unde a cânta în româneşte a devenit aproape o ruşine...

Se înțelege, fiecare din cei amintiți aici a avut segmentul său de public, a fost aşteptat înainte şi după recital, dar e greu de egalat popularitatea actuală a lui Smiley, datorată în primul rând aparițiilor TV, în juriu sau ca prezentator, la postul cu cea mai mare cotă de audiență, la care însă trebuie să adăugăm şarmul său, charisma, aerul modern şi nonşalant. Andrei Tiberiu Maria este originar din Piteşti (ce vă spuneam mai sus?), a studiat chitara clasică, din 2001 consacrându-se în cadrul trupei Simplu, cu hit-uri cum ar fi "Oare ştii?", "Oficial îmi merge bine", "Zece", unele menținute şi azi în repertoriu. Se consacră unei cariere solistice în 2008, succesele neîntârziind: "În lipsa mea", "Preocupat cu gura ta", "Am bani de dat", "Plec pe Marte" (cu Cheloo), "Dream girl". Joacă în filme, participă la concursuri de dans, cucereşte zeci de premii şi înființează o casă de producție care se numeşte, dacă tot a adoptat pseudonimul Smiley... "Ha Ha Ha Production", unde lansează zeci de talente. Cu "Dincolo de cuvinte", "Acasă" sau "Vals" (titlu din 2018) şi-a consolidat statutul de autentic star al momentului. Aşa cum se obişnuieşte, cartierul general al evenimentului european a fost, ca de fiecare dată, la "hotelul vedetelor", Laguna, unde, pe terasa de pe malul lacului îmbietor, doamna Mirela Cristea, gazdă impecabilă, a coordonat cu discreție şi eleganță toate micile detalii atât de importante, la urma urmei, pentru reuşita unui eveniment care a durat peste nouă ore şi s-a încheiat în ovațiile miilor de spectatori din Piața Unirii. (foto: Like FX by Infinity Sounds)

Smiley

Octavian URSULESCU

Remember Mădălina Manole

Iată că Sala Palatului, cu cele mai bine de 4000 de locuri ale sale, se poate umple la un concert de muzică ușoară românească! Revelația (și bucuria) am avut-o la spectacolul "Fată dragă – remember Mădălina Manole", organizat absolut fără cusur de marele prieten al artiștilor, impresarul Stoian Anghel. Tot el a fost, cu ani în urmă, la originea altui spectacol monumental ce-l comemora pe Dan Spătaru, în lumina celor declarate presei: "Am făcut sute de turnee, mii de spectacole cu acești artiști uriași, mi se pare firesc ca acum să fac măcar atât, cinstindu-le memoria...". În ce o privește pe "fata cu părul de foc", cu o săptămână înainte de spectacol

Anastasia Lazariuc

o parte din cel implicați (Aurelian Temișan, Nico, Silvia Chifiriuc, Aurel Moga, Daniel Gheorghe, regizorul Cosmin Man) a făcut un pelerinaj la Ploiești, la mormântul artistei, cu care ocazie Stoian "Tati" Anghel a adus o superbă coroană "din partea tuturor artiștilor români, compozitori și interpreți". Mădălina Manole ne-a părăsit în iulie 2010, chiar

Aurelian Temișan

de ziua ei, la 6 ani după ce se despărțise de compozitorul Șerban Georgescu, care i-a scris toate marile sale șlagăre, bună parte din ele evocate în acest concert. În acest răstimp Mădălina, care debutase înainte de 1989 în "Serbările Scânteii Tineretului" (prezentate de poetul Lucian Avramescu), ca membră a duetului folk "Alfa și Beta", a încercat să-și mențină cariera la un nivel înalt, cu compoziții proprii (cânta bine la chitară), unele de factură mai rock. Dovadă stă reușitul album "O 9 Mădălina", în care ne propunea o altă orientare muzicală și pe care figurează succesul "Marea dragoste". Nimeni nu va ști vreodată ce a împins-o la fatidicul gest, mai ales că își împlinise visul, devenind mama unui băiețel...

Concertul de la Palat a fost realizat cu pasiune, eforturi și investiții majore, cu o scenă impresionantă, dominată de cinci ecrane (videoled-uri), pe care au fost proiectate permanent scene din cariera artistei, fotografii cu ea, întâlniri cu colegii, familia, prietenii, slujba de pomenire, totul străjuit de aripile de înger care ne dădeau credința că, de Acolo de Sus, Mădălina se bucură de această solidaritate de breaslă. Un mare merit are regizorul Cosmin Man. Pentru că au fost mai bine de 20 de artiști care au ținut s-o omagieze, cei mai mulți deplasându-se în săptămânile pregătitoare la Ploiești pentru a repeta cu excelenta orchestră "Majestic", dirijată de compozitorul Viorel Gavrilă. Aceasta, cu instrumentiști excelenți și cu două studente remarcabile în backing-ul vocal, a deschis concertul cu un reușit colaj din piesele Mădălinei, după care, timp de 5 ore (!), în care nimeni n-a părăsit sala, s-au perindat la microfon colegii care i-au fost alături pe parcursul carierei. Începutul l-a făcut mezina, Maria Crăciun, venită special de la Galați: ea ne-a reamintit compoziția lui

Anca Țurcașiu

Șerban Georgescu (de altfel toate piesele evocate i-au aparținut), "Stai lângă mine, mamă!" (iar mama Mădălinei s-a dus după ea în Ceruri în urmă cu un an...), de pe albumul "Cântă cu mine", din 1998, precum și celebra piesă "Somewhere Over The Rainbow". Pentru că Mădălina chiar se află undeva, dincolo de curcubeu... Mai toți interpreții au căutat să vină cu ceva special legat de specificul evenimentului. Silvia Chifiriuc, care a petrecut toate verile alături de Mădălina în turneele de pe litoral, a gândit o interesantă alternanță între piesele ei (de pe albumul "E voia ta", cu compoziții ale basarabeanului Yan Raiburg) și ale acesteia, având alături grupul de copii "Milo Dans" din Gura Vadului, jud. Prahova, instruit de prof. Cristian Sîncrăian, neocolind nici hit-ul personal "U-la-la", semnat tot de o creatoare din Rep. Moldova, Maria Stoinanov. Nu știm dacă a fost întâmplător, dar cum Mădălina (Magdalena era prenumele ei la debutul folk) era din Ploiești, județul Prahova a fost extrem de prezent pe afiș. Alina și Romeo Negoiasă (Alesis) sunt din Câmpina și au optat pentru piesa lor de mare succes "Mi-e dor de Bucureștiul de altădată" și pentru un colaj de refrene nemuritoare, dominat de creațiile lui Ion Vasilescu. Proaspăt Cetățean de onoare al Capitalei, marele

actor Alexandru Arşinel e legat şi el de Prahova prin casa de vacanţă de la Sinaia! Evident că a smuls hohote de râs cu câteva glume, dar mai ales a cântat, cu frumoasa sa voce baritonală, oferind câteva melodii de pe proaspătul album ce-i fusese editat de casa de discuri Eurostar. Vorbim de prahoveni prin adopţie? Unul ar fi Viorel Gavrilă, dirijor la teatrul din Ploieşti, celălalt Gabriel Dorobanţu, stabilit la Cornu. Cum ei colaborează fructuos de ani de zile, prima piesă alături de orchestră i-a aparţinut chiar dirijorului, fiind "Iubire fără leac", după care a fost evocat regretatul Dumitru Lupu, prin "Să nu vii iar să mă cauţi" şi inevitabilul "Hai vino

Gabriel Dorobanţu

iar în gara noastră mică". Flori, multe flori pentru Gabi, ca şi pentru frumoasa Anastasia Lazariuc, chiar dacă n-au fost... de liliac, cum se intitulează una din piesele alese, toate trei aparţinând unor creatori din Republica Moldova (Ion Aldea Teodorovici, Anatol Dumitraş, Ady Carp, Grigore Vieru) şi incluse pe albumul dublu "Mi-e dor", editat recent de casa de discuri Eurostar. Mădălina Manole, se ştie, cânta excelent şi muzică populară, fiind legată printr-o strînsă prietenie de Maria Dragomiroiu; aceasta, ca şi Alesis de altfel, a venit direct de la aeroport, dintr-un turneu întreprins în SUA şi Canada, neadmiţând să lipsească din acest concert omagial. Annes (Ana Constantin) s-a intersectat adesea cu Mădălina la festivalul de la Mamaia, în turneele de pe litoral şi în toate spectacolele organizate de Stoian Anghel, drept care s-a oprit,

Alexandru Arşinel

pe lângă hit-ul propriu "Ea şi el", la "Vreau să te uit". Un alt şlagăr scris de Şerban Georgescu şi orchestrat în 1988 de Virgil Popescu (de pe primul album al Mădălinei, "Fată dragă"), "Puterea de-a iubi", a fost ales de Oana Sîrbu în deschiderea microrecitalului său. Evident nu putea lipsi cunoscuta creaţie a lui Virgil Popescu, "Te iubeam", şi nici o trimitere la pasiunile sale constante, şansoneta şi muzica latino, prin "Amor de mis amores" ("La foule", cântată de Edith Piaf). Dar n-am avut doar limbă spaniolă în acest show, pentru că italianul Ciro de Luca ne-a teleportat în atmosfera fierbinte a cântecului napolitan, optând pentru "Senza giaca e cravata" şi "Come facete mammetta".

Din trecerea noastră în revistă se poate constata că, dincolo de emoţionanta, tulburătoare adesea, omagiere a Mădălinei, concertul a fost şi o convingătoare pledoarie prin care muzica uşoară românească şi-a dovedit forţa şi perenitatea. Anca Ţurcaşiu ne-a oferit un remarcabil potpuriu de 9 minute cu cele mai îndrăgite refrene ale Mădălinei, în timp ce Carmen Rădulescu s-a oprit la "Muzica te cheamă" şi "Vreau iubirea ta", ambele de Şerban Georgescu (cea de-a doua din repertoriul Mădălinei), dar şi la o creaţie recentă a lui Cristian Faur, "Chiar dacă tu". Introdus ca o surpriză (Mirabela Dauer şi Jean Paler au absentat din motive medicale), pentru că nu a figurat pe afişul tipărit, fiind atunci în turneu în Canada, Aurel Moga a înregistrat un mare succes, cu două remix-uri incendiare, "Fata morgana" de Elefterie Voiculescu (piesa titulară a albumului său Eurostar din 2017) şi "Trandafirul", din repertoriul aromân, la care grupuri de tineri dansau cu foc în sală. Romică Ţociu şi Cornel Palade, se înţelege, au fost responsabili cu descreţirea

Silvia Chifiriuc

frunţilor, dar recitalul lor umoristic a fost în bună parte muzical (Palade compune şi chiar cântă!). Laureat la Mamaia în 1987, în aceeaşi perioadă cu Mădălina, Daniel Iordăchioae s-a dezlănţuit mai întâi, pentru încălzire, cu hit-ul "I Feel Good" al lui James Brown, după care nu putea refuza publicului, în această desfăşurare de şlagăre, neuitatul "Mă-ntorc la tine, mare albastră!" al lui Dumitru Lupu. Pentru secvenţa Mădălina, cu "Şi vei pleca", a chemat lângă el 25 de copii din Bucureşti, Călăraşi, Târgovişte, elevi al şcolii pe care o conduce, "Academia de arte frumoase". Să sperăm că dintre ei câţiva vor duce mai departe ştafeta respectului şi a cultivării patrimoniului de aur al muzicii uşoare româneşti. Iordăchioae a fost la un moment dat solist la teatrul din Ploieşti, unde Nico este vedetă autentică, aşa încât ea s-a simţit în largul ei alături de orchestra din care face parte soţul său, chitaristul şi compozitorul Laurenţiu Matei. Evident, a cântat succese proprii, "Vocea inimii" sau "Dacă viaţa mea" (Viorel Gavrilă), dar a făcut o reverenţă şi în faţa hit-urilor Mădălinei, prin melodia "Cântă cu mine". Aşa cum ne aşteptam, Mihai Constantinescu a făcut apel la trei dintre cele mai fredonate cântece ale sale, în versiuni ritmate, remixate:

"Sus în deal e-o casă", " "O lume minunată", "Un zâmbet și-o floare". Finalul, mult după miezul nopții, a fost incendiar, cu toți artiștii la rampă, orchestra, spectatorii în picioare intonând, ca pe adevărate imnuri ale iubirii, "Fată dragă" și "Cântă cu mine". Din sală, cineva a strigat: "Nu plecați, vă mulțumim!". Așa încât, fată dragă, nu fii tristă...

După cum se poate observa, mulți dintre participanți au ținut să ne reamintească cântece ale Mădălinei Manole, gest frumos și foarte onorant. Dar cu siguranță pe cea mai înaltă culme a spectacolului s-a situat acest campion al popularității (inclusiv în urma emisiunilor TV și a pieselor de teatru) care este chipeșul Aurelian Temișan. Și nu ne referim doar la cântecele din propriul repertoriu, cum ar fi "Când nu ești a mea" sau mai ales "bomba" lui Mihai Alexandru, care ridică publicul în picioare în întreaga lume, "Of, ce doare!", ci mai ales la "Tu n-ai avut curaj". Ei bine, pe acest cântec al lui Șerban Georgescu, Temișan, printr-o fonotecare perfectă, la secundă, a realizat un DUET cu Mădălina Manole, în maniera Natalie Cole cu părintele ei Nat King Cole sau Ștefan Bănică jr. cu tatăl său. Mădălina era pe ecran și cânta cu Aurelian sau, cum este cunoscut de apropiați, Cornel! Momentul a fost aplaudat minute în șir, dovadă că

Alesis

spectatorii, în ciuda opiniilor unor elitiști, au gust, pricepere, fler, simt excelența. Unul dintre aceștia, meloman cu mare experiență, ing. Doru Ștefan Chiriacescu, ne-a trimis o scrisoare entuziastă la redacție, din care spicuim, interesați să aflăm și părerea "consumatorilor": "Nu numai că am rezistat 5 ore, dar mi-a părut rău că s-a terminat! Mi-a plăcut foarte mult, minunat spectacol! Le-am admirat sincer pe cele două studente din backing-ul vocal (una este la UNMB – N. Red.), cu voci excepționale și evidențiind o muncă uriașă prin învățarea atâtor melodii. Viorel Gavrilă și trupa: nota 10 cu felicitări! Mare lucru să nu asiști la playback în ziua de azi. Am aplaudat aici adevăratele valori ale muzicii ușoare românești, pentru că am avut privilegiul să asist la un eveniment important, care ar putea schimba, în sfîrșit, ceva în bine în ce privește difuzarea muzicii românești și respectul față de ea".

Tulburătoare au fost minutele dedicate familiei, cu proiecții de arhivă, pentru că în lojă se aflau tatăl, Ion Manole, și fratele, Marian Manole, care la final i-au felicitat pe organizatori și pe participanți în culise. Multe din fotografii și din filme au fost puse la dispoziție de cel mai apropiat admirator și apoi prieten al Mădălinei, directorul festivalului "Dan Spătaru", Daniel Gheorghe. Cei doi s-au cunoscut exact acum trei decenii, la Mamaia 1988, când artista a lansat "Un

Aurel Moga

om sentimental". La toate edițiile din ultimii ani ale festivalului pe care l-a păstorit a existat cel puțin un moment legat de buna sa prietenă dispărută, iar anul trecut a inițiat un "flashmob" la Aeroportul Otopeni, unde Mădălina a lucrat înainte de a deveni star. Așa că vom încheia această relatare cu câteva dintre gândurile exprimate de el pe o rețea de socializare cu ocazia acestui eveniment: "Mulțumesc cu toată recunoștința Mădălinei Manole! Vă mulțumesc dumneavoastră tuturor, celor care vă bucurați de această minunată poveste dedicată ei. Să aveți parte de o imensă bucurie, lăsându-mi doar mie neliniștile și incertitudinile... Vocea Mădălinei îmi inundă sufletul și vibrează mereu. Am realizat dimensiunea și complexitatea artei sunetelor și interesul artei interpretative, bazat în principal pe talentul, dăruirea și iubirea transmise de Artistă. Vă rog să nu încetați s-o iubiți pe Mădălina!".

Octavian URSULESCU

Formațiile noastre

După filmări clandestine într-o parcare goală, formația **CUANTUNE** a lansat videoclipul "Reflections", care anunță albumul cu același titlu. Conținutul discului este prezentat amuzant de muzicieni: „După o perioadă de "radio silence", am dat basul mai jos cu o octavă, am suprapus sintetizatoare,

am învățat să cântăm la instrumente noi, am samplat, am tras sute de track-uri vocale - reflexia unui nou sound, suspendat între acorduri sintetizate și voci catifelate".

COMA a lansat single-ul & videoclipul „*BINE*", în cadrul unui concert în Club Control. O piesă cu mesaj puternic, completat prin anexarea unui videoclip aparte, integrat în proiectul VIDEO CONTENT, care dorește a prezenta publicului larg un semnal de alarmă, ce vizează un fenomen grav, cu repercusiuni sociale, mentale, atitudinale și emoționale, ignorat uneori de adulți: bullying-ul. Fenomenul denumit de acesta este cât se poate de real și prezent în școlile din țara noastră. COMA înseamnă: Cătălin Chelemen - voce, Dan Costea - voce/ chitară, Răzvan Rădulescu (DJ Hefe) - scratches/ samples/ keys, Sorin Petrescu - bass, Răzvan Albu - tobe, Matei Tibacu-Blendea - chitară.

LUNA AMARĂ celebrează esențialul și autenticitatea odată cu lansarea single-ului „Viu", printr-un concert acustic, la Clubul Țăranului. Noua piesă a formației redă prin interogații retorice o întreagă epopee a căutării de sine: „Ce mă face să mă simt viu?". Lansarea single-ului „Viu" este

Luna Amară

completată de povestea videoclipului, care recreează și unește simbolic, prin uși interdimensionale, cinci scenarii distincte, de tip confesiune. Videoclipul este realizat de Anya Dimitrov și Vladimir Ivanov, de la BlueCat Studio, înregistrat și mixat de Dan Georgescu, mastering Simon Francis. Luna Amară: Nick Făgădar – chitară, voce, Mihnea Blidariu – chitară, voce, Andrei Eugen Botan – chitară, Sorin Moraru – bass, Răzvan Ristea – tobe.

VIȚA DE VIE a lansat single-ul și videoclipul „ialapet", în cadrul unui concert la Fratelli Studios. „ialapet" este cel de-al treilea single extras de pe albumul „Șase (-)", precedat de „DUR DE-A DURA" și „HAIHUI". „Șase (-)" reprezintă cea de-a doua și ultima parte a materialului discografic „Șase/Șase", ce urmează a fi lansat în această toamnă. "O viziune sumbră asupra unui viitor în care oamenii ajung să trăiască sub pământ. Sus totul este acoperit de pet-uri și plastic, ars de soare ziua și înghețat noaptea. Simbolul acestei lumi degradate este cioara, ea domnește peste toți și în toate." – Adrian Despot. Acesta s-a implicat în compoziția, interpretarea, producția acestui single, în regizarea videoclipului „ialapet", alături de Gabriel Petrescu și Andrei Băltarețu. Vița de Vie înseamnă: Adrian Despot/ Sorin Pupe Tănase/ Cezar Popescu/ Adrian Ciuplea/ Mihai Ardelean.

PASĂREA ROCK. Un proiect inițiat în 2014 de Mircea Baniciu, Josef Kappl și Ovidiu Lipan Țăndărică, care să continue ceea ce au început în formația care i-a consacrat, Phoenix. Au avut câțiva colaboratori, s-a ajuns la artiștii care întregesc formula, Sorin Voinea și Nicu Patoi și a fost lansat primul album, intitulat LEGENDA. Albumul a fost lansat într-o arenă creată pentru spectacole de cascadorii, cu numere de dans realizate de profesioniști, spectacole de dresură cu cai premiați internațional, cascadorii cu cai și cu foc realizate

de cascadori români, proiecții și maping în toată arena, prezentator - actorul Zoltan Buluc. Muzicienii și-au făcut apariția într-o caleașcă, înveșmântați în mantii medievale (spectacol realizat de Casa de producție Revolver).

S-au cântat cântece vechi (Cocoșii negri, Sirena, Dansul codrilor, Filip și cerbul, Pasărea Rock, Muzica și muzichiia, Andrii Popa de pe albumele Phoenix "Mugur de fluier" și "Cantafabule"), melodii noi de pe albumul LEGENDA și piese din repertoriul lui Mircea Baniciu (Eșarfă în dar, Hanul ulciorului nesecat, Întoarcerea la Orient). Albumul conține 12 piese noi ale formației (Legenda, Praznic năprăsnic, Zoreaua, Fagul și iedera, Epitaf, Hora fără de hotar, Răpirea miresei, Frescă pitorească), piese reorchestrate din repertoriul operei rock-simfonice Meșterul Manole (Pe Argeș în jos) și Mircea Baniciu (Hanul ulciorului nesecat).

De la înființare, Pasarea Rock a lansat un album - LEGENDA, două EP-uri (Legenda, Călușandra) și un videoclip (Praznic năprăsnic), iar concertele susținute au confirmat succesul proiectului, cu influențe din folclorul românesc și cel balcanic.

Florin-Silviu URSULESCU

Un model de viaţă

Sigur că întotdeauna formula ideală de prezentare pentru acest Maestru va fi "Copacul veşnic tânăr al muzicii uşoare româneşti", am re-utilizat-o la Festivalul internaţional al romanţei "Crizantema de aur" de la Târgovişte, unde Jolt Kerestely a fost preşedinte al juriului secţiunii de Creaţie. Dar pentru că bună parte din melodiile de pe CD-urile Eurostar au fost gravate şi pe albumele ce însoţesc cartea Oanei Georgescu dedicată compozitorului şi intitulată "O viaţă pentru cântec" (Editura ProUniversitaria), prefer să mă refer aici înainte de toate la lecţia de viaţă pe care ne-a oferit-o întreaga sa existenţă acest om extraordinar, care şi acum colindă Capitala pe bicicletă! Kerestely ar putea oricând să publice el însuşi o carte intitulată "Cum să ajungi la 84 de ani, prin sport şi alimentaţie sănătoasă", pentru că a luat parte la zeci de curse de alergări (nu degeaba casa sa este lipită de stadionul Dinamo, în fiecare dimineaţa la ora 7 este în bazin, înoată timp de o oră, după o repriză serioasă de gimnastică!). Cât despre alimentaţie, nu numai că este un bucătar desăvârşit (salata sa orientală sau cea cu avocado e neîntrecută), dar poţi afla de la el tot ce vrei despre toate "ierburile comestibile", cum le spun eu (aşa am descoperit, de pildă, leurda), câtă lămâie să îngurgitezi zilnic sau de ce trebuie neapărat, dar neapărat să mănânci măslinele cu sâmburi cu tot. Credeţi că toate astea nu au legătură cu muzica? Ar mai fi el în forma incredibilă de azi, care face ca pe 1 ianuarie, orice s-ar întâmpla, să-l găsim în faţa pianului (la ce dialoguri pianistice încântătoare am asistat, între el şi George Natsis!), compunând prima melodie a anului? Un simplu calcul ne dă că doar în această zi a compus cel puţin 60 de cântece din creaţia lui impresionantă!

Referindu-mă acum la cele două CD-uri, regăsesc între cele 40 de titluri, cu nostalgie şi tulburată emoţie, multe din cântecele pe care i le-am prezentat, de-a lungul timpului, la festivalul de la Mamaia, la concursul "Melodii" de la Bucureşti, la "Steaua fără nume" sau la concursul "Şlagăre în devenire". La acesta din urmă a câştigat premii de câteva ori, între care cu "Un buchet de crizanteme", solistă Marina Florea (titlu ideal pentru festivalul de romanţe de la Târgovişte!), în rest însă nu a fost un favorit al juriilor, singurul (!) său Trofeu fiind câştigat la "Mamaia copiilor". Nici măcar cu "Copacul", doar premiul III la Mamaia, incredibil! Astăzi, când se aminteşte de acest cântec nemuritor, neaveniţii din mass-media vorbesc de "Copacul", melodia lui Aurelian Andreescu", uitând sau mai degrabă neştiind cine este autorul. Unul din discuri se încheie, inspirat, şi cu versiunea Angelei Gheorghiu, marea soprană ducând cântecul pe toate marile scene ale lumii. Acest album dublu este o chintesenţă a unei creaţii muzicale ce ar fi avut nevoie de mai multe discuri, dar "Joly" a selecţionat "la sânge" şi, corect cum îl ştiu, a ţinut să nu lipsească aproape nici unul din cei cu care a colaborat, aşa cum a procedat şi la minunatul spectacol organizat de impresarul Alexandru Mihu la aniversarea a 75 de ani, într-o Sală a Palatului arhiplină. Se înţelege, la loc de cinste sunt toate marile sale şlagăre, pe care nu are rost să le amintesc, le veţi fredona instantaneu, de la primele măsuri. Aş sublinia doar prezenţa a două tinere soliste pe care compozitorul le-a îndrumat de mici, le-a "crescut", cum se spune, Maria Florea (Miss Mary, aşa este cunoscută) şi Alina Păun, precum şi duioasa melodie în care se întâlnesc trei generaţii, bunica Georgeta "Juju" Mihalache, fiica ei Cristina şi nepoata Adina Chiş. Să nu vă închipuiţi însă că avem de-a face doar cu un "remember", chiar dacă esenţa materialului muzical în asta constă. Jolt Kerestely este departe de a fi un "monstru sacru" retras, trăind doar din amintiri. Puteţi asculta pe aceste discuri melodii din cuprinsul primului album scris pentru Paul Surugiu-Fuego, disc premiat de Uniunea compozitorilor şi muzicologilor din România (şi revista "Actualitatea Muzicală" i-a conferit o importantă distincţie pentru întreaga carieră), disc urmat în 2017 de un altul – ambele adevărate bijuterii ale genului. Tot de dată recentă sunt compoziţiile încredinţate Margaretei Pâslaru ("Iubiri platonice"), Pompiliei Stoian ("Dedicaţie pe un disc"), Stelei Enache ("Cântec de leagăn", "Luna cântă samba"). La invitaţia lui Paul Surugiu-Fuego a apărut în toate marile sale spectacole ale acestuia, în ţară sau în Republica Moldova, fiind ovaţionat la scenă deschisă.

Nu am văzut în viaţa mea un om mai bun, mai blând, mai calm. Urăşte violenţa de orice fel, nu bârfeşte, nu invidiază, trecând prin viaţă cu un zâmbet şăgalnic în colţul buzelor, fiind şi un izvor nesecat de anecdote. Casa de discuri Eurostar dovedeşte încă o dată, prin această apariţie, că îşi merită pe deplin renumele de adevărată mamă bună a muzicii uşoare româneşti, înscriindu-şi în remarcabilul catalog încă o apariţie de clasă, demnă de "Fonoteca de aur".

Joly, pianistul romantic

Aşa îl ştie toată lumea, sub diminutivul Joly, fiindcă a renunţat la grafia maghiară, Zsolt, şi oricum în pieptu-i bate o inimă mare de român (mă sună şi noaptea când joacă Halep, handbalistele sau când e vreun meci de box). Toată lumea ştie că Jolt Kerestely este un compozitor remarcabil, plus un inginer de sunet care a marcat studioul muzical al TVR, cu măiestria lui, multe decenii. Aş putea să nu fiu de acord tocmai eu, care am fost alături de el în atâtea rânduri? Am fost în sală, ca ziarist, la festivalul de la Mamaia, când a concurat cu excepţionalul său cântec "Copacul", pe versurile colegului meu de emisiune de la radio, Ovidiu Dumitru, cântat fabulos de Aurelian Andreescu, teribil de mâhnit că nu a fost anunţat în postura de câştigător al premiului I, aşa cum merita. Dar premiile trec, cupele ruginesc, rămân doar şlagărele, refrenele memorabile, iar Joly ne-a oferit atâtea cântece de neuitat, dintre care pe acest CD regăsim "Noapte, fată cu cercei de smoală", "Într-un oraş, într-un tramvai", "Cine iubeşte", "Tu eşti raza mea de soare", "Tăcutele iubiri", "Tu eşti tot ce mi-am dorit"... Om bun, tată şi bunic de zahăr, s-a apropiat de muzica pentru copii, cucerind şi aici o groază de premii şi lansând o sumedenie de talente de excepţie, unii dintre aceştia confirmând şi mai târziu - este cazul frumoasei Miss Mary (Maria Florea). Când a devenit bunic a şi compus pentru nepoţica sa (fiica lui Andrei, care i-a moştenit atât talentul muzical, cât şi acela de inginer de sunet) melodia "Cântec de leagăn", cântată de Stela Enache.

Jolt Kerestely este neobosit: acum câțiva ani a lansat un album scris pentru Paul Surugiu-Fuego (din cuprinsul căruia găsim pe CD-ul de față "Viață de artist" şi "Anii mei, flori de tei"), iar când îl cauți la sfârşit de săptămână e mai mereu pe la vreun festival, în țară. Compune mult, este foarte activ (să nu uităm nici activitatea de la studioul său de înregistrări, Midi Sound), iar fie iarnă (da, da, prin nămeți!), fie vară străbate Capitala la ghidonul ultimei sale biciclete... care nu i-a fost furată: nu o dată l-am zărit trecând ca o rachetă pe lângă mine, în drum spre Piața Obor, de unde încarcă în bidoane apă de la nu ştiu ce izvor-minune şi îşi cumpără verdețurile cu care prepară salatele sale nemaivăzute şi... nemaigustate. În meciul culinar amical cu bunii săi prieteni Livia şi Ioan Gauzin "atacă" la baionetă şi cu ciolan cu fasole sau papricaş, aceştia "ripostând" cu icre de ştiucă, peşte, grătare şi tot felul de aperitive, scorul fiind mereu egal. Da, Joly este un adevărat "master chef", câştigând de altfel un concurs organizat de editura "Litera" (am fost de față, am prezentat şi... am gustat!). Îmi aduc aminte amuzat că la un moment dat mi-a oferit nu ştiu ce ciupercă pe care s-o pun în lapte, urmând să rezulte o băutură miraculoasă; un timp am încercat, dar pe urmă cred că am... înecat biata ciupercă, ratând şansa de a fi viguros ca el! Iar viguros este nu numai datorită practicării sportului (gimnastică, ciclism, înot), dar şi pasiunii cu care participă la transmisiile sportive. Nu o dată a venit la mine ca să vadă vreun meci netransmis de rețeaua lui de cablu, "parcându-şi" bicicleta pe alee, spre amuzamentul vecinilor. Îi place teribil boxul (el, care n-ar omorî nici o muscă!), sport după care nu mă prăpădesc chiar deloc, deşi sunt prieten cu Lucian Bute. Multă lume, când aude că Jolt Kerestely are 84 de ani, nu crede: siluetă zveltă, păr bogat, aproape nici un fir alb. Explicația am avut-o acum câțiva ani, când călătoream în aceeaşi cuşetă a unui vagon de dormit, în drum către festivalul de copii "Suflet de stea" de la Aleşd. Pe la 6 dimineața (dormeam în patul de sus, politicos, ca mai tânăr!), când mi-era somnul mai dulce şi visele înmiresmate, aud nişte zgomote suspecte venind din partea de jos. M-am gândit că Joly se luptă cu vreun bandit, mai ales că în perioada aceea se vorbea de hoți care prădau vagoanele de dormit. Mă pregăteam să-i sar în ajutor, mă uit şi ce să vezi: doar în slip, evidențiind o musculatură de adolescent, Joly făcea flotări şi genuflexiuni! Am încercat, după cum puteți constata, să vi-l fac cunoscut pe Jolt Kerestely şi în alte ipostaze, dovedind că este cel mai bun în tot ce face, dar încheierea va fi, normal, sub semnul muzicii. Pe CD-urile amintite, înafara celor două melodii cu Paul Surugiu-Fuego, mai sunt alte două piese din creația recentă a compozitorului: "Cântec de leagăn", de care am amintit, şi "Iubiri platonice", versuri şi interpretare Margareta Pâslaru. O notă aparte se cuvine şi duioasei melodii în care se întâlnesc trei generații: bunica Georgeta "Juju" Mihalache (cu multe succese pe vremuri), fiica ei Cristina şi nepoțica Adina, as şi într-ale "step"-ului.

alături de Fuego

Pe 1 ianuarie, când toată lumea doarme, la primele ore ale dimineții, un bărbat romantic, veşnic îndrăgostit, mângâie clapele pianului şi mai scrie un cântec frumos: sunt numai el şi pianul, probabil aşa s-a născut şi sensibila melodie "Însingurare"... Când toți ai casei se trezesc, melodia este gata şi un nou an poate începe, sub semnul urării pe care o adresez şi eu în acest final de text: "La (şi) mai mulți ani, Joly!".

Octavian URSULESCU

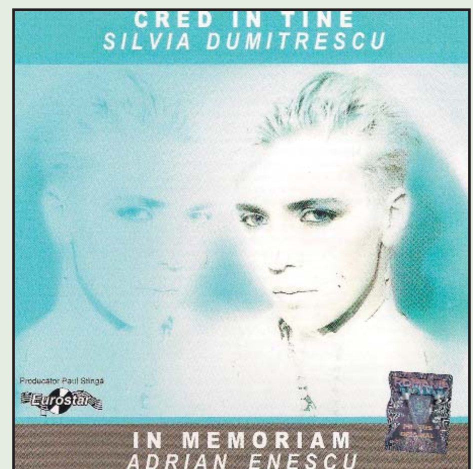
Marius Țeicu: „Autobiografie muzicală"

Compozitorul Marius Țeicu îşi continuă fructuoasa colaborare cu casa de discuri Eurostar, unde a editat până în prezent nu mai puțin de 16 albume. De această dată el ne propune o "Autobiografie muzicală" în care a inclus 17 dintre cele peste 400 de cântece scrise de-a lungul timpului, toate cântate de el. Vă veți reîntâlni aici cu refrene de neuitat cum ar fi cele ale pieselor de mare succes "Proverbe", "Te aştept, draga mea", "Umbra plopilor", "Scrie, scrie", "Cine eşti tu?", "Fotografia", "Tăcerea nu-i de aur", "M-am îndrăgostit la prima vedere", "Precis (Mâine)". Un album prin care casa de discuri Eurostar continuă opera de întregire, printr-o nouă apariție de calitate, a patrimoniului de aur al muzicii uşoare româneşti.

Silvia Dumitrescu: „Cred în tine"

Este un album "In memoriam Adrian Enescu", pe care producătorul Paul Stîngă ni-l propune la casa sa de discuri, Eurostar. Pe acest CD se întretaie mai multe proiecte în care au fost implicați compozitorul şi una din solistele sale preferate. Pe de o parte LP-ul vinil omonim, apoi aranjamentele folclorice de pe discul "Provocare", la care se adaugă o prelucrare măiastră a ariei "Nessun dorma" de Puccini. Avem, în cuprinsul acestui foarte reuşit album, încă o dovadă certă că Adrian Enescu a revoluționat realmente muzica pop a anilor '80, prin titluri cum ar fi "Noi am ales", "Cred în tine", "Ochi căprui", "Soare din val". La două dintre piese apare vocea lui Dan Bittman. Se cuvine de asemenea subliniate apăsat meritele văduvei compozitorului, actrița Adina Popescu, care nu precupețeşte nici un efort pentru păstrarea mereu vie a amintirii lui Adrian Enescu – prin discuri, cărți, articole, concerte. (**Oana GEORGESCU**)

Jazz sub zodia competiției, a performanței

Dreptate a avut omul de spirit **Emil Cioran** când afirma definitoriu „Muzica este timp sonor"! Altfel spus, arta sunetelor comportă o identitară dimensiune temporală, presupune un anume dinamism interior...

Civilizatul burg transilvan Târgu Mureş a găzduit timp de cinci zile / nopți pline de sunete măiastre, cea de a zecea ediție aniversară a ***Concursului şi Festivalului Internațional de Jazz pentru tineret* – INTERNATIONAL YOUTH 10th JAZZ COMPETITION & FESTIVAL –** derulat în primitoarele şi încăpătoarele săli ale **Clubului Jazz&Blues** „păstorit" cu incontestabil spirit perfecționist de managerul **Demeter József** (pentru cunoscuți şi prieteni – pur şi simplu **„Döme"**), *factotum* şi *sine qua non* al acestui eveniment. **Clubul** şi harnicul său conducător, împreună cu **Casa de Cultură a Studenților** din Târgu Mureş şi cu **Asociația Culturală „Partitura"**, în colaborare cu **Consiliul Județean Mureş**, au înscris de ani buni în peisajul nostru muzical de gen o veritabilă sărbătoare artistică, pe cât de serios şi profesional organizată, pe atât de gustată de un public deosebit de receptiv şi avizat.

Aliniindu-se ca amplitudine celor mai importante manifestări de gen de la Sibiu, Cluj şi Brăila, Concursul şi Festivalul târgumureşan a inclus în răstimpul 9 - 13 mai 2018 atractive activități guvernate de spiritul creativității. Secțiunea „Concurs" a strălucit prin calificata prestație a juriului internațional reunindu-i pe ghitaristul profesor **Alex Man** (Bucureşti), compozitorul pianist şi profesor doctor **Romeo Cosma** (Iaşi), pianistul profesor **Csiky Boldizsar Jr.** (Cluj), subsemnatul, toți din România, compozitorul **Erwin Hoorweg** (Olanda), ghitaristul profesor **Gyárfás István** (Ungaria), **Mike Nielsen** – ghitarist, doctor în muzică (Irlanda). De revelat: o practică instituită ***exclusiv*** la concursul de la Târgu Mureş ce şi-a dovedit utilitatea şi eficacitatea, ce a constat în aplicatele discuții / caracterizări purtate seară de seară de către fiecare membru al juriului cu competitorii studenți după încheierea prestației lor în concurs. Potrivit ***palmaresului*** ediției, au fost recompensați prin diplome, aplauze ale publicului şi desigur, consistente gratificații pecuniare, următorii câştigători: saxofonistul alto **Alex Huțanu** din Iaşi (cântând împreună cu fratele său, pianistul **Cătălin Huțanu**, cu **Ioan Mantu** la ghitară bass şi **Lucian Rusu** - baterie) a dobândit ***Premiul pentru cel mai bun instrumentist;*** cântărețul şi pianistul **Bari Lacika** din Miskolc – Ungaria (evoluând în trio cu bass-istul **Szentpétery Mózes** şi bateristul **Szombati Máté**) şi-a adjudecat ***Premiul pentru cel mai bun vocalist;*** iar foarte tânărului grup **„The Young Collective"** din Haga - Olanda (compus din **Vanjo Elzinga** - pian, **Nadine Serhalawan** - saxofon alto, **Simon Kalker** – contrabass şi **Dimitris Koutantos** - baterie) i-a revenit ***Premiul pentru cea mai bună formație***. În plus, juriul a mai acordat un ***Premiu Special*** talentatei vocaliste **Dósa Noémi**, membră a quartetului **„Spontaneous Plan"** din Târgu Mureş (ce i-a inclus pe **Siklai István** - ghitară bass, **Kolláth István** - baterie, **Pethö Csaba** - ghitară, lider). Au primit diplome de participare ceilalți competitori admişi în urma preselecției pentru runda finală a concursului: vocalista **Ana Maria Alexa**, studentă la Iaşi, în tandem interpretativ cu pianistul **Răzvan Pârvu**, cântăreața **Dora Notărescu** din Bucureşti, lideră a trio-ului ce i-a cuprins pe contrabass-istul **Oleg Lascu** şi pe pianistul **Silvestru Bidaşcu**, precum şi înainte menționații **Pethö Csaba** - ghitară şi quartetul **„Spontaneous Plan"**. Nu greşim a estima drept meritorii toate evoluțiile tinerilor muzicieni, având în vedere că pe lângă piesele alese de ei pentru concurs, competitorii au fost obligați să aibă pregătite nu mai puțin de opt teme standard din care au interpretat doar una prin tragere la sorți de către juriu!

Înainte de a comenta succint evoluțiile grupurilor invitate în Festival, să consemnăm că au marcat cote notabile de interes ca evenimente conexe, cele două workshop-uri susținute în sala „Piano" a Clubului - „Rolul ghitarei în muzica de jazz" (vineri 11 mai ora 10, referinți **Gyárfás István** şi **Alex Man**), „Umorul în jazz" (sâmbătă 12 mai ora 12, realizator **Florian Lungu**), dar şi incitantele întâlniri ***Jam session*** din serile de joi, vineri, sâmbătă, inclusiv cu participarea – surpriză a mult apreciatului pianist ieşean **Ion Baciu Jr.** aflat în trecere prin Târgu Mureş. .

Publicul nu şi-a precupețit „exercițiile de admirație" (citiți „aplauze entuziaste") începând cu concertul inaugural al Festivalului-Concurs, preliminat de numerele ***Opening Act*** oferite de foarte tineri instrumentişti ***loco*** aparținând **„School Of Rock – Jazz Program"** şi **„Jazz Bands from Târgu Mureş Art School"**. Onoarea de a deschide efectiv Festivalul a revenit admirabilului grup olandez **„Jazz Residence"** care a cucerit ***Premiul pentru cea mai bună formație*** la ediția 2017 a

Concursului. În formula actuală, grupul instrumental olandez a alăturat opt studenți de la „Royal Conservatory" din Haga, **Drummado Wijnhamer** - vioara I, **Kaja Majoor** - vioara a II-a, **Bugra Yuzuguldu** - viola, **Jurre Koopmans** - violoncel, **Sergio Abdoelrahman** - pian, **Olivier van Niekerk** - ghitară, **Simon Kalker** - contrabass, **Dimitris Koutantos** - baterie, toți tălmăcind cu fervoare aranjamente interesante aparținând îndeosebi ghitaristului lider **Olivier van Niekerk**. Tot în prima seară a lăsat o puternocă impresie energizantul trio timişorean **„JazzyBIT"** dinamizat de **Teo Pop** la orgă Hammond şi alte keyboards, fundamentat în registrul grav al armoniilor de **Mihai Moldoveanu** la ghitară bass şi catalizat furibund cu incredibilă forță de **Szabó Csongor-Zsolt** la complexul ritmic al bateriei.

Unul dintre momentele culminante valoric ale Festivalului l-a constituit în seara a doua recitalul vocalistei de top a jazz-ului autohton **Luiza Zan** aflată în ultimii ani într-o organică simbioză creativă cu **Hungsrian All Stars** – conlucrare concretizată benefic şi prin realizarea albumului 2016 „Heritage". Expresive compoziții ale muzicienei tălmăcite cu patos ardent de autoare în admirabil ***interplay***

cu valoroşii instrumentişti **Sárik Péter** - pian electronic (apreciat ca mentor al Festivalui şi Concursului studenţesc târgumureşan de jazz), **Gyárfás István** - ghitară, **Fonay Tibor** - bass, **Gálfi Attila** - baterie. Un reuşit proiect s-a vădit a fi, în aceeaşi a doua seară, cel mărturisit cu emoţie publicului de compozitoarea şi solista vocală **Ferencz Mari** în duo cu percuţionistul **Iszlai Tamás**.

Deplasându-se a treia şi a patra seară din încăperea principală a **Clubului „Jazz & Blues"** în compartimentul „Bunker", suita recitalurilor a propulsat în scenă două formaţii care au electrizat realmente asistenţa. Aflat acum în faza de pregătire a celui de al doilea album, după ce primul CD numit „Şapte scări" s-a bucurat de cea mai bună primire din partea melomanilor, grupul bucureştean **„ETHNOTIC Project"** având-o ca protagonistă pe cântăreaţa şi actriţa **Irina Sârbu**, un glas bine timbrat, suplu, valorificat printr-o tehnică vocală de invidiat. Din formula de sextet a grupului au făcut parte fraţii **Cezar Cazanoi** - flaut, caval, diverse instrumente de suflat de sorginte folclorică, **Anatol Cazanoi** - ţambal,

claviatură electronică, ghitaristul **Capriel Dedeian**, semnatar al unor ingenioase aranjamente muzicale, **Laurenţiu Horjea** - ghitară bass, **Dragoş Mihu** – baterie, cu toţi admirabil coordonaţi, sincronizaţi în ansamblu, cu toţi implicaţi trup şi suflet în intens creative intervenţii improvizatorice. La rândul său, bateristul, compozitorul şi profesorul **Bágyi Balázs**, conducător al Federaţiei Ungare de Jazz, a generat ropote de aplauze cu al său grup **„New Quartet feat. Pocsai Krisztina"** ce-i întruneşte, alături de lider şi de solistă pe saxofonistul **Soso Lakatos Sándor**, pe pianistul **Dezsö Oláh** şi pe **Péter Oláh** - ghitară bass.

În temerara intenţie de a conferi o amploare aparte finalului manifestării, în ultima seară – duminică 13 mai – locaţia a fost mutată la Teatrul Naţional din Târgu Mureş, spre a prilejui (fapt unic în istoria festivalurilor noastre de jazz) evoluţia succesivă pe podium a **două big band-uri**! Având în vedere puţinătatea ansamblurilor de gen în peisajul muzical românesc de azi, apariţia unui nou big band nu poate fi decât îmbucurătoare. Ne referim la **„UNAGE Big band"** al Universităţii Naţionale de Arte „George Enescu" din Iaşi, sub competenta coordonare şi baghetă dirijorală a lectorului universitar doctor **Dan Spînu**, estimat şi ca un înzestrat compozitor. Acest onorabil ansamblu studenţesc înfiinţat în anul 2015 beneficiază de câţiva prestigioşi profesionişti precum cunoscutul trombonist improvizator de jazz **Liviu Mărculescu**, talentatul **Alex Huţanu** – masterand la Clasa de saxofon a **„UNAGE"**, asistentul universitar doctor **Eduard Mihăilă** la trompetă, aceştia funcţionând ca şefi ai partidelor instrumentale alcătuite din studenţii **Vlad Panaite**, **Nicu Hariton**, **Răzvan Munteanu** - trompete, **Marian Radu**, **Cristian Racu** - tromboane, **Ionuţ Focşa**, **Corina Ududec**, **Ion Brînzilă**, **Vlad Lavric** – saxofoane, plus o secţie ritmică: **Răzvan Pîrvu** - pian, **Andrei Ipate** - ghitară, **Claudiu Murgulescu** - ghitară bass, **Lucian Rusu** - baterie, **Ion Bivol** - percuţie, lor alăturându-li-se soliştii vocali **Ana Maria Alexa** şi **Sandu Bantaş**. Este un aparat orchestral cu performanţe meritorii în abordarea unor aranjamente complexe raportate la stiluri diverse – de la clasicul standard „Sweet Georgia Brown" la contemporanele „Maiden Voyage" şi „Birdland". Coechipierii studenţi urmează cursurile diverselor clase instrumentale ori ale Specializării Jazz, fiind în acelaşi timp membri ai **Clubului de Jazz „Richard Oschanitzky"** al **Casei de Cultură a Studenţilor** din Iaşi. În fapt, acest proiect a fost posibil datorită parteneriatului dintre **UNAGE** şi amintita **Casă de Cultură.**.

O performanţă interpretativă cu adevărat surprinzătoare prin ţinută şi capacitatea de a face faţă cu lăudabile rezultate unor solicitări repertoriale deloc facile, a fost evidenţiată apoteotic în epilogul Festivalului-Concurs, de către **„Budapest Jazz Orchestra"** – un uimitor ansamblu fără... dirijor, întrucât coordonatorul big band-ului, **Kollmann Gábor** nu a părăsit scaunul său de saxofonist, ridicând din când în când câte o mână pentru a impulsiona iniţiatic începutul unei piese ori spre a închide un acord final. Partituri pretenţioase, gradând evoluţia stilistică de la jazz-ul clasic al ***erei swing*** (precum în piesele „Cheek To Cheek", „Avalone", „On A Sunny Side Of The Street", „Why Don't You Do Right" la teme de jazz modern ca „Straight No Chaser"**,** „Sister Sadie" şi creaţii ale membrilor orchestrei. **„Budapest Jazz Orchestra"** înseamnă şaptesprezece instrumentişti ca unul, perfect acordaţi şi sincronizaţi, aceştia fiind **Tulkán Péter**, **Gergó Bille**, **Koós-Hutás Áron**, **Hofeker Dániel** - trompete, **Schreck Ferenc**, **Skerlecz Gábor**, **Pap Gábor**, **Nagy Viktor Dániel** - tromboane, **Kollmann Gábor** (şi conducător al ansamblului), **Hester Dániel**, **Csejtey Ákos**, **Zana Zoltán**, **Varga György** – saxofoane, **Juhász Attila** - pian, **Birta Miklós** - ghitară, **Viktor Hárs** - contrabass, **Serei Dániel** - baterie. Au evoluat în faţa orchestrei şi în impecabilă rezonanţă cu ea două soliste pline de har, **Fehér Adrienn**, **Urbán Orsi** şi doi invitaţi vocali, **Koszorús Krisztina** din Târgu Mureş (în piesa „Big Spender") şi **Sandu Bantaş** din Iaşi (în piesa „Feeling Good"), cei patru reunindu-se într-un veritabil grup vocal în finalul recitalului.

Nu putem încheia aceste rânduri admirative înainte de a-i numi pe câţiva contribuitori neobosiţi, implicaţi în complicatele articulaţii ale funcţionării organizatorice şi artistice a unui eveniment de o atare amploare: **Dana Matic** - organizatoare adjunctă, „mâna dreaptă" a lui **Demeter József**, **Szép-Tóth Gyuri** - regizorul muzical al evoluţiilor scenice, **Mike Godoroja** - dinamicul prezentator al Festivalului-Concurs în limbile română şi engleză, **Kányádi Orsolya** – charismatica prezentatoare a celei de a cincea seri, **Solyom Sandor**, fotograful care a imortalizat digital sute de imagini semnificative, plus echipele de la Clubul „Jazz & Blues", de la Teatrul Naţional şi nenumăraţi alţii. Să relevăm de asemenea grafica reuşită a afişului şi complexitatea programului de sală în formulă – N. B. – tri-lingvă!

INTERNATIONAL YOUTH 10th JAZZ COMPETITION & FESTIVAL de la Târgu Mureş – un amplu, nepereche fapt de cultură, transmis integral şi ***on line***. (Foto: Solyom Sandor)

Florian LUNGU

Dan Iagnov: „Cele mai frumoase 10 duete de dragoste”

Dan Iagnov a fost un pianist-compozitor romantic, misterios, puţin cunoscut, dar cu superbe cântece de dragoste interpretate de mari cântăreţi şi actori. Iulia Mirela Briţchi, responsabilă în egală măsură cu

concepţia grafică şi fotografiile din cuprins, îi conservă memoria, de la dispariţia sa, prin minunate albume discografice, cum este şi cel de faţă, editat la Roton. Mirela Briţchi, care este şi sponsor, a pus la dispoziţia casei de discuri zece superbe duete, interpretate de Ştefan Iordache alături de Angela Similea, Monica Anghel sau Sanda Ladoşi, celelalte punînd faţă în faţă pe Monica Anghel şi Gabriel Cotabiţă, Sanda Ladoşi şi Ioan Gyuri Pascu, Sanda Ladoşi şi Marcel Pavel. Probabil însă că duetul cel mai drag compozitorului a fost “Louisamour”, în care el cântă alături de frumoasa Luiza Cioca, pe care a iubit-o mult şi care ne-a părăsit în floarea vârstei. Şi parcă pentru a înţelege mai bine de unde-i provenea inspiraţia, pe disc găsim, ca bonus track, piesa “Femeia e secretul”, cântată chiar de Dan Iagnov. Versurile inspirate, adevărate poezii, semnate de Andreea Andrei, Dan V. Dumitriu, Ioan Gyuri Pascu, întregesc imaginea unui album de colecţie.

Phoenix: „International”

O compilaţie compusă din 12 cântece, majoritatea interpretate în engleză de formaţie în perioada de exil. Printre acestea se află însă şi “Balada” (Ciprin Porumbescu) şi “Iovano Iovanke” (popular) - cu aranjamente Nicolae Covaci, “Meşterul Manole”(Moni Bordeianu). Editat de formaţie în regie proprie, cu ajutorul unor sponsori, discul nu a fost destinat comercializăriii, fiind oferit alături de bilet la concertele Phoenix.

Corina Elena Badea: „Autograf de cantautor”

Este, aşa cum scrie şi pe copertă, un disc reunind “Cântece cu chitara şi cu aromă de cireşe amare pentru prieteni speciali”. Sau, dacă vreţi, “Hai-hui prin sufletul folkului”, cum sună una din piesele cele mai cunoscute, semnal al unei emisiuni radiofonice, fiindcă întregul album se revendică acestui gen muzical. Între cele 15 titluri, toate aparţinând, muzică şi versuri, protagonistei, găsim şi patru cântate în dialect aromân, pe care artista îl stăpâneşte perfect. Medic renumit în Tulcea, Corina Elena Badea are o intensă şi apreciată activitate muzicală şi poetică, în ţară şi peste hotare, fiind implicată şi în acţiuni caritabile. Pe lângă interpretarea vocală, ea cântă la chitară şi la claviaturi, partiturile de flaut fiind susţinute de Nicu Iorga. Înregistrările s-au realizat în studioul Dinamic Records din Tulcea, cu Liviu Ionuţ Iorga la pupitru. Avem de-a face cu încă un disc remarcabil al casei de discuri Eurostar.

Nicolas Simion Quintet: „Tribute to Jancy”

Saxofonistul Nicolas Simion nu-şi uită nici o clipă înaintaşii şi pe cei care au edificat monumentul trainic al jazz-ului românesc de azi. Înafara discurilor omagiindu-l pe Richard Oschanitzky, iată-l pe cel de faţă, în care muzicianul, în egală măsură producător, ne reaminteşte, cu cvintetul său, nouă compoziţii ale neuitatului pianist. Discul a fost imprimat live în sala Arcub din Bucureşti, fiind înregistrat şi mixat de Dan Spânu. Componenţa grupului: Ryan Carniaux – trompetă, Nicolas Simion – sax alto, Mircea Tiberian – pian, Chris Dahlgren – bass, Drori Mondlak – baterie. Nu lipsesc titluri cum ar fi “Of, of”, “Arde, arde”, “Jancy’s Ballad”, “In a Hurry”. Discul este editat de Estefan Prodcom.

(Dorin MUNEA)

Revistă lunară de informare, opinie şi dezbatere editată de UNIUNEA COMPOZITORILOR ŞI MUZICOLOGILOR DIN ROMÂNIA şi finanţată cu sprijinul MINISTERULUI CULTURII ŞI IDENTITĂŢII NAŢIONALE

ACTUALITATEA MUZICALĂ

Redactor şef: George BALINT
Redactori: Mihai COSMA, Octavian URSULESCU
Editorialist: George BALINT
Secretar de redacţie: Costin ASLAM

Colegiu redacţional:
Petruţa MĂNIUŢ-COROIU, Mariana POPESCU, Mihaela Silvia ROŞCA, Vasilica STOICIU-FRUNZĂ, Cristina ŞUTEU

Semnează în acest număr:
Dumitru AVAKIAN, Loredana BALTAZAR, Corina BURA, Daniela CARAMAN-FOTEA, Oana GEORGESCU, Sorin LERESCU, Florian LUNGU, Carmen MANEA, Viniciu MOROIANU, Alexandru PĂTRAŞCU, Adina POPESCU, Constantin RUSNAC, Valentina SANDU-DEDIU, Mădălin Alexandru STĂNESCU, Mircea ŞTEFĂNESCU, Florin-Silviu URSULESCU, Vasile VASILE

www.ucmr.org.ro

Adresa redacţiei: Bucureşti, Calea Victoriei 141, sect. 1, 010071, România. **Tel./Fax:** +40-21-312.98.67
E-mail: em@edituramuzicala.ro, editura@unmb.ro

TIPOGRAFIA - INTERSIGMA-ERICOM SRL
TEL: 021-242.30.32 ISSN: 1220-742x